

คำตอบที่จะกลายเป็นเสบียงกริ่ง
สำหรับผู้ยังเดินทางไม่สิ้นสุด

เตรียมเสบียง
ไว้เลี้ยงตัว
๒

ดั่ง ตฤณ

สารบัญ

	หน้า	
คำนำสำนักพิมพ์	๓	
คำปรารภ	๔	
ตอนที่ ๑	จิตหดหู่แก้อย่างไร?	๗
	ไม่อยากเหลือจะทำใจอย่างไร?	๙
ตอนที่ ๒	ทำอย่างไรจะได้ดีทุกชาติ?	๑๑
ตอนที่ ๓	การมีชู้ผิดอย่างไรถึงต้องลงนรก?	๑๔
	จีบแฟนคนอื่นบาปไหม?	๑๖
ตอนที่ ๔	ทำบุญแบบทุ่มสุดตัวเพียงพอกับการผ่อนส่งกรรมเก่าไหม?	๑๘
ตอนที่ ๕	ชอบแข่งหรือชอบอวดเบ่งมีผลกระทบอย่างไร?	๒๒
	เอาชีวิตคนอื่นมาใช้สอนบาปไหม?	๒๔
ตอนที่ ๖	การตำหนิผู้อื่นเป็นบาปเสมอไปหรือไม่?	๒๖
	วิบากชั่วเป็นของใครกันแน่?	๒๗
ตอนที่ ๗	กรรมใดทำให้เป็นสัตว์ประเภทต่างๆ ?	๓๐
ตอนที่ ๘	อยากศึกษาพุทธให้แตกฉานจะทำอย่างไร?	๓๔
	ทำบุญกับพระทำไมได้ผลใหญ่?	๓๖
ตอนที่ ๙	กรรมใดทำให้ประกอบธุรกิจรุ่งเรือง?	๓๙
	พ่อค้าผิดศีลธรรมทำไมร่ำรวย?	๔๑
ตอนที่ ๑๐	จะเอาความคิดสกปรกออกจากหัวได้อย่างไร?	๔๓
	การพูดในอินเทอร์เน็ตเป็นบุญบาปหรือไม่?	๔๕
ตอนที่ ๑๑	การประกวดสวยหล่อจะได้รับผลกระทบอย่างไร?	๔๗
	ถ้าไม่แข่งขันกับใครจะอยู่ในโลกความจริงได้หรือไม่?	๕๐
ตอนที่ ๑๒	ทำดีหรือร้ายกับคนคนเดียวกันได้ผลเหมือนกันเสมอไปไหม?	๕๑
	แม่เมตตากับอุทิศส่วนกุศลต่างกันอย่างไร?	๕๓
ตอนที่ ๑๓	ความฝันกับกรรมวิบากเกี่ยวข้องกันหรือไม่?	๕๕
บทส่งท้าย	บัญชีที่ไม่มีใบเสร็จ	๕๙

คำนำสำนักพิมพ์

จากวันนั้นถึงวันนี้

วันที่ชื่อของ **ดังตฤณ** เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่ของผู้ที่พากเพียรแสวงหาคำตอบของชีวิต

...

และจากการตอบรับของการพิมพ์รวมเล่มหนังสือ **เตรียมเสบียงไว้เลี้ยงตัว** รวมถึง **กรรมพยากรณ์** เป็นการแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ในหัวใจของคนเรานั้น คิดและติดตามค้นหาคำตอบเกี่ยวกับชีวิตอย่างกระหายใคร่รู้ สำหรับหนังสือที่อยู่ในมือของคุณ คือ **เตรียมเสบียงไว้เลี้ยงตัว** เล่ม ๒ ซึ่งเป็นการรวบรวมคำถาม-คำตอบจากคอลัมน์ **เตรียมเสบียงไว้เลี้ยงตัว** ในนิตยสาร **“บางกอก”** ฉบับที่ ๒๔๓๒ ถึงฉบับที่ ๒๔๔๔ นี้ เป็นการรวบรวมเรื่องราวเนื้อหาเพิ่มเติมในอีกหลายๆ เรื่อง เช่น เรื่อง **จิตหลุดๆ ง่ายๆ ไร? ไม่อยากหลงจะทำอย่างไร? ทำอย่างไรจะได้ดีทุกชาติ? การมีผู้ผิดอย่างไรถึงต้องลงนรก? จีบแฟนคนอื่นจะบาปไหม? และ ฯลฯ**

ชีวิตเป็นสิ่งมีคุณค่าที่คนเรานั้นรักและหวงแหน

ได้เวลาแล้วที่คนเราควรรู้จักหนทางปฏิบัติตนเพื่อเตรียมสิ่งดี ๆ ให้แก่ชีวิต

สำนักพิมพ์นวนิยายบางกอก

คำปรารภ

หนังสือเล่มนี้รวบรวมเอาคำถามคำตอบจากคอลัมน์ ‘เตรียมเสบียงไว้เลี้ยงตัว’ ในนิตยสารบางกอกรายสัปดาห์ ตั้งแต่ฉบับที่ ๒๔๓๒ จนถึงฉบับที่ ๒๔๔๔ โดยได้ผนวกเอาบทส่งท้ายคือ ‘บัญชีที่ไม่มีใบเสร็จ’ เข้าไว้ด้วย

‘เตรียมเสบียงไว้เลี้ยงตัว’ เกี่ยวเนื่องโดยตรงกับหลักกรรมวิบาก ซึ่งผมอยากให้ทุกคนมองใหม่ว่าไม่ใช่ลิขสิทธิ์ของพระพุทธศาสนา แต่เป็นกฎกติกา เป็นข้อเท็จจริง เป็นกลไกขับเคลื่อนทางธรรมชาติให้เกิดรูปชีวิตแบบต่างๆ ดังที่เราเห็นประจักษ์กันอยู่ทุกเมื่อเช้าวิน พระพุทธเจ้าท่านเพียงเปิดเผยให้ทุกคนรู้ตาม และรู้ทั่ว รู้ครบมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ตามฐานะของพระองค์ที่เป็นผู้มีญาณหยั่งรู้เหนือใครๆ

หลักกรรมวิบากเป็นเรื่องพูดกันมานาน ก่อนหน้าที่พระพุทธเจ้าจะทรงสถาปนาพุทธศาสนาขึ้นตั้งมั่นในโลกนี้ ก็มีเจ้าลัทธิและศาสนาต่างๆ สอนเรื่องผลแห่งการกระทำเช่นกัน เงื่อนไขแห่งกรรมวิบากเป็นอย่างไรก็สุดแต่จะปรุงแต่งกันไป เช่นสอนว่าทำกรรมโดยสวดมนต์บทธนบถนั้นแล้วจะไปสวรรค์ ไม่ต้องลงนรก ไม่ต้องกลับมาเป็นมนุษย์ให้ลำบากอีก อย่างนี้ก็มิ และยังมีมาถึงปัจจุบัน บางคนอาจเห็นเป็นเรื่องตลก แต่คนจำนวนมากยังคงเห็นเป็นจริงเป็นจัง นั่นก็เพราะไม่ศึกษากฎแห่งกรรมวิบากในแง่ของการคิด การพูด การกระทำ แต่ไปเลื่อมใสกรรมวิบากในแง่ของพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์หรือในแง่ของการปฏิบัติตามเคล็ดลางเสียมก

ชาวพุทธให้ความเชื่อถือพระพุทธเจ้าว่ารู้หมดและรู้จริง และมีเหตุผลสนับสนุนความเชื่อที่แข็งแรง นั่นคือเมื่อใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว ผลสุดท้ายแม้ไม่รู้หมดเหมือนพระองค์ท่าน แต่อย่างน้อยก็ได้ความรู้จริงในขอบเขตอันพึงมีพึงได้ เช่นสามารถมี ‘จตุปปาตญาณ’ ดังที่พระศาสดาทรงตรัสยืนยันคือ...

ภิกษุหนึ่ง เมื่อจิตเป็นสมาธิ บริสุทธิ์ผ่องแผ้ว ปราศจากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว มีความอ่อนควรแก่งานดีแล้ว ย่อมโน้มห้อมจิตไปเพื่อรู้จติและอุบัติของสัตว์ทั้งหลาย เธอสามารถเห็นหมู่สัตว์ที่กำลังจติ (ตาย) กำลังอุบัติ (เกิด) ไปสู่สภาพเลว สภาพประณีต มีผิวพรรณดี มีผิวพรรณทราม ได้ดี ตกยาก

ด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์ ภิกษุย่อมรู้ชัดซึ่งหมู่สัตว์ผู้เป็นไปตามกรรม เห็นว่าสัตว์เหล่าหนึ่งประกอบด้วยกายทุจริต วาจาทุจริต มโนทุจริต ตีเตียนพระอริยเจ้า

เป็นความเห็นผิด ยึดถือการกระทำด้วยอำนาจความเห็นผิด เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก เขาย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก

ส่วนสัตว์อีกเหล่าหนึ่งประกอบด้วยกายสุจริต วชิสุจริต มโนสุจริต ไม่ติเตียนพระอรียเจ้า เป็นความเห็นชอบ ยึดถือการกระทำด้วยอำนาจความเห็นชอบ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก เขาย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์

ความสามารถล่วงรู้การจตุและอุบัติของสัตว์ว่าเป็นไปตามกรรมเช่นนี้ เปรียบเหมือนบุรุษผู้มีจักขุยืนอยู่บนปราสาทซึ่งตั้งอยู่ ณ ทางสามแพร่งกลางเมือง ย่อมสามารถเห็นหมู่ชนกำลังเข้าไปสู่เรือนบ้าง กำลังออกจากเรือนบ้าง กำลังสัญจรเป็นแถวอยู่ในถนนบ้าง นั่งอยู่ที่ทางสามแพร่งกลางเมืองบ้าง เขาจะพึงรู้ว่า คนเหล่านี้เข้าไปสู่เรือน เหล่านี้ออกจากเรือน

สรุปว่าถ้าปฏิบัติจิตตามที่พระพุทธองค์สอนดี ๆ ก็จะได้ผลเป็นธรรมดาประการหนึ่ง คือสามารถรู้เห็นวิถีเกิดตายของสัตว์ทั้งหลายได้ และเป็นการเห็นอย่างชัดเจนเท่าคนตาดีเห็นรูปภายนอก ดังพระพุทธองค์ทรงเปรียบไว้ว่าเหมือนบุคคลยืนในที่สูง เห็นผู้คนคลาคล่ำบนทางเดินกำลังเข้าออกตามเคหะสถานนั่นเอง

คนที่มีจิตเห็นผลกรรมเหมือนคนตาดีเห็นรูปนั้น จะแตกต่างจากคนทั่วไปหลายประการ ทั้งวิธีคิด ทั้งการใช้คำพูด และทั้งการประพฤติปฏิบัติตนในอาการต่าง ๆ อย่างน้อยที่สุดจะไม่เป็นผู้ดูเบาว่านี่แค่กรรมชั่วเพียงเล็กน้อย ทำ ๆ ไปคงไม่เป็นอะไรมาก เพราะเขาย่อมทราบชัดว่าเมื่อยอมพyakหน้าให้ความชั่วเพียงเล็กน้อย ผลใกล้เคียงที่สุดของความชั่วก็คือความโหมเียงที่จะประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นอีก หรือมีเครื่องล่อใจทยอยมายั่วชวนให้ปฏิบัติทำนองเดียวกันอีกเรื่อย ๆ พอผลก่อทำบ่อยเข้าก็ติดเป็นนิสัย แล้วกลายเป็นส่วนเสียอันดำมืดในเราไป

แต่คนธรรมดานั้น เมื่อยังไม่อาจปฏิบัติจิตตามแนวทางของพระพุทธองค์อย่างเคร่งครัด ก็เหลือวิสัยที่จะรู้เห็นเรื่องกรรมวิบาก พระพุทธองค์จึงทรงจัดเรื่องกรรมวิบากเป็นอนจินไตย คือคิดนึกคาดเดาเอาไม่ได้ ต้องปฏิบัติจนจิตมีจุดอุปาทานเสียก่อน จึงแจ่มแจ้ง ไม่สงสัย และไม่ต้องคาดเดาใดๆ อีก อยากรู้อะไรก็ดูเอาตรงๆ เหมือนคนตาดีเลือกมองผู้อื่นที่กำลังสัญจรบนทางสามแพร่งนั่นเอง

เรื่องวุ่นๆ ของโลกนี้ไม่มีวันจบก็เพราะความเป็นอนจินไตยของกรรมวิบากนี้แหละ トラบไต่ยังไม่อาจทราบด้วยตาในของตนเอง ก็ยังต้องอาศัยตาในของคนอื่นมาช่วย ซึ่งอย่างมากก็มักเป็นรูปของการช่วยแบบบอกเล่า ไม่หายสงสัยได้เด็ดขาดว่ากรรมวิบากเป็นเรื่องจริงหรือของหลอกกันแน่

และความสงสัยที่ไม่สิ้นนั้น ย่อมก่อคำถามกับตนเองบ่อยสุด เป็นต้นว่า นี่จริงแน่หรือ? เขาหลอกเรา หรือเปล่า? เชื่อหรือไม่เชื่อดี? ฯลฯ

การรวม ‘เตรียมเสียบึงไว้เลี้ยงตัว’ ครั้งที่ ๒ นี้ ผมยังตั้งความปรารถนาไว้เหมือนเดิม คือ อยากให้ชาวพุทธได้คำตอบที่จะสนองความใคร่รู้ แล้วพัฒนาขึ้นเป็นความอยากศึกษาพระพุทธพจน์ ให้แจ่มแจ้งยิ่งๆ ขึ้นไป เพื่อที่ว่าจะได้คำตอบสุดท้าย คือควรเอาเสียบึงใดไปจากโลกนี้ได้บ้าง

นอกเหนือไปกว่านั้น ยังปรารถนาจะให้ทุกท่านที่ยังกังขาเรื่องกรรมวิบาก ได้เกิดแรงบันดาลใจที่จะชวนชวายพิสูจน์ด้วยตนเองด้วยวิธีที่ไม่ยากจนเกินไป หลักการที่มีอยู่นั้นไม่ยากเกินไป แต่ก็ไม่ถึงขนาดง่ายแค่ทำเล่น ๓ วัน ๗ วันรู้ผล ขอเชิญชวนท่านที่เริ่มสนใจแนวการปฏิบัติจิตตามพระพุทธองค์ ได้ทดลองเข้าอ่านวิปัสสนาหุบาล, ๗ เดือนบรรลุนิพพาน หรือมหาสติปัญญาสูตร ได้ที่เว็บไซต์ของผมครับ เมื่อให้เวลากับการพัฒนาประสิทธิภาพของจิตมากพอ ต่อไปคุณจะสามารถได้ด้วยตนเอง ว่าคำสอนเกี่ยวกับกรรมวิบากของพระพุทธองค์ นั้นจริงยิ่งกว่าจริงเพียงใด

ดั่งตฤณ

dungtrin.com

กุมภาพันธ์ ๕๕

ตอนที่ ๑

- จิตหลุดแก้อย่างไร?
- ไม่อยากหลงจะทำใจอย่างไร?

ถาม : มักเป็นคนมีจิตใจหลุด รู้ทั้งรู้ว่าไม่เป็นมงคลกับชีวิต ควรจะแก้ไขอย่างไรดีคะ?

ตอบ :

ตัวคุณคืออะไร? ลองตัดชื่อแซ่ ตัดตัวตน ตัดวิถีคิด รวมทั้งตัดเหตุการณ์ทั้งหลายที่ร่ายล้อมคุณออกไปให้หมด เหลือแต่เพียงสภาพจิตอย่างเดียว จะพบความจริงประการหนึ่งนะครับ นั่นคือจิตเรามีเบิกบาน มีหลุดสลัดกันได้เรื่อยๆ ไม่จำเป็นต้องมีเหตุร้ายแรงให้เศร้าใจมากมาย แค่เหนื่อยๆ น้อยๆ นิ่งรถเหม่อมองออกไปนอกหน้าต่าง จิตใจก็มีสิทธิ์หลุดลงได้แล้ว

ประเด็นคือแต่ละคนมีอาการ ‘ลาดลงต่ำ’ ของจิตใจผิดแผกแตกต่างกัน บางคนหลุดดูเดียวเดียวก็กลับระเริงรำไต้ใหม่ แต่บางคนหลุดแล้วกลายเป็นเรื่องยาว แม้อำชายก้วยเดียวเคยยืมให้แล้วมาไม่ยืมสักทีหนึ่งก็คิดมาก แลอยู่กับความเสียใจว่าเขาไม่ยืมให้ อย่างนี้ก็มี และมีอยู่มาก เพียงแต่ไม่ค่อยเล่าสู่กันฟังเพราะเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อย หรือบางทีตัวเองก็เห็นเป็นเรื่องขี้ปะติ๋วเสียจนจำไม่ได้ว่าเริ่มหลุดตั้งแต่เจอภาพเสียงชนิดใดกระทบกระทั่งจิตใจ เราถึงมักได้ยินคนบ่นเปรยให้เพื่อนฟังทำนอง ‘ไม่รู้เป็นอะไร เซ็ง เบื่อไม่มีสาเหตุ’

ความหลุดต่อเนืองยืดยาวจนจำสาเหตุที่แท้จริงไม่ได้นี่แหละ ทำให้คนเบื่อหน่ายกับการมีชีวิตและคิดสั้นมาหนักต่อหนัก ลองมาดูอุปนิสัยที่เราๆ ทำกับใจตัวเองแล้วหลุดคู่แข่งกันดีกว่า

๑) **ชอบเหม่อ** ประเภทว่างเป็นไม่ได้ ชอบทอดตาไกลๆ จะฝันก็ไม่ฝัน จะคิดธุระปะปังให้เป็นเรื่องเป็นราวก็ไม่คิด ชอบรู้สึกอยู่เรื่อยๆ ว่าชีวิตว่างเปล่า ไม่มีความหมาย แล้วก็เฝอเติมคำอะไรลงไปให้ชีวิตตัวเองเต็ม ถ้าเป็นแบบนี้ก็ขอให้ดูบรรดาสัตว์เลี้ยงใกล้ตัว ลองนั่งสังเกตพวกมันสักพัก จะเห็นชีวิตว่างเปล่าขนานแท้ พวกนั้นไม่มีอะไรทำจริงๆ ครับ วันๆ มีหน้าที่เคลื่อนจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง พอเห็นความเหม่อลอยของพวกมันด้วยความตระหนักรู้ว่าไม่มีวันพัฒนาตัวเองขึ้นมาได้อย่างที่เราสามารถทำ ก็อาจเกิดกำลังใจคิดอยากทำชีวิตให้ดีกว่าพวกมัน อันนี้ถ้าวลองทำดูจะเห็นว่าเกิดพลังกระตุ้นที่ดีมาก ไม่ใช่จะให้ดูถูกตัวเอง เปรียบเทียบตัวเองเท่ากับสิ่งมีชีวิตที่ต่ำกว่าเราหรอกนะครับ แต่การเห็นเพื่อนต่างภพต่างภูมิที่เขาเคราะห์ร้าย ไม่มีวาสนาเท่าเรา จะค่อยๆ ทำให้เริ่มเห็นค่าศักยภาพความเป็นมนุษย์ขึ้นมาหรือไม่

๒) ชอบจมอยู่กับอดีต ประเภทเหตุการณ์ผ่านมา ๒๐ ปี ยังอุตุสำหุตุช้ขึ้นมาคิดเสียดาย คู้ยขึ้นมาพูดตำสาตให้คนใกล้ช้ดรู้สึกผิด คนแบบนี้เท่าที่ผมเห็นนะครึบ นอกจากจะเหมอลอย หดหู่ บ่อยแล้วยังเจ้าโทสะ เหมือนมีไฟกรุ่นอยู่ในอก หรือลुकเป็นเปลวช้ขึ้นมาจากกระหม่อมทีเดียว และมีความจริงอยู่อย่างหนึ่ง คนชอบฝ้งใจอยู่กับอดีตนั้น มักบ่นหาถึงอนาคตทีไม่มีวันมาถึง คือชอบหวังอะไรลมๆ แล้งๆ สมมุติอะไรทีเกินตัวและเป็นไปไม่ได้จริงเสมอ พูดให้เห็นภาพง่ายๆ และรวดเร็วทีสุดคือช้ชีวิตไม่เคยมีวันนี้ มีแต่เมื่อวานกับพรุ่งนี้เท่านั้น หากยอมรับว่าเป็นคนประเภททีว่านี้ ก็ขอให้เร่งแก้ไขชนิดหนึ่ง พูดกันตรงๆ ตามช้ชื่อคอลัมน์นะครึบ จิตแบบนี้ถ้าตายไปก็ไม่ต้องเป็นเปรตจำพวกทีนึกว่าตัวเองยังไม่ตาย เนื่องจากจิตวิญญานเต็มไปดว้ด้วยความยึดมั่นถือมั่นเหนียวแน่น และบดบังไม่ให้เห็นอะไรทีเป็นปัจจุบันเอาเลย เคยคิด เคยลุ่ม เคยพูดช้ๆ ซากๆ อย่างไร ตายไปก็จะคิด จะลุ่ม จะบ่นเพ้อช้ๆ ซากๆ อย่างนั้นร้่าไป แต่ขณะยังมีชีวิตมนุษย์อยู่ทีพอปรับปรุงแก้ไข ได้ก็ปรับปรุงเสียเถด หัดคิดเรื่องวันนี้ หัดพูดถึงสาระประโยชน์เฉพาะหน้า พอจะหวนกลับไปคิดมากเรื่องเก่าๆ ก็กลับมาอยู่ตรงหน้าใหม่ ทำตัวไม่ให้ว่าง แล้วจะพบว่าเถดความแจ่มกระจ่างทางใจมากขึ้นเรื่อยๆ อารมณ์หดหู่ไม่กลับมาครอบงำอีกง่าย ๆ

๓) ชอบมองโลกในทางลบ ประเภทเห็นข่าวดาราเตียงหัก ก็มานั่งวิตกว่าเหตุแบบเดียวกันนี้อาจจะเกิดขึ้นกับเราบ้าง หรือไม่ก็เอาแต่นั่งอ่าน นั่งชนหัวลुकอยู่ช้วันเกี่ยวกับเรื่องโลกแตก กลัวสงครามโลกครั้งใหม่ปะทุ กลัวน้ำมันจะแพงช้ขึ้นถึงลิตรละ ๔๐ กลัวต่อไปเช้อโรคจะหอบมาตามลมหรือแฝงตัวอยู่กับอาหารการกิน อันทีจริงก็ต้องเห็นใจคนยุคเราเหมือนกัน เพราะเรื่องดี ๆ แม้อยู่ช้มากก็ไม่ใช่ช้ขาว แต่จะเป็นช้ขาวก็เฉพาะจำพวกเรื่องทีทำให้หมดกำลังใจจะอยู่ต่อ ถ้ารู้ตัวว่าบริโภคช้ขาวด้านลบมากๆ แล้วติดค้างคาใจ ไล่ไปทีทักทว่าเรื่องร้ายๆ จะต้องเกิดขึ้นกับเราด้วย ก็ขอแนะนำให้อ่านหนังสือพิมพ์หรือดูข่าวโทรทัศน์ให้น้อยลง ถ้าจะอ่านหรือดูก็คัดๆ เลือกๆ หน้อย ไม่ใช่ถือเป็นหน้าที่ทีต้องอ่านมันทุกช้ขาว หรือติดตามช้ขาวร้ายเป็นช้รึสักันทุกวัน จากนั้นหันไปอ่านหรือหันไปดูช้ขาวทีเป็นมงคลเสียบ้าง มองตามจริงบ้างว่าแง่ดีในโลกนี้ยังมีให้มองอีกมาก พอเริ่มมองโลกภายนอกในทางบวก ก็จะค่อยๆ หันมาเริ่มมองโลกภายในไม่เป็นลบตามกันไปเอง เพื่อตัดเหตุแห่งความหดหู่ลงไปได้อีกช้

๔) ชอบความเหงาเศร้าโดยไม่รู้สึกตัว ประเภทหนึ่งคนเดียวเฉยๆ แล้วน้ำตาพานจะไหลเป็นทางเหมือนไม่มีสาเหตุ หรือฟังเพลงเพื่อคนนอกหักแล้วร้องให้เป็นวรรคเป็นเวร ขณะเดียวกันก็พอใจกับห้วงภาวะเช่นนั้นโดยไม้อยากแก้ไขดัดแปลง ถ้ารู้ตัวว่าเป็นประเภทนี้ขอให้สังเกดว่ามีแนวโน้มจะสงสารตัวเอง ไม่พบใครทีจริงใจด้วย หรือถึงพบก็ไม่รู้สึกว่าช้ ไม่อาจให้ความอบอุ่นกับเราได้ ลองดูดี ๆ จะพบว่าความเหงามี ๒ ประเภท คือเหงาแล้วโหยหาความอบอุ่นแบบจะขาดใจตาย กับเหงาแล้วมีความสุขแบบสะใจแฝงอยู่ลึกๆ แต่ไม่ว่าเหงาประเภทไหน ก็พวงมาช้ซึ่งความหดหู่ เก่งเสมอ และออกจะแก้ยากกว่าช้อื่น ๆ สักหน้อย เนื่องจากคนเรามักเรียกร้องให้มีใครมาเห็นใจ

มาให้ความอบอุ่น โดยตัวเราเป็นผู้รับหรือผู้ตอบสนอง ขอให้ลองอย่างนี้ดู คือกลับหัวสักรีด คิดเป็นผู้เริ่มเห็นใจก่อน ให้ความอบอุ่นกับคนอื่นก่อน ยังมีผู้ด้อยโอกาสในสังคมมากมายก่ายกอง ที่รอรับ ‘การให้ก่อน’ จากเราอยู่เสมอ ถ้าทำแค่ครั้งสองครั้งอาจจะยังไม่เห็นผลอะไร แต่ถ้าทำประจำจนเป็นกิจวัตรกระทั่งรู้สึกถึงความสว่าง ความอบอุ่นที่แผ่ออกมาจากจิตใจให้ของตนเอง เมื่อนั้นคุณจะไม่ปรารถนาความรักความอบอุ่นจากภายนอกที่อยู่กับเราได้แบบไม่คงเส้นคงวาทหาความแน่นอนยากอีกเลย จะยึดเอารัศมีความอบอุ่นจากใจตัวเองนี้แหละเป็นที่พึ่งที่ียงแก่ถาวร

อาการเหม่อซึมหรือหุดหู่จะมาจากมูลเหตุใดก็ตามที่ สามารถแก้ไขสภาพเฉพาะหน้าได้ง่ายที่สุดคือรู้เท่าทันว่าเงื้อมเงาความหุดหู่กำลังเข้าครอบงำใจเราแล้ว แทนที่จะดิ้นหนียอมโดนครอบงำอย่างเคย ๆ มา พอรู้สึกตัวก็หันไปทำกิจธุระอันใดอันหนึ่งทันที ยิ่งถ้าเป็นธุระที่ทำให้ใจเบา ใจสว่างด้วยก็ยิ่งเยี่ยม พุดง่าย ๆ ลองหมั่นทำบุญและอ่านหนังสือธรรมะบ่อย ๆ จะเห็นเองว่าความมืดมิดยอมทนต่อแสงสว่างไม่ได้เป็นธรรมดา ความสว่างมา ความมืดต้องหายไปแน่ ๆ ครับ

ถาม : ไม่อยากเหลิงหลง ไม่อยากฟองฟูไปกับโลกธรรม ควรมีทำอย่างไรกับเสียงสรรเสริญและการบูชา?

ตอบ :

คำสรรเสริญและความชื่นชมจัดเป็นของดี ในแง่ที่ทำให้เรามีกำลังใจ แต่ขณะเดียวกันก็อาจเป็นของเสีย ในแง่ที่ทำให้เราเหลิงหลงได้ ความเหลิงหลงเป็นที่มาของการเสียคน เป็นที่มาของบาปกรรมนานาชนิดที่คิดไม่ถึง

คนเราทำงานหากไม่ได้ฟังเสียงสะท้อนเอาเสียเลยว่างานของเราดีแค่ไหน ก็คงไม่ทราบว่ามีมาถูกทางหรือยัง และคงไม่มีกำลังใจจะมุ่งมั่นทำต่อหรือคิดพัฒนาให้งานดียิ่ง ๆ ขึ้นไป แต่ขณะเดียวกันหากทำงานแล้วปิดหูปิดตาไม่ฟังเสียงดี หรืออ้างว่าไม่เห็นมีใครทักท้วงอะไร ตรงนั้นอันตรายแล้ว คือถ้างานมีจุดบกพร่องก็หมดสิทธิ์เห็น หรือถ้าเนื้องานอาจก่อความเสียหายก็หมดสิทธิ์แก้ไขให้ทันการณ์ ยิ่งเมื่อใดถึงจุดที่เกิดความเหลิง หลงไปว่าตัวเองไม่มีทางคิดผิด พุดผิด หรือทำผิด ก็อาจก่อโศกนาฏกรรมขึ้นได้มากไม่จำกัด

สำหรับเสียงสรรเสริญที่เข้ากระทบตัวนั้น เริ่มแรกจะหลง ๆ ไปบ้างก็เป็นธรรมดา แต่ถ้างานของคุณต้องเจอเสียงสรรเสริญเยินยอบ่อย ๆ ก็ต้องฝึกที่จะฟังว่าเสียงใดเป็นกระຈกเงา เสียงใดเป็นปีกที่พาเราลอยโด่งจนก้มลงหาเท้าตัวเองไม่เจอ หรือถึงเจอก็หาพื้นดินเหยียบไม่ได้ การฝึกฟังตาม

จริงนี่จะเป็นก้าวแรกที่สำคัญ ที่จะทำให้จิตใจของเรามีสมอบกคอยตรึงไว้กับพื้น เวลาเจอลมหรือพายุสรรเสริญแรงๆ จะได้ไม่ลอยไปไหนไกล

พอฝึก ‘ฟังตามจริง’ ได้ขั้นหนึ่ง ต่อมาให้ฝึก ‘รู้ตามจริง’ ว่าความฟองฟูแห่งใจนั้น ก็แค่อาการปิติยินดีชนิดหนึ่ง มันกระทั่งเราให้สิงโลดได้เหมือนม้า หรือขัณฑ์เราให้วิ่งจู่ได้เหมือนรถแข่ง แต่ที่สุดของความถึงอกถึงใจก็คือความจบสิ้นสภาพ คือความโรยราของปิติ ธรรมชาติให้เราไต่มาที่สุดแค่นี้ แล้วก็รีบไปเสียอย่างนั้น การฝึกรู้ตามจริง จะทำให้เห็นตามจริงว่าแม้ปีติยังไม่เที่ยง จะหวังความเที่ยงทนของเสียงสรรเสริญได้อย่างไร วันหนึ่งอาจแปรเป็นเสียงติฉินนินทาได้เสมอ เช่นนี้จะทำให้อกไม่พอง จี๊กะแระไม่บวมจนน่าเกลียดตอนเจอดอกกุหลาบหอมๆ ขว้างใส่ ขณะเดียวกันก็จะไม่ทำหน้าบูดบึ้ง โหลตลกคอตีบอย่างน่าสมเพชตอนโดนก้อนอิฐหรือขี้หมาปาหัว

โลกมนุษย์ไม่ใช่ทั้งสรวงสวรรค์และขุมนรก แต่อยู่ตรงกลางๆ ระหว่างนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสให้ตระหนักในโลกธรรมอันเป็นของคุณ มีลาภคู่กับเสื่อมลาภ มียศคู่กับเสื่อมยศ มีสรรเสริญคู่กับนินทา มีสุขคู่กับทุกข์ จะเลือกเอาเฉพาะด้านที่เป็นบวกอย่างเดียว แล้วหวาดกลัวด้านที่เป็นลบ ขอไม่เอาด้านลบนั้นไม่ได้ เมื่ออยู่ในโลกก็ต้องเห็นความจริงเกี่ยวกับโลกธรรมเหล่านี้ทั้งสิ้น สุดแท้แต่ว่าใครจะฝึกใจให้อยู่ตรงกลาง ไม่มีความยินดียินร้าย หรือมีความยินดียินร้ายให้น้อยที่สุดครับ

ตอนที่ ๒

ทำอย่างไรจะได้ดีทุกชาติ?

ถาม : อยากเป็นผู้ปลอดภัยในการเดินทางไกลค่ะ ทำอะไรในชาตินี้แล้วจะเป็นหลักประกันให้ได้ดีได้ทุกชาติคะ?

ตอบ :

พวกเราเกิดในโลกมนุษย์ก็ด้วยบุญเก่า แต่ก็น่าเศร้าครับที่โลกนี้เหมือนกระดานลื่นที่ลาดลงต่ำง่าย ๆ มากกว่าจะเป็นกระดานให้กักฟันไต่ขึ้นสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเรา ขอให้พิจารณาว่ามนุษย์ ๖ พันล้านคนก่อกรรมอย่างไรโดยมาก สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทั้งหลายก็แปรปรวนไปให้สอดคล้องตามนั้น

เมื่อจับพลัดจับผลูได้มาเป็นหนึ่งในชนกลุ่มน้อยที่เชื่อเรื่องบุญเรื่องกรรม ตระหนักในโทษภัยของกิเลสและการเวียนว่ายตายเกิด ผู้มีปัญญาส่วนใหญ่จะเห็นความไม่แน่นอน เห็นตามจริงว่าแรงดึงดูดของกิเลสนั้นต้านทานได้ยาก แม้แต่อยู่เฉย ๆ ก็เท่ากับกำลังถอยหลังเข้าคลองไปเรื่อย ๆ ไม่เชื่อลองดูเถอะครับ เอาแต่พักผ่อน กินกับนอนอย่างเดียวโดยไม่ต้องมีความรับผิดชอบใดๆ จะเห็นชัดเลยว่า จะเกิดจิตคิดฟุ้งซ่านหรือหุดหู่เศร้าหมองปานใด แล้วใครจะเอาจิตฟุ้งซ่านและจิตหุดหู่ไปใช้เป็นบันไดบุญสู่สุคติได้ไหวเล่า?

พุทธศาสนิกชนผู้เห็นตามจริงว่าตนตกอยู่ที่ท่ามกลางภยันตราย จึงมักจะปรารภนาหลักประกันในการเดินทางไกล เกิดชาติหน้าฉันใดขออย่าได้ไกลพลาดพาดหัวลงต่ำ เพราะแค่เห็นๆ ในชาตินี้ซึ่งมีพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งก็สะดุดคะมำล้มลุกคลุกคลานกันนับไม่ถ้วนแล้ว

แต่ตั้งคำถามชนิดที่ปรารภาคำตอบว่าทำอย่างไรเป็นคุณ ทำอย่างไรเป็นโทษ ทำกรรมอย่างไรจะเป็นที่พึ่งให้ตนเองได้ เท่านั้นที่จัดเป็นกรรมชนิดหนึ่ง พระพุทธเจ้าท่านตรัสอานิสงส์ว่าจะทำให้เป็นผู้มีปัญญามาก อันนี้ขอให้ตรองดูก็จะพบความสมเหตุสมผลยิ่ง เพราะใจคุณรู้จักตั้งคำถามที่ควรทราบคำตอบเป็นที่สุด จึงได้ชื่อว่าทำกรรมอันเป็นไปเพื่อความฉลาดสูงสุดโดยปริยาย

ฉะนั้นใครสงสัยใคร่รู้ขึ้นมาจริง ๆ จัง ๆ ว่ากรรมใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุด รวมทั้งได้คำตอบจากครูผู้รู้แจ้งเช่นพระพุทธเจ้าแล้ว รวมทั้งนำไปประพฤติปฏิบัติด้วยความมีใจศรัทธา ก็ขอแสดงความยินดีด้วยครับ เกิดใหม่คุณเป็นผู้มีความเฉลียวฉลาดปราดเปรื่องแน่นอน ทั้งนี้เพราะความแหลมคมแห่งปฏิภาณกิติ ความลุ่มลึกแห่งความคิด

อ่านก็ดี ล้วนแล้วแต่ยืนพื้นอยู่บนความสว่างแห่งจิตที่รัฐกรู้ชอบตามจริง มิใช่ยืนพื้นอยู่บนความมืดแห่งจิตที่ถูกปกคลุมด้วยม่านบาปอันบิดเบี้ยวเลอะเทอะ

เกี่ยวกับความปลอดภัยในสังสารวัฏ พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ในครั้งหนึ่งว่าถ้าคิดจะท่องเที่ยวเกิดตายไปเรื่อยๆ แล้ว ที่จะหนีรกพันนั้นมีใช้วิสัย เมื่อเห็นท่านตรัสเช่นนี้ สิ่งที่เราควรตระหนักคือ ไม่มีอะไรประกันได้แบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ว่าเราจะอยู่ฝ่ายดีและมีสุขไปจนชั่วนิรันดร์ เว้นแต่คุณจะทำทางออกจากวังวนแห่งการเกิดตายเสียได้นั้นแหละ

คุณต้องมองให้ออกว่ากำลังอยู่ในเกมแบบไหน กตีกาคร่าวๆ ของเกมที่พวกเรากำลังเล่นกันอย่างไม่รู้วิธีไหนดีไหนเสีย คือ

- ๑) การตายแล้วเกิดใหม่คือการล้างไฟ ทุนรอนที่คุณจะใช้ในเกมใหม่คือกรรมเก่าที่สั่งสมมา
- ๒) การตายแล้วเกิดใหม่คือการลืม คุณจะไม่รู้เห็นอะไรมากไปกว่าสภาพแวดล้อมใหม่ที่กรรมเก่าส่งคุณไปอยู่
- ๓) เกิดใหม่ในสวรรค์คือการตรางวัล เกิดใหม่ในนรกคือการลงโทษ เกิดใหม่ในมนุษย์คือโอกาส ทั้งในแง่ของการต่อบุญ และในแง่ของการแก้ตัว

เมื่อทำความเข้าใจกับกติกาหลักๆ ทั้ง ๓ ข้อนี้แล้ว ก็จะได้ตั้งโจทย์เพื่อเตรียมเสบียงให้ตัวเองอย่างถูกต้องต่อไป คือ

๑) ทำอย่างไรจึงจะไปเกิดกับพ่อแม่ที่ดี? คำตอบคือทำแต่กรรมที่ดีๆ เพราะพระพุทธเจ้าตรัสว่าพวกเรามีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นแดนเกิด ฉะนั้นอย่าน้อยใจและอย่าชะล่าใจกับกรรมเก่าที่ส่งเรามาอยู่กับพ่อแม่ดีหรือไม่ดีในชาติปัจจุบัน อยากมีพ่อแม่แบบไหนในครั้งหน้า ก็ขอให้ประพฤติตัวแบบนั้นมาก ๆ ไปจนชั่วชีวิตก็แล้วกัน กรรมที่คุณทำเป็นอาชิตินั้นแหละ ตัวเลือกแดนเกิด ตัวเลือกเผ่าพันธุ์ใหม่ให้

๒) ทำอย่างไรจึงจะพบผู้ชี้หน้าทางถูกทางตรง? คำตอบคือยอมรับผู้สอนการไม่เบียดเบียนเป็นสละ ใครสอนให้เบียดเบียนก็หลีกเลี่ยงเขาเสีย โดยถือหลักการพิจารณาว่า การเบียดเบียนกันคือการก่อกุศลให้ผู้อื่นก่อน แล้วตอนหลังเรานั้นเองที่จะต้องเสวยทุกข์นั้นด้วย

นอกจากนี้ก็ต้องตั้งคำถามอย่างไม่มุงมายอีกข้อหนึ่ง ว่าอะไรคือประโยชน์สูงสุด จากนั้นกำหนดใจเป็นมั่นมัน่ว่าผู้ใดสอนเรื่องประโยชน์ชั้นสูงสุด เราจะคล้อยตามท่านผู้นั้น สำหรับชาวพุทธคงฟังเรื่องประโยชน์สูงสุดที่พิสูจน์ได้ในปัจจุบันชาติกันมานาน นั่นคือการเข้าถึงความดับทุกข์ดับร้อนอย่างสนิท ไม่กลับมาเวียนอีก หากเราศึกษาแก่นสารของพุทธศาสนาได้อย่างถ่องแท้ ศรัทธา

ในพระพุทธเจ้าก็จะตั้งมั่น และจะส่งผลให้ได้ไปพบพระพุทธเจ้าองค์ต่อๆ ไปอีก หรืออย่างน้อยถ้าถือกำเนิดในกาลที่ว่างจากพุทธศาสนา ก็เป็นต้องได้พบศาสดาผู้สอนการไม่เบียดเบียน ยอมคล้อยตาม ท่าน และประพฤติปฏิบัติตนตามท่าน เป็นพื้นฐานให้มั่นคงแน่นอนหนายิ่งๆ ขึ้นไป

๓) ทำอย่างไรจึงจะสำนึกผิดได้ง่าย? คำตอบคือให้ไตสวนโทษของตนเองบ่อยๆ อย่าหมั่นฟังโทษผู้อื่นจนติดเป็นนิสัย หรือเมื่อใดจำเป็นต้องฟังโทษผู้อื่น ก็ควรห้อมมาพิจารณาว่า เขาช่วยเป็นกระจกเงาส่องให้เราเห็นตนเองหรือไม่ ถ้าเห็นว่าน่าเกลียดน่าชังอย่างไรก็อย่าทำอย่างนั้น หรือทำอย่างนั้นอยู่ก็เลิกเสีย แน่หนอนว่าการกระทำผิดคือเรื่องปกติของมนุษย์ทุกคน แต่การสำนึกผิดคือเรื่องไม่ธรรมดาของมนุษย์บางคนที่จะได้ยกระดับขึ้นเรื่อยๆ เท่านั้น

เฉพาะข้อสุดท้ายนี้ต้องขยายความกันอีกเล็กน้อย ว่าเหตุใดจึงเป็นเสียบึงสำคัญกับเขาด้วย ขอให้พิจารณาว่าทุกครั้งที่สำคัญผิดอย่างแท้จริง คุณจะค่อยๆ เปลี่ยนเป็นคนดีมากขึ้นเรื่อยๆ แม้จะทีละนิดทีละหย่อมแบบหยอดเหรียญลงกระปุก ในที่สุดก็กลายเป็นความดี กองใหญ่ขึ้นมาได้ และกลไกธรรมชาติอันใดทำให้เราดีขึ้นได้ กลไกธรรมชาตินั้นย่อมหน้าได้รับการยกย่องให้มีคุณค่าสูงสุดมิใช่หรือ?

อย่างไรก็ตาม แม้การสำนึกผิดจะเป็นของดี แต่ความรู้สึกผิดนานๆ นั้นไม่ดี โดยเฉพาะที่รู้สึกผิดซ้ำซากชนิดแคะความทรมานใจไม่ออกนั้น แย่เลยครับ ขอเพียงมีความสำนึกผิดที่แท้จริงรูปเดียว แล้วตั้งใจแน่วแน่ว่าจะไม่ทำผิดเช่นนั้นอีก ก็เป็นการเพียงพอแล้ว

นอกจากนี้ก็ควรหมั่นก่อแต่เรื่องดี แม้ความคิดอันดีงามเล็กๆ น้อยๆ ก็ไม่ควรดูเบา ควรสั่งสมเพิ่มพูนให้มาก และแม้ความคิดชั่วเล็กๆ น้อยๆ ก็ไม่ควรชะล่า ควรตัดรอนลดละให้หายลง ผมนับดูแล้วไม่มีอะไรเป็นเรื่องเล็กสักอย่าง ถ้าคุณไม่รู้ตัวว่าคิด พูด ทำอะไรเหลวแหลกเล็กๆ น้อยๆ อยู่บ้าง ก็เท่ากับคุณกำลังเสี่ยงเท้ายื่นลงไปในปากเหวนรกแล้ว เพราะคุณจะไม่มีความทราบเลยว่าความเหลวแหลกเล็กๆ น้อยๆ นั้น มันจะแปลงร่างจากมดเล็กเป็นยักษ์ใหญ่ขึ้นมาเมื่อใด กว่าจจะรู้ตัวอีกทีก็จมลงในหนองน้ำแห่งบาปมิดหัวกันเสียแล้วครับ

ตอนที่ ๓

- การมีชู้ผิดอย่างไรถึงต้องลงนรก?
- จีบแฟนคนอื่นบาปไหม?

ถาม : การมีเซ็กซ์ก็แค่การเอากายไปมีอะไรกัน ไม่ได้บุบสลายอะไรมากมาย ทำไมการมีชู้จึงต้องมีโทษถึงนรกด้วยครับ?

ตอบ :

คุณไปดูแต่อาการทางกาย ความรู้สึกเลยผิวเผิน และไม่เห็นว่าจะต้องมีโทษอะไรนักหนา แต่ธรรมชาติเขาให้ดูอาการทางใจเป็นหลักครับ ความสัมพันธ์ทางเพศเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดให้เป็นเรื่องบาดใจ ระดับความบาดใจนั้นเองเป็นตัวกำหนดบาปกรรม รวมทั้งกลายเป็นเครื่องชี้ได้อีกด้วยว่าแต่ละคนมีความละเอียดอ่อนต่อบาปมากน้อยเพียงใด

คุณต้องหើยมเกรียมเอาการถึงสามารถทำร้ายคนอื่นได้ใช่ไหมครับ? รู้ทั้งรู้ว่าจะทำเรื่องบาดใจเจ้าของ คุณยังสามารถทำได้ลงคอ ก็แปลว่าตอนนั้นจิตใจของคุณขาดเมตตาแน่นอนแล้ว ยิ่งถ้าหากลงมือทำเป็นล่ำเป็นสัน ทำกันเป็นกิจวัตรประจำวัน ก็แปลว่ายิ่งต้องขาดความละเอียดอ่อนอย่างชัดเจน จิตที่กระด้าง มีความหើยมเกรียม มีปกติไม่ละเอียดอ่อนต่อบาปนั่นเอง คือจิตข้างอกุศล อันจะเป็นฝักฝ่ายเดียวกันกับวิญญานของสัตว์นรก เเดรัจฉาน หรือเปรต หลังจากกายแตกดับไป ผู้ประพฤติผิดทางกามเป็นอาจินจึงเหมาะสมสอดคล้องกับอัตภาพที่ต่ำกว่ามนุษย์

แค่เซ็กซ์ตัวเดียว ถ้าเมามันหมกมุ่นมากโดยไม่คิดทำบุญทำกุศลให้จิตสว่างขึ้นมาบ้าง จิตก็จะถูกเคลือบคลุมด้วยหมอกมัวของความหลงใฝ่ต่ำ มองโลกและชีวิตเป็นของต่ำ มีจิตวิญญานเหมาะสมแก่อัตภาพเช่นหมาแมวได้แล้ว จะกล่าวไปใยให้ช่วยการถึงการละเมิดศีลธรรม ล่วงประเวณีแบบผิดๆ เป็นที่สนุกสนานเล่า?

สรุปคือเซ็กซ์ไม่ได้ทำให้ไปนรก แต่จิตที่หมกมุ่นในเซ็กซ์จนมัวมน หยาบกระด้าง โหดเหี้ยม หรือปราศจากความละเอียดต่างหาก เป็นเหตุพาตัวเองไปสู่ภูมิที่อยู่ของวิญญานระดับต่ำกว่ามนุษย์ การมีเซ็กซ์กับคู่ครองที่ถูกต้องโดยไม่ลุ่มหลงมัวเมาทั้งวันทั้งคืน จะทำให้คุณรู้สึกว่าเป็นปกติ คิดอ่านทำการได้อย่างมีสติ มีความถูกต้อง มีใจไม่เบียดเบียนใครนั้นแหละสำนึกที่เสมอตัวของมนุษย์ ลองสังเกตเถอะครับ สัตว์ไม่มีสำนึกแบบนี้หรือออก แคว่อยากขึ้นมาแล้วเห็นช่องทางก็ใช้ได้แล้ว ไม่คำนึงด้วยซ้ำว่าเป็นญาติเป็นเชื้อกันหรือเปล่า

ถาม : จะเอาเกณฑ์อะไรไปตัดสินชัด ๆ ครับว่าเป็นชู้แล้ว ผิดประเวณีแล้ว?

ตอบ :

ต้องดูกฎแห่งกรรมซึ่งไม่มีใครเป็นผู้ตราไว้ แต่เป็นธรรมชาติที่มีอยู่เป็นอยู่ชั่วนาน โดยมิ
ผู้รู้แจ้งเห็นจริงคือพระพุทธเจ้าเป็นผู้เปิดเผยว่า กาเมสุมิจจาจารหรือการประพฤติผิดในกามนั้น
หมายถึงการมี ‘เพศสัมพันธ์’ กับหญิงที่มารดาบิดารักษา หญิงที่พี่ชายพี่สาวรักษา หญิงที่
ญาติรักษา หญิงที่ยังมีสามีครอบครอง หญิงที่ถูกซื้อตัวไว้ และหญิงที่ถูกจองตัวไว้แล้วด้วย
เครื่องหมั้นหมายเช่นแก้วแหวนหรือแม่ด้วยพวงมาลัยตามประเพณีท้องถิ่น

พูดง่าย ๆ แบบรวบรัดคือถ้าชายใดไปมีเซ็กซ์กับหญิงที่มีผู้ส่งเสียดูแลอยู่ หรือหญิงที่ไชร่าง
เป็นหลักทรัพย์ หรือแม่หญิงที่มีเครื่องหมั้นหมาย ก็เป็นอันว่าผิดบาปเต็มประตู และหญิงที่ให้ความ
ร่วมมือทั้งรู้ว่าตนมีเจ้าของ ก็ยอมไม่พ้นผิดไปด้วยเช่นกัน

เจ้าของเก่า คือผู้ให้กำเนิด ผู้ปกครอง หรือผู้ส่งเสียเลี้ยงดูเช่นญาติพี่น้อง ถ้าหากยกให้กับ
ใครแม้ด้วยวาจาแล้ว ก็ถือว่าสิทธิ์เปลี่ยนมือทันที อันนี้อาจเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ใจยอมรับ โดยเฉพาะ
ในยุคที่เรียกร้องสิทธิเสรีภาพกัน วิชากรรมทำให้มนุษย์ไม่มีอิสระ ไม่มีความเป็นไทแก่ตัวเองตั้งแต่
แรกเกิดหรือครับ

สำหรับเรื่องของการหมั้นหมายนี้หาพูดถึงเป็นพิเศษ เพราะจะทำให้เข้าใจภาพรวมได้
กระจ่างขึ้น การหมั้นหมายคือการจองตัว หรือการประกาศความเป็นเจ้าของ เพียงด้วยการใช้วัตถุ
เป็นเครื่องหมายจับจอง อย่างเช่นพวงมาลัยตามประเพณีท้องถิ่นนั้น ไม่ใช่แค่เรื่องทำกันเล่น ๆ
หลอกตาคนอื่นเท่านั้นนะครับ ในทางธรรมชาติของกฎแห่งกรรมถือว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ มี ‘บ่วงแห่ง
ความเป็นเจ้าของ’ คล้องทั้งกายทั้งใจไว้แล้ว ถ้าให้ผู้มีตาทิพย์มองจะเห็นชัดว่าไม่ใช่คนตัวเปล่า
แล้ว ถ้าไปยุ่งด้วยก็ได้ชื่อว่าก่อกรรมอันจะเป็นโทษเป็นภัยในภายหลังแล้ว

ผู้หญิงที่เป็นไทจริง ๆ ตัดสินใจอะไรด้วยตัวเองได้ จะต้องทำมาหาเลี้ยงตัวเอง หรือตัดสินใจ
ออกมาจากการปกครองเลี้ยงดูของใคร ๆ แล้ว ความเป็นอยู่ปรากฏชัดว่าไม่พึ่งพาใครแล้ว

ที่ยุคเราเกิดความคลุมเครือเกี่ยวกับความถูกต้องทางกามกันมาก ก็เพราะดูเหมือนเต็มไป
ด้วยผู้หญิงที่เป็นไทแก่ตนเอง มีสิทธิ์เสรีที่จะตัดสินใจอะไร ๆ ด้วยตนเอง แล้วผู้คนที่เริ่มซาชินกับการ
มีเซ็กซ์ตามอำเภอใจกันมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะไม่ค่อยมีเครื่องหมายประกาศความเป็นเจ้าของกัน คิด
เพียงว่าแต่งงานไหนค่อยหมั้นกันเข้าวันนั้น หลายคู่คบหากันโดยไม่ตกลงให้ชัดเจนว่าจะเป็นแฟนกัน
ด้วยซ้ำ ประกาศบอกใคร ๆ แบบแทงก็ว่าเป็นแค่เพื่อนบ้าง หรืออยู่ในระหว่างดูใจบ้าง โดยมีวงเล็บ
ว่าระหว่างดูใจก็ขอดูกายให้ละเอียดก่อน

อีกประการหนึ่ง โดยธรรมชาตินั้นนารีมีรูปเป็นทรัพย์ จึงไชร่างกายแทนหลักทรัพย์ได้ แม้
เป็นไทแก่ตัว แต่หาก ‘ขาย’ ให้กับใครก็ถือว่าเป็นสิทธิ์ของคนนั้น เช่นตกปากรับคำว่าเมื่อรับเงิน

จำนวนหนึ่งแล้ว จะอยู่กับผู้ซื้อเป็นเวลานานเพียงใด トラบไตไม่พ้นระยะเวลาหรือเงื่อนไขที่ตกลงกัน トラบไตนั้นก็ถือว่าเป็นสมบัติต้องห้าม ข้อนี้จะทำให้เห็นชัดว่าผิดหรือไม่ผิดนี้ขึ้นอยู่กับใครมีสิทธิ์ ในหญิงคนนั้น แม้ด้วยการตกลงทำสัญญาแลกเปลี่ยนซื้อขายกัน

ถ้าเข้าใจตรงนี้ดีๆ ก็จะตอบข้อสงสัยได้อีกมาก เช่นคิดว่าถ้าหย่ากันโดยพฤตินัยแล้ว คือ ไม่ได้หลับนอนกันแล้ว รอแต่ใบหย่าตามนิติบัญญัติ ถือว่าเป็นไทหรือไม่ ต้องตอบว่ายังไม่ครบใจ เป็นไทแล้ว แต่กายยังไม่ได้เป็น เพราะข้อตกลงตามสัญญาแรกคือจะผูกมัดของตัวกันด้วยการ จดทะเบียน ถ้าอีกฝ่ายไม่ยินยอมสละ ว่ากันโดยกฎหมายเขายังมีสิทธิ์อยู่ เว้นแต่จะใช้ข้อ กฎหมายมาก่อนความเป็นเจ้าของนั้นได้ เช่นฟ้องหย่าด้วยเหตุที่อีกฝ่ายมีความผิด ไม่รับผิดชอบ หรือถือใบทะเบียนไว้ด้วยเจตนาฉ้อฉล เรียกว่าผูกกรรมกันด้วยกฎหมาย ก็ต้องถอนกรรมกันด้วย กฎหมายเสียให้ถูกฝ่าถูกตัวก่อน มิฉะนั้นอย่างน้อยที่สุดก็จะเป็นที่ครหาของชาวโลกได้

ถาม : จีบแฟนคนอื่นที่เขายังไม่แต่งงานกันถือว่าบาปไหมครับ?

ตอบ :

ต้องดูระดับ ‘ความเป็นเจ้าของ’ ครับ

๑) หญิงชายเพิ่งเริ่มมีใจให้กัน ยังไม่ตกลงโดยวาจา ยังไม่ประกาศต่อผู้อื่นว่าเป็นแฟนกัน หากคุณคิดจีบคนประเภทนี้ ก็นับว่าเอาตัวเข้ามาอยู่ในวงวนของการ ‘แข่งขัน’ เท่านั้น แต่พูดกัน ตามตรง แม้ไม่เป็นเหตุให้ไปสู่อบาย ก็อาจต้องลงนรกทางใจได้ โดยเฉพาะเมื่อเป็นผู้แพ้ ผู้ไม่อาจกำ ชัย คุณร้องไห้แน่นอน แต่หากคุณชนะ ก็ยอมได้ชื่อว่าเป็นผู้สร้างนรกทางใจให้ผู้อื่น สร้างน้ำตาให้ ผู้อื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยึดมั่นของแต่ละฝ่ายด้วยว่าเกาะเกี่ยวเหนียวแน่นแค่ไหน ยึดน้อยก็เจอ นรกทางใจขุมเล็ก ยึดมากก็เจอนรกทางใจขุมใหญ่ ไม่ใคร่ก็ใคร่ละ คนใดคนหนึ่งต้องเจอนรกทางใจ แน่ๆ แต่ถึงอย่างไรก็เป็นการแข่งขันโดยชอบธรรม เพราะเขายังไม่ได้ประกาศเป็นคนรักกับ ใคร ต้องถือเป็นคนว่าง เป็นคนตัวเปล่าอยู่

๒) หญิงชายมีใจให้กันชัดเจนแล้ว ยอมรับและประกาศต่อผู้อื่นแล้วว่าเป็นคนรักกัน หากคุณ คิดจีบคนประเภทนี้ ถือว่าเอาตัวเข้ามาอยู่ใน ‘ภัยเวร’ แน่นนอนครับ เพราะชัดเจนว่าเป็นการ ‘แย่งชิง’ คนรักของคนอื่นมาเป็นคนรักของตน ความรู้สึกผิด ความรู้สึกไม่ถูกที่ถูกทาง ความรู้สึกผิด ฝ่าผิดตัว ความรู้สึกไม่มีสิทธิ์อยู่ก่อน เหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องวัดได้ว่ามีบางอย่างผิดปกติและ ไม่ชอบธรรม ทำให้ใจเกิดความหม่นหมอง มีมลทิน หรือถ้าไม่ละอายเลยก็แปลว่าคุณมี จิตใจหยาบกระด้างหรือเหี้ยมเกรียมเอาเรื่อง

โดยสรุปแล้ว トラบไตที่ฝั่งเขายังไม่มีการหมั้นหมายกัน โทษภัยจะมาในลักษณะของการผูก ใจเจ็บคิดจองเวรกันมากกว่าจะส่งคุณไปถึงอบายของจริงหลังกายนี้แตกดับ

บางที่ต้องระวังๆ ด้วยนะครับ เพราะอาจมีอะไรที่ก้ำๆ กึ่งๆ กันอยู่ เช่นเขามีคู่รักของเขา เป็นตัวเป็นตน แต่พอคุยกับคุณปุ๊บเขาเพิ่งประกาศว่าไม่มี พุดง่าย ๆ ปลอดภัยแถมแก้กลางอากาศเพราะมีคุณเป็นเหตุ หากคุณยินดีเออออ ไม่ไล่ให้ฝ่ายหญิงไปตกลงกับแฟนให้เรียบร้อยเสียก่อน ก็ยากที่จะหลีกเลี่ยงมลทินทางใจได้

สัมพันธภาพที่สะอาดที่สุดคือทำความรู้จักกันด้วยไมตรีจิตฉันเพื่อนมนุษย์ธรรมดา สัมพันธภาพฉันเพื่อนมนุษย์จะทำให้เรารู้เห็นเองว่าเขามีเจ้าของหรือยัง หากคุณตั้งใจไว้ล่วงหน้าว่า ถ้ามีเจ้าของ ก็จะไม่ยุ่งเกี่ยวด้วยอย่างเด็ดขาด หรือจนกว่าเขาจะตกลงเป็นมันนี่เป็นเหมาะ กับแฟนว่าจะเลิกกัน เจตนาเช่นนี้จะทำให้เป็นผู้หลีกเลี่ยงจากภัยเวรทางกาม ทั้งในปัจจุบันและอนาคตครับ

พระพุทธเจ้าตรัสว่าคนในโลกนั้น แปรเปลี่ยนด้วยกาเมสุมิจนอาจารย์มากกว่าคนที่ปลอดภัยจากกาเมสุมิจนอาจารย์ และเพราะเหตุนี้เอง ย่อมห้อยที่เราจะพบคู่ที่ประสบแต่สุข โดยมากจะอยู่กันด้วยความสงสัยว่าใช่คู่ของตัวเองหรือไม่ อยู่กันด้วยความคิดกลับไปกลับมาว่าตนเองเลือกคู่ถูกหรือไม่ และอยู่กันด้วยความหวาดระแวงว่าคู่ของตนจะไปมีคนอื่นหรือไม่ คนส่วนใหญ่จะไม่ยอมทนว่าเหว่ แล้วก็ตัดสินใจกันผิด ๆ รั้าไป บางทีก็เริ่มจากเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ยังไม่ผิดบาปชัดเจน เช่นจับแฟนคนอื่นนี่แหละครับ

ตอนที่ ๔

ทำบุญแบบทุ่มสุดตัวเพียงพอกับการผ่อนส่งกรรมเก่าไหม?

ถาม : ดิฉันเป็นคนหนึ่งที่ช่วงหลัง ๆ นี้ทำบุญแบบทุ่มสุดตัวในรูปการบริจาคทานประเภทต่าง ๆ ข้อจำกัดคือเงินเดือนน้อย ใช้จ่ายส่วนตัวที่จำเป็น ที่เหลือเอาไปทำบุญหมด ถือว่าเป็นเรื่องดีหรือไม่คะ?

ตอบ :

เกี่ยวกับเรื่องนี้ต้องแยกตอบเป็นสองแง่ครับ ถ้ามองแง่เดียวจะได้ภาพที่ไม่ครบ แล้วก็เกิดความเข้าใจที่แหงนงิน

๑) แง่ของการครองชีพ ธรรมชาติของคนที่ต้องทำมาหากินเลี้ยงปากเลี้ยงท้องนั้น เงินทองทำให้ครองชีวิตได้เป็นปกติสุข ทำมาหาได้เท่าไรก็ต้องวางแผนทั้งในระดับของการใช้จ่ายเฉพาะหน้า และการเก็บออมไว้เผื่อฉุกเฉินในอนาคต หมายความว่าค่าใช้จ่ายส่วนตัวนั้นมีทั้งปัจจุบันที่ต้องใช้เลย และทั้งอนาคตที่ต้องเอาเข้าธนาคารไว้รอจ่ายโดยไม่คาดฝันด้วย

หากทำบุญแบบทุ่มสุดตัว ขาดการไตร่ตรอง ขาดการคิดเผื่อขาดเผื่อเหลือไว้สำหรับเหตุฉุกเฉิน ก็จัดว่าเราครองชีพด้วยความประมาท ไม่ระมัดระวัง ไม่รอบคอบ เป็นที่มาของการเบียดเบียนสองฝ่าย คือเบียดเบียนตนและเบียดเบียนผู้อื่น

การเบียดเบียนตนที่เห็นได้ชัดก็คือบางครั้งเมื่อต้องการได้สิ่งที่เหมาะสมได้ก็จะได้ไม่ได้ หรือจำเป็นต้องใช้ก็จะได้ไม่ใช้ อย่างเช่นเสื้อผ้ารองเท้าเก่าหรือขาดก็อาจต้องรอแล้วรออีกไม่มีจังหวะซื้อหาเสียที หรือพอแก่ตัวลงเริ่มเจ็บไข้อยู่ สังขารโรยราให้ต้องบำรุงมากขึ้น ก็ขาดปัจจัย ค่ายา ค่าหมอ ค่าอุปกรณ์ผ่อนหนักให้เป็นเบาทั้งหลาย หากเกิดความเดือดร้อนขึ้นเพราะวิธีทำบุญแบบทุ่มสุดตัว นี่เป็นตัวอย่างของการเบียดเบียนตนเพราะวิธีทำบุญสุดตัวของเรา

ส่วนการเบียดเบียนผู้อื่นนั้น คือบางครั้งเมื่อถึงคราวจำเป็นต้องใช้เงินอย่างยิ่งยวด ก็อาจทำความอึดอัดให้กับญาติสนิทมิตรสหายผ่านการหยิบยืม เขายากปฏิเสธใจจะขาดแต่ก็สงสารเรา อดช่วยไม่ได้ หรือบางที่ไม่ต้องหยิบยืมใครก็จริง แต่อาจต้องเบียดบังเงินทองของครอบครัว พลอยทำให้ครอบครัวต้องกระเบียดกระเสียดตามเราทั้งที่ไม่ได้อนุโมทนายินดีไปด้วย พวกเขาเลยพานเกลียดศาสนา รังเกียดการทำบุญ ทำให้จิตตกด้วยความคิดอกุศล กลายเป็นภัย หรือกลายเป็นโสภณากรรมทางวิญญานไป นี่เป็นตัวอย่างการเบียดเบียนผู้อื่นเพราะวิธีทำบุญสุดตัวของเรา

๒) **แง่ของวิบากกรรม** พระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ว่าถ้าเห็นผลของท่านเหมือนอย่างที่ท่านเห็น มนุษย์ทั้งหลายคงแจกอาหารแก่คนและสัตว์ก่อนบริโภคเองเป็นแน่แท้ นั่นเพราะอะไร เพราะผลของท่านยิ่งใหญ่เกินจินตนาการ การให้เปล่านั้นคุ้มเสียยิ่งกว่าลงทุนหว่านเมล็ดเงินห้วงผลในเชิงธุรกิจเป็นไหนๆ คือถ้าให้ท่านด้วยความบริสุทธิ์ใจแล้ว คิดง่าย ๆ ว่าให้หนึ่งบาทอย่างน้อยที่สุดต้องตอบคืนกลับมาร้อยบาท นี่เป็นสิ่งที่พระพุทธองค์ผู้รู้แจ้งทรงยืนยัน

ผลของท่านนั้นคนส่วนใหญ่จะได้ยินว่าทำให้เกิดใหม่ร่ำรวย หรือได้ไปเสวยสวรรค์ในภพหน้า ซึ่งก็เป็นความจริง แต่นั่นเป็นความจริงเพียงส่วนเดียว ที่แท้แล้วผลของการทำทานให้ไปบุญยังมีความน่าชื่นใจอีกมาก ไม่จำเป็นต้องตายเสียก่อนจึงจะรู้เห็น

ก่อนอื่นขอให้ลองไปจีตมมนุษย์ว่าคับแคบและมีดที่บอยู่ด้วยกิเลสชนิดใดบ้าง ถ้าไม่กล่าวถึงหัวใจอย่าง **'ความตระหนี่'** ก็คงเหมือนขาดผู้ร้ายตัวสำคัญไป อันว่าความตระหนี่ถี่เหนียวนั้นมักเข้าคู่กันได้ดีกับความเล็งโลภอยากได้สมบัติผู้อื่น เรียกว่าความงกกับความโง่นั้นเป็นเกลอแก้ว เป็นคู่หูที่เห็นตัวใดก็มักเห็นอีกตัวเป็นเงาตามมาด้วยเสมอ

การคิดสละ การคิดให้ การคิดเกื้อกูล จัดเป็นปรปักษ์กับความตระหนี่โดยตรง **ฉะนั้นยิ่งเราให้ท่านมากเท่าไร ความตระหนี่ก็ยิ่งถูกกำจัดออกจากใจเรามากเท่านั้น** คือถ้าทำทานแบบทุ่มสุดตัว ก็หมายถึงกำจัดความตระหนี่ได้เต็มพิกัดเช่นกัน

และเมื่อความตระหนี่หายหน้าไปอย่างแท้จริง ความอยากโงงก็ต้องพลอยหายหนีไปด้วย หรือแม้ยังหลงเหลืออยู่ ก็คงไม่กล้าโผล่หน้าออกมาถนัดนัก เราจึงต้องยกความดีให้กับการทำบุญแบบทุ่มสุดตัวในแง่ที่มันช่วยประกันเราไม่ให้ตกหลุมพรางไปติดเหยื่อล่อให้คิดคดโงงหรือขโมยของใคร เพราะกะแค้นสมบัติของตนเองยังยกให้ผู้อื่นได้แทบหมดเกลี้ยง แล้วใจจะมีกำลังไปยกเอาของใครมาให้ตนเองไหว?

อีกประการที่สำคัญคือความสุขทางใจ คนที่ทำทานโดยความเห็นว่าเป็นงานอดิเรก เป็นการรื่นเริง เป็นความบันเทิงใจ จะมีแต่ปิติและสุขอยู่เสมอ เพราะทุกครั้งที่ทำให้ท่านยอมกำจัดความตระหนี่ออกไปบ้างไม่มากก็น้อย ซึ่งเท่ากับขจัดความหนักและปฏิภูลที่หมักหมมออกจากจิต ยิ่งเอาของหนักออกมากก็ยิ่งเบา ยิ่งชะล้างสิ่งสกปรกออกมากก็ยิ่งสะอาดผ่องใส ก็เกิดธรรมชาติโปร่งโล่งเบิกบานขึ้น เหล่านี้คือความจริงที่แก่งัดให้เป็นอย่างอื่นไม่ได้

มีความจริงอยู่ประการหนึ่งซึ่งคนทั่วไปไม่รู้ เนื่องจากขาดประสบการณ์ตรง **นั่นคือรสของท่านจิตนั้นเป็นสิ่งที่เสพแล้วติดได้อย่างหนึ่ง** เพราะปิติสุขอันเกิดจากการทำทานดี ๆ นั้นคล้ายกับปิติสุขของการทำสมาธิ มีความเย็นชาน มีรสหวานชื่น และมีความโปร่งเบาไร้กังวล แม้แบกภาระหนักอึ้งอยู่เพียงใด ถ้าได้ทำทานที่ชอบใจแล้ว ก็เหมือนมลายหายไปหมดในไม่กี่พริบตา จึงไม่

หน้าแปลกใจที่บางคนชอบท่อมสุดตัว เพราะยิ่งท่อมมากเท่าไร ยิ่งบังเกิดสุขซึ่งมากขึ้นเท่านั้น

ถาม : เงินทำบุญที่ว่านี้ก็ไม่แพ้ไม่กีพันบาท แบบนี้จะถือว่าเป็นการผ่อนส่งกรรมเก่าได้เข้าไปไหมคะ?

ตอบ :

คำถามซึ่งสะท้อนความในใจคือกรรมจะผ่อนส่งกรรมเก่าเข้าไป กลายเป็นตัวตัดสินสุดท้ายทันทีครับว่าทานที่คุณทำอยู่นั้น จัดเป็นทานแบบมีความผูกพัน มีความหวังผลจากทาน จึงไม่อาจจัดเป็น ‘สุดตัว’ หรือ ‘สุดใจ’ สะอาดบริสุทธิ์เต็มร้อยได้ พุดง่าย ๆ ว่านี่ไม่ใช่การสละที่แท้จริง ผลที่พึงเกิดจากการทำทานแบบสุดตัวสุดใจจึงอาจจะไม่ปรากฏเต็มเม็ดเต็มหน่วยนัก

ก่อนอื่นลองเลิกคิดว่าจะผ่อนส่งกรรมเก่าด้วยทาน แต่ให้ทำทานด้วยความคิดว่านี่คือกรรมใหม่ นี่คือเส้นทางใหม่ นี่คือจิตแบบใหม่ ขอให้ผลทานจงออกเงยอย่างรวดเร็วในรูปของการลดจิตให้สามารถคิดสละสิ่งสกปรกหรือส่วนเกินทั้งปวงออกไปจากชีวิตได้ง่าย ๆ รับประทานถ้าอธิษฐานด้วยใจบริสุทธิ์อย่างนี้ทุกครั้ง ก็จะได้ผลตามคำอธิษฐานอย่างรวดเร็ว และคุณจะพบว่ากรรมเก่าให้ผลเบาบางลงไปมาก เนื่องจากความสุขจากกรรมใหม่เข้ามาท่วมทับกองทุกข์แบบเดิม ๆ เหมือนที่พระพุทธเจ้าตรัสเปรียบเทียบว่ารสเกลือย่อมเจือจางเมื่อเติมน้ำใหม่เข้าไปมากขึ้นเรื่อย ๆ

ถาม : ทานในรูปแบบอื่น ๆ ที่ให้ผลมากกว่าการใช้เงินนี้มีไหมคะ? คือทานแบบอื่นดิฉันก็พยายามทำประกอบไปด้วยคะ อย่างเช่นช่วยเหลือผู้อื่น ยินดีในความบุญกุศลของผู้อื่น เป็นต้น แต่ไม่แน่ใจว่าจะเพียงพอริเปล่าเท่านั้น

ตอบ :

พระพุทธเจ้าตรัสว่าการทำบุญบางอย่างเตรียมน้อย แต่ให้ผลใหญ่ มีอานิสงส์มาก ซึ่งที่เป็นอย่างนั้นนะครับ มีรายละเอียดให้พูดถึงกันยิบย่อยเยอะเยอะ แต่เอาหลัก ๆ แล้ว ไม่ว่าจะให้ทานด้วยเงิน หรือด้วยกำลังสมอง หรือด้วยกำลังแรง ก็จะมีผลเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่ง คือใจที่คิดให้นั้น อ่อนโยนหรือกระด้าง กฎแห่งกรรมข้อหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดคือจิตยิ่งอ่อนโยนเท่าไร ผลของทานก็จะยิ่งใหญ่ขึ้นเท่านั้น

ตัวอย่างเช่นหากเป็นผู้ให้ทานภิกษุสงฆ์ด้วยความเคารพ ให้ทานด้วยมือของตน ให้ทานด้วยความอ่อนน้อม ให้ทานอย่างเข้าใจ ให้ทานด้วยความเห็นว่ามีผล อากาของใจดังกล่าวเหล่านี้แหละจะทำให้เกิดผลมาก แม้เงินเพียงน้อย แต่อานิสงส์จะไม่น้อยตามเงินเลย

ค่อยๆ สํารวจไปที่ละข้อว่าเราขาดข้อไหน เช่นยกของประเคนพระด้วยใจเคารพหรือเปล่า ให้ด้วยความเข้าใจหรือเปล่านั้นมีของอะไรถวายให้พวกท่านใช้ประโยชน์แบบไหน หรือในอีกระดับของทาน พอจะให้กระดูกหมาทั้งที่มีอาการอ่อนนุ่มหรือแก้งเอากระดูกปาหิวมัน (สำเร็จกรรมพร้อมกันสองประการ คือให้ด้วย รังแกสัตว์ด้วย) ขาดข้อไหนก็เสริมข้อนั้น จนกว่าจิตจะเต็มบริบูรณ์ด้วยอาการแห่งทานของสัตบุรุษ

อีกประการที่สำคัญ คือทานไม่ใช่กรรมใหม่ที่แก้กรรมเก่าได้ครอบจักรวาล โดยหลักแล้วทานเป็นกรรมที่แก้ความตระหนี่โดยตรง ทว่าทานในแต่ละประเภทจะให้ผลข้างเคียงเฉพาะตัว เช่นให้ทรัพย์จะเป็นผู้มีทรัพย์ ให้ปัญญาจะเป็นผู้มีปัญญา ให้แรงกำลังจะเป็นผู้มีกำลังแรง

สรุปโดยรวมขอให้คิดอย่างนี้ก็แล้วกันครับ การทำบุญแบบทุ่มสุดตัวคือการทำทานแบบมีน้ำจิตอ่อนโยน มีความเต็มใจให้เต็มที่แบบไม่หวังไว้ สามารถกำจัดความตระหนี่ที่เหนียวและความเล็งโลภอยากได้สมบัติผู้อื่นโดยไม่ชอบธรรม กับทั้งก่อให้เกิดความร่าเริงในทานเต็มเม็ดเต็มหน่วย ขอให้ดูด้วยตนเองเถิดว่าลงเงิน ลงแรง ด้วยกิริยาอย่างไรแล้วเกิดผลเช่นที่ว่ามี ก็ถือว่าใช้ได้อย่างที่ สุดแล้ว ไม่ต้องทำอะไรมากไปกว่านั้นแล้ว ถึงแม้ว่าฐานะจะยังไม่ดีขึ้น แต่ก็ทำให้คิดได้และเป็นสุขมากขึ้นทันใจแน่นอนละครับ

ตอนที่ ๕

- ชอบแข่งหรือชอบอวดเบ่งมีผลกรรมอย่างไร?
- เอาชีวิตคนอื่นมาใช้สอนบาปใหม่?

ถาม : ต้องการเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตนตามหลักการที่เหมาะสม แต่บางครั้งไปเจอของใช้ดี ๆ หรือเจอโอกาสงาม ๆ ก็อยากเอามาบอกต่อให้เพื่อน ๆ รู้ แต่ก็เหมือนไปทำให้พวกเขาเกิดกิเลส อยากมีอย่างเราบ้าง หรืออาจหมั่นไล่ไปเลย อยากทราบว่า จะแยกแยะอย่างไร เอาอะไรตัดสินว่าเจตนาดีหรือมีความอยากโอ้อวดกันแน่ เพราะมันปน ๆ กันจนแยกยาก

ตอบ :

การบอกต่อให้ผู้อื่นได้ดีตาม หรือได้เป็นอยู่ดีขึ้น หรือมีของใช้สอยดีขึ้น เรียกว่า ‘ให้ความรู้กับเขาเป็นทาน’ การทำทานที่ถูกต้องคือทำด้วยจิตอนุเคราะห์ ไม่ใช่เป็นไปเพื่อการแข่งขัน ไม่ใช่เป็นไปเพื่อให้เขาเห็นว่าเรามีดีกว่า ไม่ใช่บอกเพียงเพื่อให้เขารู้ว่าเรารู้

ที่จะแยกแยะได้อย่างชัดเจน ขอให้คุณลองแบ่งอาการของจิตออกเป็น ๓ ช่วง

๑) ก่อนบอกต่อ – คือคุณมีของดีแล้ว หรือไปเห็นของดีแล้ว เกิดน้ำใจคิดบอกต่อด้วยความบริสุทธิ์ใจเพียงใด หากมีความบริสุทธิ์ใจแล้ว จะเกิดปีติ เกิดความเบา หรือกระทั่งมีใจอยากยิ้ม เพราะธรรมชาติของจิตคิดอนุเคราะห์นั้นมีลักษณะเป็นเมตตากรุณา ผลของเมตตากรุณาอันบริสุทธิ์แท้จริงจะได้แก่จิตที่หนัก คือเบิกบานอิ่มใจ เหมือนเกิดรอยยิ้มจากภายในส่งแผ่ออกไปภายนอก

๒) ขณะบอกต่อ – คือคุณกำลังเอาของมาล่อตาเขา อาจจะแคว้งหนังสือเล่มโปรดไว้บนโต๊ะทำงานให้คนผ่านไปผ่านมาเห็นแล้วสะดุด หรือไม่คุณก็พูดเข้าหูเขาโดยตรง อาจสาธยายกระตุ้นความสนใจด้วยวิธีพูดในแบบของคุณ หากขณะนั้นยังมีความเบาใจ มีปีติสุขเหมือนกับหรือยิ่งกว่าก่อนหน้าที่ตั้งใจบอกต่อ ก็แปลว่าเมตตากรุณาของคุณยังอยู่ดี ไม่ถูกแทรกแซงด้วยกิเลสประเภทอยากให้ใครอิจฉา

๓) หลังบอกต่อ – คือเขาเกิดติดใจแล้ว เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ขึ้นแล้ว หรือเกิดความอยากได้อยากมีกันแล้ว หากคุณทราบเช่นนั้นแล้วปลอบปล้ำมียินดี และยังมีกพอใจที่เพื่อน

หรือกลุ่มคนจะชวนขวยหาของดีมาใช้บ้าง ก็แปลว่ากระแสเมตตากรุณาของคุณต่อติดตลอดสายครบวงจร โดยไม่มีข้อหาติดใจใด ๆ เลย

คุณเองจะรู้อยู่แก่ใจอันเป็นภายใน ว่าก่อนบอกต่อ ขณะบอกต่อ และหลังบอกต่อนั้น มีความทะยานอยาก มีความทุนทุราย มีความปรารถนาจะเป็นที่อิจฉาของบรรดาเพื่อนฝูงหรือไม่ อาการดังกล่าวจะแสดงตัวเป็นความเร่าร้อน กระวนกระวาย หรือทึบหนักไม่เป็นสุข แต่ความเร่าร้อน กระวนกระวายก็อาจปรากฏเป็นของหน้าอินดี เพียงเพราะคุณเกิดโสมนัสที่ได้เห็นคนอื่น

วิธีที่จะดู แยกแยะ ตลอดจนเห็นน้ำจิตน้ำใจตนเองตลอดสาย คือคอยสอดส่องเปรียบเทียบว่าขณะนั้นกายร้อนหรือเย็น กายเกร็งหรือผ่อนคลาย สายตากระหิเยนกระหือรือหรือทอดอ่อนสงบนิ่ง จิตใจมีความชัดสายทึบหนักหรือว่าชือตรงโปร่งสบาย ฝึกเห็น ฝึกเทียบ ฝึกทัน แล้วคุณก็จะรู้จักตัวเองไปเรื่อย ๆ จิตจะฉลาดเลือกภาวะที่ดีกว่าในที่สุด

ถาม : บางทีผมเห็นหมู่เยาวชนส่วนหนึ่งชอบโอ้อวดประชันกันด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สินสมบัติ หากโอ้อวดในลักษณะนี้แล้วทำให้ผู้อื่นเป็นทุกข์ มีความเร่าร้อนใจ จะต้องได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง แตกต่างจากการโอ้อวดโดยมีเจตนาประชันว่าใครเหนือใครอย่างไรครับ?

ตอบ :

ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้สร้างวังวนของการแข่งได้ แข่งดี แข่งมี แข่งเป็น คนเราเห็นอะไรเป็นเรื่องหน้านิยม น่าสนุก น่าติดใจ ก็เท่ากับเอาตัวเข้าไปโดนจองจำในโลกของความเป็นเช่นนั้นแล้ว

การแข่งขันย่อมนำมาซึ่งความรู้สึกไม่เป็นมิตร รู้สึกเขม่นเข่นเขี้ยว ตลอดจนรู้สึกหมั่นไส้ได้แบบไม่ต้องมีเหตุผล คือเห็นคนชอบแข่งได้แข่งดีประเภทเดียวกันแล้วไม่ถูกชะตาโดยอัตโนมัติโดยไม่จำเป็นต้องจองเวรกันมาแต่ปางไหน นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมบางคนเจอกันแล้วไม่ชอบหน้าเอาเสียเลย แต่คบ ๆ กันจริง ๆ กลับรู้สึกดี ถูกอัชฌาตัยกัน และมีแต่เหตุการณ์ดี ๆ ร่วมกัน นั่นก็เพราะกรรมสัมพันธ์เดิม ๆ นั่นคืออยู่ เพียงแต่ถูกบังคับไว้ด้วยเงากรรมอันเกิดจากความคิดแข่งได้แข่งดีในชาตินี้เท่านั้น หรือไม่บางคนผิวนอกชอบคุยโม้ แต่จิตใจมีเมตตาดี อันนี้โดยรวมก็อาจเป็นที่รักได้มากกว่าถูกชังในระยะยาว

หากเป็นพวกชอบอวดในลักษณะยกตนข่มท่าน อันนี้จะมีผลหนักหน้อย ผลของการยกตนข่มท่านจะมีส่วนให้เป็นผู้มีอายุขัยสั้น มีส่วนให้เป็นผู้มีผิวพรรณวรรณะไม่น่าชม มีส่วนให้เป็นผู้มีความสุขน้อยกว่าที่ควร และมีส่วนให้เป็นผู้มีอำนาจในตัวน้อย ตรงข้ามกับผู้อ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติผู้อื่น ไม่คิดย่ำยีน้ำใจใครด้วยอำนาจในมือ อย่างนี้จะมีส่วนให้เป็นผู้มีอายุยืนยาว มีส่วนให้

เป็นผู้มีผิวพรรณวรรณะงาม มีส่วนให้เป็นผู้มีความสุข และมีส่วนให้เป็นผู้มีอำนาจวาสนาไม่น้อยหน้าคนอื่น

บางทีคุณอาจสงสัยว่าทำไมพวกชอบก้าวร้าว สำรากคำหยาบวางอำนาจบาตรใหญ่ เป็นปกติจึงเป็นผู้มีกำลัง มีอำนาจ มีวาสนาได้ อันนั้นขอให้ทราบเถิดว่าอำนาจทุกชนิดมิใช่สิ่งที่ได้มาโดยบังเอิญ และจะถูกทำลายหรือตัดรอนลงก็ด้วยความไม่บังเอิญเช่นกัน บางคนแข็งแรงหาญด้วยกรรมดีชนิดอื่น เช่นเคยเป็นผู้มีความคิดช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองภัยให้ผู้ด้อยกำลังเป็นนิตย์ แต่ความแข็งแรงหาญหาญในชาติปัจจุบันอาจทำให้หลงลำพอง ขอบวางก้าม ขอบข่มขู่ ขอบเกทับคนอื่นเพื่อความสะใจในอิทธิพลแห่งตน อันนั้นแหละตัวตัดรอนอำนาจในตน วิชาจะเหวี่ยงเขาไปสู่ความเป็นชั่วตรงข้าม คือเกิดใหม่จะถูกข่มเหง จะถูกกดขี่ จะถูกข่มขู่ให้รู้สึกต่ำต้อยด้วยประการต่าง ๆ ได้ชั่วชาติปี ซึ่งรากของนิสัยเสีย ๆ ก็มาจากความคิดอยากโอ้อวดโดยปราศจากเมตตาการุณย์นี้เองครับ

ถาม : สมัยเรียนเคยเรียนกับครูกวตริวิชาในกรุงเทพฯ ผ่านมาหลายปีกลับบ้านต่างจังหวัดและเปิดสอนพิเศษ ก็คิดจะเอาเอกสารเก่านั้นมาสอน แต่เห็นในเอกสารนั้นระบุว่าห้ามทำซ้ำ ห้ามขาย ตัวเองคิดแค่ทำซ้ำเพื่อสอน แต่ไม่คิดขาย อย่างนี้จะถือว่าผิดศีลว่าด้วยการขโมยของหรือไม่?

ตอบ :

กรณีที่มีผู้คิดค้นหรือขีดเขียนสิ่งใดด้วยตนเอง และแสดงความหวงแหน โดยบ่งบอกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่า ‘ฉันไม่ให้เธอเอาไปใช้ต่อ’ หากเราฝ่าฝืน ก็เท่ากับมีส่วนร่วมแห่งการละเมิดสิทธิครอบครองของเขาครับ

สิทธิครอบครองเป็นความสะอาดที่มีพลัง เมื่อถูกต้องพลังนั้นด้วยวิธีล่วงละเมิดข้อห้ามธรรมชาติก็ตัดสินให้กลายเป็นกรรมไม่ดีขึ้นมาทันที แม้บางครั้งเราจะมีเจตนาเป็นกุศล เช่นเห็นว่าแบบวิธีสอนจะได้ประโยชน์กับนักเรียนก็ตาม

ผลของการให้ปัญญาจะทำให้เป็นผู้มีปัญญา แต่ผลของการเอาทรัพย์สินทางปัญญามาใช้โดยเจ้าของไม่มีความยินดียินยอม ก็อาจเกิดวิบากเป็นการตีตรวนทางปัญญาได้เช่นกัน กล่าวคือแม้มีปัญญามาก ก็เหมือนไม่กล้าคิด ไม่กล้าค้น และไม่มั่นใจในสติปัญญาของตนเอง (สังเกตดูเถิดว่าคนส่วนใหญ่จะเป็นกันอย่างที่ว่านี้แหละ)

ขอแนะนำอย่างนี้หะครับ ลองเชื่อมั่นในวิทยาทานซึ่งมักให้ผลเร็ว เรายังสอนด้วยจิตคิดอนุเคราะห์ ยิ่งสอนด้วยจิตคิดสร้างผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ คุณภาพแห่งสติปัญญาเราก็จะ

เติบโตรวดเร็ว ชนิดที่สอนเทอมเดียวอาจเกิดหัวคิดแล่นปรูดปราด เชื่อมโน้มนำโยงที่อธิบายได้หลากหลายมุมขึ้นเรื่อย ๆ

เขาไม่ให้ก็อย่าไปง้อ ลองเขียนชิตด้วยตนเองดูบ้าง ยังไม่ต้องเนี้ยบมากหรอก เอาแค่พอให้เขาใจแบบมาตรฐานได้ก็พอ เริ่มจากก้าวแรกเล็กๆ ที่เก็บตกได้จากการสอนทีละครั้งทีละหน คำพูดเล็กๆ ของเรา ตัวอย่างเล็กๆ ของเรา ค่อยๆ สังเกตว่าคำอธิบายใดของคุณโดนใจเด็ก ทำให้เด็กพยักหน้าได้ ทำให้คุณเชื่อมั่นในวิธีการของตัวเองได้ ก็ให้โน้ตไว้ พอบันทึกเป็นเรื่องๆ แล้วเอมารวมกันจะเห็นว่ากลายเป็นกองโตไปโดยไม่รู้ตัว คุณจะเกิดความบันเทิงใจและเชื่อมั่นตัวเองมากขึ้น กระทั่งกล้าจับกล้านำเนื้อหาทั้งหมดมาร้อยเรียงเสียใหม่ด้วยหนึ่งสมองและสองมือของคุณเอง

ปัญหาแบบสร้างสรรค์เริ่มต้นจากตรงนี้แหละครับ คุณมีโอกาสทองแล้ว วิทยาทาทันอันมาจากสมบัติคือสมองของคุณเองนั่น ยิ่งให้มากก็จะยิ่งได้อานิสงส์เป็นความเชี่ยวชาญมาก เชื่อมั่นในสติปัญญาตนเองมาก ตลอดจนกระทั่งหุดากว่างขวางในสาขาวิชานั้น ๆ มาก หากทำอย่างต่อเนื่องเป็นปี ๆ คุณจะยี่ห้อยู่ระดับเดียวกับตัวเตอร์ผู้เขียนชิตที่คุณว่าดี หากทำอย่างไม่ขาดสายไปจนตาย ซาดิหน้าคุณจะเกิดมาพร้อมกับหยักสมองมากกว่าคนปกติ มีความริเริ่มคิดอ่านสร้างสรรค์ มีความสามารถแก้ปัญหาได้เกินระดับเฉลี่ย นั่นเป็นสิ่งที่น่าชื่นใจมิใช่หรือ?

ตอนที่ ๖

- การตำหนิผู้อื่นเป็นบาปเสมอไปหรือไม่?
- วิวาทชั่วเป็นของใครกันแน่?

ถาม : หลังจากไฟธรรมะมาระยะหนึ่ง เวลาต้องย้อนกลับไปเถียงกับใครแล้วรู้สึกเหมือนผู้ร้ายเลยละคะ อยากถามว่าถ้าการถกเถียงกันเป็นบาป เป็นความผิด อย่างนี้แปลว่าถ้าเห็นใครทำผิดก็ไม่ควรต่อว่าอะไรเลยหรือ?

ตอบ :

คืออย่างนี้นะครับ สรรวจกันดูดี ๆ ตั้งต้นขึ้นมาการถกเถียงมักยืนพื้นอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า ‘ถ้าแกไม่ผิด ก็แปลว่าข้าผิดนะซี’ หรือ ‘ถ้าแกไม่เลว ก็แปลว่าข้านี่เองที่เลว’ พอรู้สึกกันเสียอย่างนี้ จึงไม่มีใครอยากยอมใคร เพราะไม่มีใครอยากได้ชื่อว่าเป็นคนผิดหรือเป็นคนเลวนั่นเอง

สรุปให้สั้นคือตอนคนเราเถียงกัน มักมีความโลภอยากเอาชนะมากกว่ามีเมตตาอยากเปลี่ยนผิดให้เป็นถูก หรืออยากช่วยกำจัดความเห็นผิดของอีกฝ่าย เริ่มขึ้นมาก็มีการตั้งท่า ‘กูถูก แน่ ๆ’ เสียแล้ว ด้วยความเคยชินชนิดนี้แหละที่จะทำให้คนมีธรรมะในหัวใจรู้สึกผิด เพราะธรรมะไม่มีกู มีแต่เหตุผล ธรรมะไม่มีความหนักอก มีแต่ความโปร่งเบา ธรรมะไม่มีผู้ชนะ มีแต่เพื่อนร่วมทุกข์เสมอ กัน ควรกอดคอช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

อย่างไรก็ตาม หากจะถอนเท่าเต็มตัว ไม่ได้เถียง ไม่ขัดแย้งกันเลย ก็มีใช้วิธีที่เป็นไปได้ การอภิปราย การโต้แย้ง การคัดค้านนั้น แม้แต่พระพุทธองค์ท่านก็ทรงกระทำ หาได้นิ่งเฉยไม่ได้ตอบใครเลยเมื่อเขาพูดผิด หาได้ชวนขวายน้อยเมื่อภิกษุในพระธรรมวินัยละเมิดกฎ ท่านติเตียนภิกษุที่หย่อนความเพียร หรือกระทั่งขับไล่ภิกษุที่ผิดด้วยซ้ำ ไม่เลียงไว้ทำความเสียหายแก่หมู่สงฆ์โดยรวมเลย

ในทางศาสนานั้นพระองค์ให้ยึดถือพุทธลีลาเป็นแบบอย่าง คือสนับสนุนให้พุทธบริษัทช่วยกันปกป้องรักษาศาสนา ใครเข้ามากล่าวตู่พระศาสนา ถ้าแก้ได้ก็แก้ไป ใครเข้าใจผิดพระสัทธรรม ถ้าไขได้ก็ไขไป มีข้อแม้คือต้องทำไปด้วยความรู้ที่ถูกต้อง และทำด้วยความเห็นตามจริง ทำด้วยความรู้สึกอันเป็นเมตตา

นี่ก็เป็นในทำนองเดียวกับการถกเถียงทางโลก คุณจะไม่รู้สึกว่าเป็นผู้ร้ายแน่ ๆ ถ้าหากมีเมตตาเป็นที่ตั้ง

แต่ของแบบนี้พูดง่ายทำยาก เพราะความเมตตาเป็นธรรมชาติของจิต แต่ไม่ใช่ธรรมชาติของมนุษย์ ขอให้ฝึกแผ่เมตตาไปเถอะครับ ฝึกขณะพูดนั้นแหละ ยังไม่ต้องนั่งสมาธิก็ได้ พูดไปก็สังเกตไปว่าใจเราหนักหรือเบา ถ้านักที่บอียดอัด ให้แปลไว้ก่อนว่านั่นไม่ใช่การพูดด้วยเมตตา แต่ถ้าเบาสบาย ให้นำไว้เป็นคะแนนสะสมหนึ่งแต้ม

พอสั่งสมได้ครบสิบแต้ม ลองตรวจใจดูอีกที คุณจะเห็นความเปลี่ยนแปลงแน่นอน และอาจไม่รู้รู้สึกผิดอีกเลยก็ได้

ถาม : ถ้าเราทำกรรมชั่ว ใครจะเป็นผู้ทำให้วิบากนั้นเกิดกับเรา คนที่ถูกเรากระทำ หรือเหตุบังเอิญที่เกิดจากภัยธรรมชาติ หรืออื่น ๆ ?

ตอบ :

ตอบง่าย ๆ เลยครับ *สิ่งที่อยู่ในโลกนี้ทั้งหมด ทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น ทั้งที่เราารู้สึกว่าเป็นสิ่งสวยงามและน่าเกลียด ทั้งที่มีชีวิตและไร้ชีวิต ล้วนแล้วแต่เป็นอุปกรณ์ตรรกาวัลหรือลงโทษเราได้อย่างเหมาะสมกับกาลและสถานที่ได้ทั้งหมด*

หากเราไปทำให้ใครผูกโกรธ วันหนึ่งเขาอาจมีอำนาจ มีอิทธิพลเหนือชีวิตเรา ถ้าเขาไม่ละความพยาบาทมาดร้าย อยากร้ายแค้น เราก็จะไม่ม่ก่าลังใด ๆ ไปตัดทาน นี่เป็นวิบากอันเกิดจากกรรมสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนที่เห็นได้ชัด

หากเราขโมยของหรือทำลายทรัพย์สินผู้อื่นไว้มาก ๆ พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่าธรรมชาติอาจส่งน้ำมาท่วมบ้าน อาจส่งไฟป่าลามมาถึงบ้าน อาจส่งแผ่นดินไหวมาถล่มบ้าน ฯลฯ นี่เป็นวิบากจากสิ่งแวดล้อมที่เข้าสู่ใจเราแทนสิ่งมีชีวิตซึ่งยังไม่สะดวกจะเล่นงานเราในกาลที่เราสมควรได้รับผล

สำคัญกว่าอะไรอื่นคือวันดีคืนดี จิตของเรานี่เองอาจเป็นเครื่องมือในการลงโทษอย่างเช่นมีกรรมหลายประเภทที่ก่อแล้ว จะยังผลให้ฝูงชน ควบคุมไม่ได้ คิดมองโลกแต่ในทางร้ายไม่หยุดหย่อน แบบที่ทางแพทย์เรียกว่าเป็นโรคจิตประสาทนั้นแหละ

คนเราคิดเครื่องมือลงโทษมนุษย์ด้วยกันเองได้พิสดารพันลึก แต่ไม่มีใครคิดได้วิจิตรพิสดารเท่ากฎแห่งกรรมในธรรมชาติหรือครับ ในเมื่อทุกสิ่งที่เราเห็น และทุกสิ่งที่เรายังไม่เห็น ตลอดจนกระทั่งทุกสิ่งในความเป็นกายเป็นใจของเราเอง กฎแห่งกรรมเขาสามารถเรียกใช้สอยมาลงโทษเราได้ทั้งหมดอย่างนี้

ถาม : ถ้าเป็นคนที่เราทำกรรมชั่วไว้กับเขาแล้วเขามาเอาคืน อย่างนี้ถือว่าเป็นการสนองกรรมอย่างสาสมหรือจัดเป็นกรรมชั่วที่เขาทำขึ้นมาใหม่?

ตอบ :

คนเราทำร้ายกันก็ด้วยมูลเหตุคือโทสะ เมื่อใดจิตก่อกรรมอันเจืออยู่ด้วยโทสะ เมื่อนั้นจิตเป็นอกุศล กรรมที่เขาทำจึงนับเป็นบาป แม้เขาจะอ้างว่านั่นเป็นการล้างแค้นคืนอย่างสาสมกับกรรมที่ศัตรูทำเขาไว้ก็ตาม

ความพยายาบทคือมูลเหตุแห่งการจองเวร ต่างฝ่ายต่างผลัดกันมีอำนาจเหนือกัน พระพุทธเจ้าจึงสอนให้แผ่เมตตาเป็นนิตย์ เมื่อใจมีความสงบเย็นเป็นเมตตา จิตจะทำตัวเป็นแหล่งกำเนิดกระแสความปรารถนาดีต่อผู้อื่น อาจปรากฏชัดผ่านการทำทานไม่เลือกหน้า รวมทั้งการรักษาศีลให้บริสุทธิ์จนรู้สึกสะอาดทั่วพร้อม ถึงเวลานั้นคุณจะรู้สึกว่ายาวเวรลดลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ก็เพราะกระแสความในจิตคุณลดลง กระแสความนาระคายของจิตคุณสะท้อนไปทำความรำคาญให้ผู้อื่นน้อยลง แม้แต่ศัตรูเก่าเมื่อเห็นคุณก็จะไม่อยากจะจองเวรเต็มเม็ดเต็มหน่วยนัก

พูดง่าย ๆ คือถ้าแผ่เมตตาเก่ง ๆ มีน้ำจิตเย็น ๆ ไหลรินออกมาเป็นธรรมชาติได้ละก็ ไม่ใช่จะเป็นสุขแต่ตัวเราฝ่ายเดียว แต่ยังอาจช่วยยับยั้งศัตรูเก่าของเราไม่ต้องก่อบาปก่อกรรมก็ได้ เมื่อใดยุติการจองเวรก็ไม่มีการต้องทำบาปทำชั่วต่อ ตีออกจะตาย ใครเริ่มก่อนได้ คนนั้นประเสริฐนัก

เรื่องเมตตานี้เป็นของที่ต้องลงทุนกันด้วยหัวใจ น้ำยิ่งมากเมตตา ยิ่งออกเงย คนทั่วไปติดยึดอยู่กับความคิดตาต่อตา ฟันต่อฟัน นิสัยมนุษย์แม้โตแล้วก็ไม่ค่อยต่างจากครั้งยังเด็ก ใครเตะมาก็จะเตะเขากลับ หรืออาจมีแถมลูกถีบให้ล้มกลิ้งโคลไปเลย กระแสจิตของคนส่วนใหญ่ถึงได้พร้อมจะเป็นชั่วรับชั่วต่อแห่งการจองเวรไม่ขาดสายด้วยประการฉะนี้

ถาม : ถ้าถือว่าเขาก่อกรรมชั่วสนองคืนเรา เขาจะต้องได้รับวิบากนั้นเท่าเทียมกับที่เราก่อกรรมไว้กับเขาหรือไม่?

ตอบ :

ต่างคนต่างมีระดับความทะยานอยากในการทำร้ายผู้อื่นแตกต่างกันไป โดยมีปัจจัยสำคัญคือความเจ็บใจเป็นตัวกำหนด เช่นคนเมาแค้นใครสาธิตเสียทีเสีย ไม่ได้มีเรื่องมีราวอาฆาตแค้นกันมาก่อน คนโดนต่อก็อาจเจ็บใจอยากเอาคืนถึงขั้นตีหัวให้เลือดอาบ หรือที่มีข่าวเป็นประจำคือฆ่าแกงกันอย่างน่าเสียดายชีวิตยิ่ง

ฉะนั้นวิบากที่จะสนองแต่ละคนจะไม่เท่ากัน คนที่ด่าตอนเมาก็ได้รับผลกระทบเป็นความฟุ้งซ่าน ปากไวกว่าใจ และมักไปมีสภาพ 'ปลาหมอตายเพราะปาก' ใต้อย่างไร ส่วนคนที่แค้นจนตีหัวเขาเลือดอาบ ก็ต้องไปเสวยวิบากในภพที่มีแต่การทำร้ายทำลายกันถึงเลือดเนื้อและชีวิต สำคัญ

คือเมื่อใดสองคนพบกันก็เหมือนลงเรือลำเดียวกันอีก คือต้องมีเรื่องให้ยากปะทะห้าห้ากันใหม่ สุดแต่ว่าในคราวหนึ่ง ๆ ใครจะมีกระแสพยาบาทเข้มข้นเพียงใด

กระแสจิตในจังหวะแห่งการพบกันใหม่นั้น ๆ เอง จะเป็นตัวชี้ว่าควรเกิดอะไรขึ้นระหว่างการเพิ่มเวร ลดเวร หรือละวางเวรเสีย ผู้เป็นบัณฑิต ผู้ศึกษารรรมะไว้พัฒนาตัวเอง ย่อมเลือกที่จะกำจัดเวรภัยให้หมดไปครับ ไม่ใช่กำจัดความสุขของคนอื่นและตัวเองโดยเห็นแก่ความอาฆาตบาดหมางไว้แก่นสารด้วยความหลงเขลา

ตอนที่ ๗

กรรมใดทำให้เป็นสัตว์ประเภทต่าง ๆ ?

ถาม : กรรมอะไรที่ทำให้ไปเป็นสัตว์ประเภทต่าง ๆ ครับ?

ตอบ :

สัตว์เดรัจฉานเป็นสิ่งจับต้องได้ เราสามารถเห็นพวกมันด้วยตา ฟังเสียงพวกมันด้วยแก้วหู โดยไม่จำเป็นต้องมีตาทิพย์หูทิพย์เสียก่อน ฉะนั้นก็แปลว่าเราสามารถรู้เห็นการรับ ‘ผลกรรม’ มากมายผ่านรูปชีวิตสัตว์อันหลากหลายมหาศาลบนโลกใบนี้เอง บางเผ่าพันธุ์เห็นไปในเวียงอากาศว่าง บางเผ่าพันธุ์แหวกว่ายไปในห้วงน้ำใหญ่ บางเผ่าพันธุ์เอาแต่มุดหัวอยู่ในดินที่บ และหลายเผ่าพันธุ์ก็เคลื่อนไหวอยู่บนผิวโลก รับผัสสะร้อนเย็นต่างกัน มีอวัยวะเล็กใหญ่ล้ำเหลื่อมกัน และสามารถกระทำการผิดแผกกว่ากันวิจิตรพิสดารนัก

แต่สัตว์จะวิจิตรพิสดารปานใด ชนวนเหตุอันนำไปสู่อบายภูมิระดับเดรัจฉานก็ไม่ต่างกันนัก หลัก ๆ ได้แก่

๑) มีจิตเศร้าหมองก่อนตาย หมายความว่าไม่ต้องชั่วร้ายมาก ขอแค่จิตเศร้าหมอง หรือพะวงติดข้องอยู่ในความคิดที่เป็นอกุศล ก็เพียงพอแล้วกับการไปถือกำเนิดเป็นสัตว์ เนื่องจากจิตที่เศร้าหมองย่อมขาดกำลังระลึกถึงกุศลผลบุญ ฉะนั้นก็จะให้ไปสู่ภพภูมิที่เจริญองยาก

๒) ประกอบกรรมชั่วโดยปราศจากความละอาย หมายความว่าชั่วพอประมาณ แต่ยังไม่ทะลุพื้นเดรัจฉานร่วงหล่นลงสู่นรกภูมิ เช่นเบียดเบียนชีวิตผู้อื่นได้แบบไม่กะพริบตา คดโกงได้หน้าด้านๆ ประกอบกามแบบสำส่อน ไปปดมดเท็จเอาตัวรอดไว้ก่อน ร่ำสุราจนเมามายโดยขาดความเห็นโทษ อย่างไรอย่างหนึ่งใน ๕ ประการนี้ก็เพียงพอกับการลงไปเป็นสัตว์ เนื่องจากจิตที่สกปรกย่อมไม่อาจส่องสว่างคู่ควรกับสุคติได้ จิตที่เศร้าหมองก่อนตายด้วยความเป็นผู้ทุศีลนั้น หนักหนากว่าจิตที่เศร้าหมองเพราะความติดข้องห่วงหน้าพะวงหลังมากนัก

ส่วนที่ว่าจะไปเป็นสหายของหมู่สัตว์ชนิดใด ก็ขึ้นอยู่กับกรรมแยกกรรมย่อยที่แต่ละคนกระทำต่าง ๆ กัน จำแนกโดยคร่าวคือ

๑) จำพวกร่างเล็ก ใช้ชีวิตตามสัญชาตญาณมากกว่ามีสำนึกคิดอ่านไตร่ตรอง รูปชีวิตแบบนี้ถือกำเนิดด้วยอำนาจกรรมชั่วที่กระทำโดยไม่ยับยั้งชั่งใจ สักแต่คิดว่าใครๆ เขาก็ทำกัน หรือแม่เมื่อ

ทำดีก็ด้วยกำลังใจที่อ่อน ไม่เป็นตัวของตัวเองในการประกอบบุญกุศล ต้องรอคนชักจูงหรือ คอยยื่นมือจริงจังถึงจะยอมทำแบบเสียไม่ได้

๒) **จำพวกร่างใหญ่** มีความคิดอ่านหรือสติปัญญาพอตัว มีลักษณะอุปนิสัยแบบมนุษย์ติด อยู่บ้าง รูปร่างแบบนี้ถือกำเนิดด้วยอำนาจกรรมชั่วที่กระทำแบบยังใจได้บ้าง อยากรับปรุงนิสัยใจ คอยอยู่บ้าง เสียแต่ว่าแพ้กิเลส ยอมประกอบกรรมชั่วอยู่เรื่อยๆ มากกว่า แต่พวกนี้อาจเคยทำบุญมา ดี มีกำลังใจเข้มแข็ง ไม่ต้องผลัดดันมากก็คิดทำดีด้วยตนเองบ้าง

ส่วนเกณฑ์โดยคร่าวที่ทำให้ไปเป็นสัตว์ในอัตรภาพและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ กันนั้น ได้แก่

๑) **ประเภทที่เลื่อนชั้นจากสัตว์นรกขึ้นไปเป็นสัตว์เดรัจฉาน** พวกนี้ยังเหลือเศษกรรมที่ ควรแก่ความแผดเผา อืดอาด หรือเดือดร้อนทรมาน มักไปอยู่ในสภาพแวดล้อมอันลำบากกันดาร ภูมิ ประเทศเขตร้อนจัด หรือตกอยู่ในภาวะบีบคั้น น่าอึดอัดคับข้อง น่าตื่นกลัวอยู่เรื่อยๆ

๒) **ประเภทที่เปลี่ยนจากความเป็นสัตว์สู่ความเป็นสัตว์** พวกนี้ยังไม่หมดกรรมระดับ เดิม หรือระหว่างมีอัตรภาพหนึ่งๆ ก็ประกอบกรรมชั่วเติมตนเองเข้าให้อีก ก็ต้องอยู่ในสภาพเดิมๆ ต่อ เช่นเมื่อถอยลงไปสู่ความเป็นสุนัข ก็อาจติดอาการเห่าเอาเรื่อง ติดกามแบบไม่เลือกหน้าอย่าง สุนัข ต้องเป็นสัตว์หน้าขนชนิดเดิมซ้ำซากนับหมื่นชาติ จนกว่าจะมีเหตุให้พัฒนาจิตเลื่อนภูมิไปเป็น สัตว์อื่นที่สบายขึ้น หรือไม่ก็ลดระดับตกต่ำแย่ลง เช่นพวกมีสันดานชอบความรุนแรงมักเสี่ยงต่อ การไหลสู่เหวนรกมากกว่าอยู่กับที่

๓) **ประเภทที่ลดชั้นจากเปรตลงมาเป็นสัตว์** พวกนี้เคยสูงกว่าเดรัจฉาน แต่ยังไม่ สามารถระลึกถึงกุศล หรือยังไม่มีกุศลในอดีตมาช่วยเลื่อนชั้นให้ไปเป็นมนุษย์ พอจะตายจิตอาจ เสร้าหมองจนต้องตกต่ำไปเป็นสัตว์ ซึ่งจะสบายหรือลำบากก็ขึ้นอยู่กับเหตุที่สร้างไว้เมื่อครั้งมีโอกาส เป็นมนุษย์ หากมีบุญหนุนอยู่บ้างก็จะลงไปเป็นพวกที่มีสิทธิ์เลื่อนชั้นขึ้น แต่หากไม่มีบุญหนุนเลย มี แต่บาปดิบหัวสั่ง ก็ต้องไปเป็นพวกที่โง่หัวลืมนตาอำปากยากหน่อย

๔) **ประเภทที่ลดชั้นจากมนุษย์ลงมาเป็นสัตว์** พวกนี้โดยรวมคือเป็นคนประเภททำตัว ตกต่ำจนหลุดระดับชั้นของความเป็นมนุษย์ คือขาดความละเอียดรอบาปซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของ สุกตฤณี แต่เมื่อพลาดไปเป็นสัตว์แล้วก็อาจจะยังมีความใกล้เคียงกับครั้งเป็นมนุษย์อยู่ คือเคยมีนิสัย หลักๆ อย่างไร ก็ไปเป็นสัตว์ที่แสดงออกซึ่งนิสัยนั้นๆ เด่นชัด เช่นจงหองพองชน ชอบก่อเรื่อง น้อยใจเก่ง หรือขี้ระแวง แมวบางตัวหน้าตาขี้โกงและหวาดระแวงก็เพราะครั้งเป็นมนุษย์นั้นชอบเอา ไรต์เอาเปรียบ มีความตระหนี่ถี่เหนียว เห็นแก่ตัวจัด จนกลายเป็นผลให้ขี้ระแวงลึกลึกลน กลัวใคร จะมาทำอะไรตนตั้งแต่ยังเล็ก ๆ

๕) ประเภทที่ลดชั้นจากเทวดาหรือพรหมลงมาเป็นสัตว์ พวกที่ตรว้งข้ามชั้นจากสภาพทิพย์มาอยู่ในสภาพหยาบนั้น มักมีเหตุอุกศลในอดีตมาบีบคั้น ไม่ค่อยจะใช้พวกทำบาปหนัก ระหว่างอยู่ในพิมานแมน จัดเป็นของหายากประมาณหนึ่งในแสนหรือหนึ่งในล้าน แต่เมื่อเป็นสัตว์ก็จะมีส่วนของบุญเก่าเกื้อหนุนให้มีลักษณะเลอเลิศหรือมีความสุขสบายเกินผองเพื่อน เช่นเป็นหมาหรือแมวน่ารัก เป็นสุตพิศวาสชาติใจของเหล่าเศรษฐีซึ่งยอมจ่ายค่าเลี้ยงดูแสนแพงยิ่งกว่าเลี้ยงดูคน สภาพถูกปรนเปรอเกินสัตว์มักทำให้เยอหยิ่งเกินสัตว์ไปด้วย แต่ความเยอหยิ่งนั้นก็มักผูกพวกมันไว้กับความเป็นสัตว์อีกหลายครั้ง เว้นแต่พวกที่เคยอบรมตนให้อ่อนน้อม ไร้อิทธิ และมีส่วนนึกคิดอ่านในทางต่อตัวมามาก ก็จะไม่เยอหยิ่งขนาดผูกไว้กับภาวะของสัตว์ได้นานนัก

สำหรับกรรมที่ทำให้ไปเป็นสหายของเหล่าเดรัจฉานนั้น แม้คนธรรมดาที่ไร้ตาทิพย์ทั่วไปก็อาจอนุมานจากความรู้สึกของตัวเองได้คร่าว ๆ เพราะมนุษย์เป็นภูมิที่อยู่สูงกว่าสัตว์ จึงสามารถเลียนแบบลักษณะของความเป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง ๆ ได้ด้วยความเข้าใจ ประเมินหรือประมาณจากใจได้ว่าความเป็นสัตว์ชนิดนั้น ๆ เข้ากันกับความรู้สึกนึกคิดแบบไหน ยกตัวอย่างสักเล็กน้อย เช่น

๑) ลองยัดคางลงต่ำ ห่อปากทำหน้าที่เหมือนลิง จะรู้สึกถึงคำว่า ‘สิงหลอกเจ้า’ ใจจะคล้อยไปทางชอบล้อเลียน ชอบเย้ยหยัน ชอบปลิ้นปล้อน ชอบซุกซน

๒) ลองทำตาดูร้ายและแยกเขี้ยวคำราม จะรู้สึกถึงคำว่า ‘ดูเหมือนเสือ’ ใจจะคล้อยไปทางชอบแสดงความโกรธ ชอบแสดงอำนาจข่มขวัญ ชอบใช้เขี้ยวเล็บในการทำร้าย

๓) ลองทำเสียงโธ้ง ๆ ดัง ๆ จะรู้สึกถึงคำว่า ‘เห่าเหมือนหมา’ ใจจะคล้อยไปทางชอบบึงเบ็ง ชอบทะเลาะเบาะแว้งอย่างไรเหตุผล ชอบขู่มากกว่ากตจริง ชอบลอบกตศัตรูจากข้างหลัง

๔) ลองทำท่าเสือกคลานไปโดยไม่ใช้แขนขา จะรู้สึกถึงคำว่า ‘เกียจคร้านเหมือนงูเหลือม’ ใจจะคล้อยไปทางชอบนอนกองอยู่กับที่ ชอบสวาปามให้อิ่มใหญ่ ๆ แล้วพักยาว

อุกศลกรรมที่ทำ ๆ ไปทุกวันนี้ อาจารย์มองเป็นความชอบใจเข้าข่ายอาการแบบใดแบบหนึ่งในตัวอย่างข้างต้น จิตใจเป็นอย่างไรก็กระเดียดไปมีพฤติกรรมแบบนั้น ๆ และยึดภพแห่งความเป็นเช่นนั้นไว้ แต่ตัวอย่างแค่ ๓-๔ ชนิดข้างต้นนี้น้อยเกินไปหน่อยครับ สัตว์มีเป็นแสนเหล่า แต่ละเหล่าอาจแยกย่อยได้เป็นร้อยสายพันธุ์ ลักษณะนิสัยแบบใดแบบหนึ่งมิใช่เกณฑ์ตายตัวให้ต้องอยู่ในภพจำเพาะเจาะจงเสมอไป เช่นตอนเป็นมนุษย์ชอบขู่ตะคอกให้คนอื่นกลัว ตายไปอาจไม่เป็นเสือในป่า เพราะวาสนาที่แท้อาจเป็นได้แค่รีดไถเลอร์ที่ชอบกัดเด็กก็ได้

เมื่อเป็นสัตว์แล้ว แต่ละประเภท แต่ละเผ่าพันธุ์ก็มีสิทธิ์พัฒนาที่แตกต่างกัน การที่ได้มีโอกาสเกิดเป็นสัตว์เลี้ยงของคนมีบุญนั้น เป็นโอกาสใกล้ที่สุดที่จะยกระดับจิตวิญญาณให้สูงขึ้น โดยอาจไปเป็นเปรตประเภทที่มีความสบายมากกว่าความลำบาก หรือถ้ามีวาสนาพอจะไปอยู่ในวัดที่มีพระผู้ทรงศีลให้ความเมตตาเป็นพิเศษ ก็อาจได้สปริงบอร์ดกระดกขึ้นมาเป็นมนุษย์ไปเลย

อย่างไรก็ตาม การอยู่ใกล้คนมีบุญไม่ประกันความปลอดภัยเสมอไป ตรงข้าม หากบันดาลโทษะผล่อทำร้ายมนุษย์ผู้เลี้ยงดู ก็อาจกลายเป็นเงาตัวใหญ่ติดตัว ให้ผลแบบเจ็บพลัน เช่นถูกสัตว์ตัวกันทำร้ายสาหัสแทบจะทันที กับทั้งอาจส่งผลกระทบยาว เช่นขณะตายจะเป็นไข้ทรมาณ ทำให้จิตปั่นป่วนและตกลงไปสู่ภพที่ยิ่งย่ำแย่หนักกว่าเก่าได้

คนเราคิดอะไรบ่อยๆ จิตก็ถูกปรุงแต่งให้เป็นดีเป็นร้ายตามนั้น อยู่ๆ จิตไม่ได้เข้าไปอยู่ในภพสูงหรือภพต่ำโดยบังเอิญ แต่บางทีนึกว่าผิดเล็กผิดน้อยนิดเดียว ประมาทว่าคงไม่เป็นไร หารู้ไม่ว่าเมื่อสั่งสมจนเคยชินและกลายเป็นนิสัยติดตัวแล้ว ก็อาจรวมเข้าเป็นกรรมหนัก ให้ผลขนาดกำหนดทิศทางไปสู่ความเป็นสัตว์ได้

การทำทานสละความตระหนี่ มีแก่ใจรักษาศีลชำระความสกปรก ไม่หมกตัวอยู่กับอบายมุข และเหนือกว่านั้นคือมีจิตคิดเมตตา เจริญปัญญาเห็นความไม่หายัดมันถ้อมันทั้งปวง จะเป็นประกันให้รู้สึกอ่อนใจออกมาจากข้างใน ว่าเราห่างไกลจากสภาพจิตแบบสัตว์มากแล้ว นั้นแหละครับ ประเสริฐสุด เพราะหากพลาดพลั้งถอยหลังเข้าคลองแล้ว โอกาสกลับขึ้นมาเสวยสุขแบบมนุษย์ใหม่ช่างยากเย็นเข็ญใจเหลือประมาณ

ตอนที่ ๘

- **อยากศึกษาพุทธให้แตกฉานจะทำอย่างไร?**
- **ทำบุญกับพระทำไมได้ผลใหญ่?**

ถาม : ผมซักริมสนใจพระพุทธศาสนา เพราะเห็นว่ามีเรื่องน่ารู้และตอบคำถามที่ผมสงสัยมานานได้มากกว่าที่คิด แต่บอกตามตรงว่าพอจะเอาตัวเข้าไปศึกษาให้แตกฉานแล้ว สับสน แล้วก็มีความท้อใจเหลือเกิน เนื่องจากหลักการเกี่ยวกับพุทธศาสนาในปัจจุบันมีอยู่มาก อยากทราบว่าหากอยากเป็นผู้เข้าใจพระศาสนาได้อย่างผู้รู้เขาบ้าง ควรเริ่มต้นอย่างไร ถึงจะไม่ต้องผ่านด่านความสับสนและความท้อใจครับ?

ตอบ :

ก่อนอื่นต้องจับจุดให้ถูกครับว่าพุทธเราบอกวิธีการ ว่าทำอย่างไรจะรู้ตามจริงได้อย่างมีเหตุผล นับตั้งแต่ความจริงเบื้องต้นเช่นการดำเนินชีวิตอย่างไรไม่ให้มีเวรภัย ตลอดไปจนกระทั่งความจริงอันเป็นยอดแห่งประโยชน์สูงสุด คือความพ้นทุกข์ทางใจชนิดไม่กลับกำเริบอีก

และคล้ายกับนักศึกษาปริญญาเอก ก่อนเป็นดอกเตอร์ได้ก็ต้องเอาชีวิตทั้งหมดทุ่มลงไป บางศาสตร์บางสาขานั้นต้องเข้าป่าเสี่ยงชีวิตก็มี ฝ่าเปลวแดดในทะเลทรายก็มี ลุยน้ำแข็งขั้วโลกที่ อุณหภูมิติดลบก็มี เพื่อให้เป็นมือแรกที่ได้ข้อมูลสำคัญมา ไม่ใช่แบมือรับข้อมูลจากคนอื่นที่เขาทุ่มเทชีวิตจิตใจมาก่อนหน้านั้น การได้ดอกเตอร์ทางพุทธก็คือการหลุดจากทุกข์ชนิดลาแล้วลาบ ไม่กลับคืนมา ถ้าคุณมองเห็นยอดสุดนี้ได้จริงจะถือว่าเป็นผู้แตกฉานที่แท้จริง

และด้วยเหตุเช่นนั้น การศึกษาพุทธให้แตกฉานจึงมิใช่การอ่านมาก คิดมาก หรือทำข้อสอบบาลีจนได้ยศถาบรรดาศักดิ์มากมาย แต่เป็นการลงมือปฏิบัติตนอยู่ในวิถีทางที่จะเป็นอิสระจากทุกข์แบบเดิมๆ เป็นอิสระจากกิเลสแบบเดิมๆ ตลอดจนเป็นอิสระจากความไม่รู้และอุปาทานแบบเดิมๆ

คนในโลกมีค่านิยมยกย่องผู้จดจำศัพท์ได้มาก พูดอธิบายได้คล่องแคล่วมาก แก้อรรถสังขยาให้ ตกไปได้มาก แม้เมื่อหันมามองผู้เชี่ยวชาญทางพุทธศาสนา ก็จะหาก่อนว่าใครมีคุณสมบัติเข้าข่าย ดังกล่าวมา แท้ที่จริงแล้วคุณสมบัติเหล่านั้นเป็นเพียงบันไดขั้นต้นหรือของแถมล่อใจ ซึ่งอาจทำให้หลงตัวว่ารู้มาก อธิบายได้มาก แก้ปัญหาได้มากเท่านั้น หาใช่ผู้แตกฉานแก่นสารของพุทธที่แท้จริงไม่

ความจริงอันน่าอัศจรรย์ในพุทธศาสนาคือ เมื่อศึกษาไปอย่างไม่หลงทาง วันละนิด วันละหน่อย คุณจะพบว่าตัวเองไม่ได้ศึกษาศาสตร์ธรรมดา แต่เป็นศาสตร์แห่งความเข้าใจทุกสิ่ง และคุณจะได้คำตอบที่ต้องการทั้งหมด อย่างน้อยก็เท่าที่คุณเองจะอยากรู้ อยากเห็น ตรงนั้นน่าจะเป็นความแตกฉานที่คุณเองพอใจได้

สรุปคำตอบคือจับจุดให้ถูกในขั้นแรก แล้วค่อย ๆ ก้าวเดินไปหาจุดนั้นเรื่อย ๆ ทีละนิดทีละหน่อย ทุกอย่างจะกระจ่างเองในวันหนึ่ง แต่หากจับจุดผิดพลาดในขั้นต้น ยิ่งออกเดินคุณก็ยังรู้สึกเหมือนเป้าหมายเป็นเพียงภาพลวงตา เห็นเหมือนมี หรือปักใจเชื่อว่ามี แต่ไปไม่ถึง คว้าไม่ได้เสียที

ถาม : ควรฝึกตัวเองอย่างไร จึงจะสามารถอธิบายธรรมให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างง่าย ๆ และชัดเจน?

ตอบ :

จากคำตอบข้อก่อนคงสรุปง่าย ๆ ได้ว่าความแตกฉานนั้นมาจากความจริงนั่นเอง ส่วนที่ว่าใครจะสามารถอธิบายสิ่งที่ตนรู้เห็นได้มากนักน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับความพึงใจว่าเป็นผู้ชอบถ่ายทอด ชอบตอบคำถาม หรือชอบช่วยกันเผยแผ่พระสัทธรรมให้กว้างไกลออกไปหรือไม่ ตรงนี้เป็นเรื่องของ การฝึกฝนเฉพาะทาง ไม่เกี่ยวข้องกันโดยตรงกับความแตกฉานในพุทธศาสนาแต่อย่างใด

การฝึกฝนคงไม่มีอะไรเป็นธรรมชาติเท่าสังเกตจากตนเอง ว่าเราเคยสงสัยอย่างไร และได้คำตอบใดเป็นกุญแจไขความสว่างแก่ใจตน เมื่อพบคนรุ่นหลังผู้สงสัยในทำนองเดียวกัน ก็สามารถนำกุญแจดอกเดียวกันมาไขความสว่างให้พวกเขาได้เช่นกัน การมีโอกาสหมั่นพูดบ่อย ๆ จะทำให้ความทรงจำย่ำลึก และถ้าไม่ท่องบ่นจนเหมือนนกแก้วนกขุนทอง คุณก็จะได้คำพูดใหม่ๆ ที่ง่ายขึ้นเรื่อยๆ จากการพูดแต่ละครั้ง

หากขาดอภัยาศัยในอันที่จะช่วยไขความกระจ่างให้กับคนรุ่นหลัง ธรรมชาติจะค่อยๆ ลบความจำของเราให้เลื่อนไป ว่าช่วงต้นเราเคยอยากรู้ อยากเห็นอะไร เกิดความสงสัยรุนแรงขนาดไหน และได้คำตอบใดช่วยให้เกิดความอึ้งใจเต็มตื่น ในที่สุดก็จะขาดสะพานเชื่อมต่อเข้ากับบรรดามือใหม่พูดอะไรจะมาจากมุมมองอันเป็นปัจจุบันของตนเองถ่ายเดียว ใครตามไม่ทันก็จะขาดกำลังใจ

คนรุ่นเก่าถ้ามีความขวนขวายน้อยในอันที่จะทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย หรือ เผลอ ๆ มีใจดูถูกว่าทำไม่มีมือใหม่ถึงโง่หนัก จึงเกิดช่องว่างกับคนรุ่นหลัง อันที่จริงนับเป็นเรื่องปกติธรรมดา ไม่ว่าศาสตร์สาขาไหนก็เข้าอิหฺรอบเดียวกันหมด หากคุณมีแรงบันดาลใจมากพอ และเห็นการอธิบายเรื่องยากด้วยคำพูดง่ายๆ สำหรับคนรุ่นหลัง ก็เป็นเรื่องน่าอนุโมทนายินดีครับ ศาสนาพุทธขาดแคลนผู้สืบทอดชนิดนี้คือหน้าขุ่นแรง

ถาม : มีคำศัพท์และเรื่องต่าง ๆ ในพุทธศาสนาที่ยังไม่เข้าใจอีกมาก อยากทราบหลักการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

ตอบ :

หาหนังสือธรรมะที่ศัพท์น้อยๆ ย่อยง่ายๆ เข้าใจได้ทันทีมาอ่านก่อน แล้วค่อยๆ สะสมไปตามลำดับ หนังสือธรรมะนั้นต้องให้เป็นขั้นอนุบาลขั้นประถมเพียงไร ก็ต้องมีศัพท์ธรรมะปะปนมาสักคำสองคำเสมอ คุณอย่าไปใจร้อนหวังว่าจะท่องพจนานุกรมพุทธศาสนาให้ได้ในเดือนเดียว ทำอย่างนั้นจะไม่ใช่ธรรมชาติ เหมือนตั้งใจสอบนักธรรมตรี โท เอก ซึ่งคนส่วนใหญ่จะฝึกท่องจำเพื่อสอบให้ผ่าน หรือเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้รู้ทางพุทธศาสนา ไม่ได้ซึมซับพุทธศาสนาด้วยใจ ไม่ได้เสพพุทธศาสนาเหมือนทานขนม ปลายทางจึงมักเป็นผู้ทรงภูมิที่แห้งแล้งและอาจจะหลงลืมเป้าหมายสำคัญอันเป็นยอดสุดของพุทธศาสนาไปเลยก็ได้

ระบบการเรียนรู้อาสาแห่งอิสราเอลทางใจ จึงควรเป็นไปในแนวที่จะทำให้ใจเปิดกว้าง มีความสุข มีความชื่นชมในการปลดปล่อยตนเองจากกิเลสและอึดอัดทั้งปวง แต่ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องมีหลักตรวจสอบความถูกต้องไว้เป็นหลักประกัน นั่นคือพระวาทะของพระพุทธเจ้าที่ยังคงมีบันทึกเป็นหลักฐานอยู่ในพระไตรปิฎก

สำหรับพระไตรปิฎกยุคเราก็อ่านง่ายแล้วครับ ทั้งฉบับย่อเช่นพระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชนของท่านอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ ตลอดจนฉบับเต็มแบบบันทึกในซีดีรอมที่ค้นหาคำสำคัญได้รวดเร็วทันใจ หากใครอ่านพระไตรปิฎกฉบับย่อก่อน ก็นับว่าเป็นทางลัดย่อความรู้ทั้งหมดไว้เป็นหมวดหมู่ให้ได้ศึกษาขั้นสูงเป็นลำดับถัดๆ ไปได้ง่าย

สรุปคือหากคุณเพิ่งเป็นมือใหม่ซิงๆ เมื่อวาน ก็ขอแนะนำให้อ่านหนังสือธรรมะทั่วไปที่กำลังสนใจหัวข้อนั้นๆ แต่เมื่อใดถึงจุดที่อยากรู้ว่าความถูกต้องตามพระพุทธเจ้าตรัสเป็นอย่างไร ก็ค่อยหยิบขึ้นมาอ่านพระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชนของท่านอาจารย์สุชีพดูครับ

ถาม : ทำไมทำบุญกับพระดีแล้วถึงได้ผลใหญ่ครับ? เหมือนกับต้องล่าเหยื่อหรือเจาะจงเลือกพระเสียก่อนถึงจะนำทำทาน รู้สึกไม่ค่อยดีนัก แบบว่าโลกๆ อย่างไม่รู้ อื่นๆ อย่างพระดีสมัยนี้ไม่ใช่หากันง่าย ๆ ถ้าเกิดอยากทำบุญกับพระดีขึ้นมาจะให้ไปที่ไหนได้?

ตอบ :

คล้ายกับเราตีฆ้อง เราใส่แรงตีไปเท่ากัน แต่ถ้าเส้นผ่านศูนย์กลางของฆ้องกว้างขึ้น เสียงก็จะดังขึ้น นี่เป็นเรื่องของธรรมชาติ ไม่ใช่เรื่องที่เราจะตัดสินใจได้จากความชอบใจของเราเอง ว่าเพื่อความยุติธรรมแล้ว ฆ้องใหญ่ฆ้องเล็กควรตีแล้วดังเท่ากันเสมอไป

คุณเคยสังเกตไหมครับว่าคนตระหนี่ถี่เหนียว หรือชมชอบการเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นมากๆ นี่ มองด้วยตา สัมผัสด้วยใจแล้วรู้สึกถึงความอึดอัด คับข้อง แคบจำกัด พรรณนาเป็นคำพูดให้หมดจดไม่ถูก แต่คุณก็รู้สึกได้ และนั่นเป็นที่มาของคำว่า ‘คนใจแคบ’ หรือ ‘จิตใจคับแคบ’

ในทางตรงข้าม สำหรับคนเอื้ออารี มีน้ำจิตคิดอนุเคราะห์ผู้อื่นเป็นนิตยนั้น มองด้วยตา สัมผัสด้วยใจแล้วจะรู้สึกถึงความสบาย โปร่งโล่ง กว้างขวาง รู้สึกได้แต่จระไนไม่ถูกเช่นกัน นั่นเอง เป็นที่มาของคำว่า ‘คนใจกว้าง’ หรือ ‘จิตใจกว้างขวาง’

ถ้าเราทุ่มบุญลงที่คนใจแคบ บุญย่อมไม่ส่งเสียงดังนัก ให้ผลไม่กว้างไกลนัก แต่ถ้าพระเคน บุญลงในคนใจกว้าง บุญย่อมส่งเสียงดัง และขยายใหญ่กว้างไพศาลเกินกว่าจะคาดคิดด้วยความรู้สึกธรรมดาๆ

เป็นพระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบนั้น ใจท่านกว้างกว่าคนใจบุญทั่วไป ไหนจะใจใหญ่สละเพศฆราวาสมาดมื่อกินมื่อ ไหนจะต้องมีจิตที่สะอาดด้วยกรอบของศีลถึง ๒๒๗ ข้อ ไหนจะมีโอกาสฝึกจิตเป็นปีกแฉ่นจากการอบรมสมาธิชั้นเลิศ ไหนจะมีวาสนาส่งส่งขนาดพัฒนาปัญญาไปสู่ความพ้นทุกข์พ้นภัย มีใจเป็นเมตตาอันไร้ขอบไร้ประมาณ

ดังนั้น ‘ความจริง’ ที่ไม่อิงความเชื่อของใคร ก็คือทำบุญกับพระดีนั้นได้ผลกว้างจริง อันนี้ขอให้แยกไว้เป็นประเด็นหนึ่ง

แต่ยังมี ‘ความจริง’ อีกประการหนึ่งที่ควรพิจารณาไว้ด้วย นั่นคือ ถ้าเจาะจงทำบุญกับพระเพียงเพราะเห็นว่าจะได้ผลมาก อันนั้นจัดเป็นความละโมภ เป็นความโลภชนิดหนึ่ง ผลที่ได้นั้นอาจไพศาลจริง แต่คุณจะติดนิสัยลงทุ่นต้องได้กำไร ให้ไปต้องได้คืนมา หรือจะพูดง่าย ๆ ว่าเพาะเชื้องักไว้กับใจ โดยอาศัยพระเป็นที่ตั้งก็ได้

แล้วอย่างนั้นควรทำอย่างไร? ก็ควรจะให้ด้วยความเข้าใจครับ ว่าทำกับพระดีนั้นย่อมได้ผลดี ย่อมมีอานิสงส์เป็นนอเนกอนันต์จริง และควรทำให้มากที่สุดเท่าที่โอกาสและฐานะจะเอื้ออำนวยด้วย แต่ขอให้ทำด้วยความเคารพพระ และประสงค์จะให้ท่านอยู่ดีมีสุขเพื่อสืบทอดพระศาสนาต่อไป พุดง่าย ๆ คือมีจิตอนุเคราะห์ท่านเป็นหลัก ไม่ใช่กะลงทุนเอาผลกำไรคืนเป็นที่ตั้ง อย่างนี้คุณจะไม่รู้สึกผิดหรือกว่าที่ทำกับพระเพราะหวังผลใหญ่ตอบแทน

อีกประการหนึ่ง ถ้าแน่ใจว่าคุณทำทานครบวงจรอยู่แล้ว สัตว์ทั่วไปก็ให้ คนยากคนจนคนชราอนาถาก็ให้ พ่อแม่พี่น้องก็ให้ เพื่อนสนิทมิตรสหายก็ให้ นั้นแสดงว่าน้ำใจคุณกว้างขวางเกินขอบจำกัดคับแคบไปแล้ว ไม่ต้องเป็นห่วงแล้วว่าอยากทำบุญกับพระหมายถึงกำลังโลกจัด

ส่วนปัญหาที่ว่าหาพระดีได้จากไหน ของแบบนี้ต้องทำเหตุที่ตัวเราด้วยครับ ใจเราส่งคลื่นอย่างไร ก็สามารถจูนรับคลื่นทำนองเดียวกันได้อย่างนั้น คุณทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาได้เพียงใด ก็จะมีสัมผัสที่บอกตัวเองได้ว่าพระรูปใดสูงส่งกว่าคุณ พระรูปใดเป็นพระเพียงเครื่องนุ่งห่ม

พระพุทธเจ้าตรัสแนะไว้ข้อหนึ่ง คือควรทำสังฆทานด้วยจิตไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ขอให้อยู่ในวัด ขอให้มีความสำรวมอยู่บ้างเถิด ช่างในท่านจะเป็นอย่างไรก็เป็นเรื่องของท่าน เรื่องของเราคือมีจิตคิดถวายทานแด่หมู่สงฆ์โดยไม่จำเพาะเจาะจงก็แล้วกัน กระแสความเป็นหมู่สงฆ์นั้นแหละครับมากพอจะขยายผลให้ใหญ่เกินประมาณในตัวเองอยู่แล้ว คุณยืนหน้าบ้านรอใส่บาตรพระไม่เลือกหน้าก็ถือว่าใช่แล้วครับ ไม่ต้องกังวลด้วยว่าหมู่พระที่เดินผ่าน ๆ หน้าบ้านจะดีหรือไม่ดี รับรองว่าผลใหญ่ที่ได้แน่นอนเป็นอันดับแรกคือใจอันเป็นสุขเบิกบานนั่นเอง

ตอนที่ ๙

- กรรมใดทำให้ประกอบธุรกิจรุ่งเรือง?
- พ่อค้าผิดศีลธรรมทำไมร่ำรวย?

ถาม : ผมเป็นนักธุรกิจ ควรมีความเชื่อเรื่องกรรมอย่างไรจึงจะทำธุรกิจได้รุ่งเรือง?

ตอบ :

กฎธรรมชาติมีอยู่ข้อหนึ่ง คือ เพราะให้ไป จึงได้มา แต่เพราะตระหนี่ ถึงมีก็หมด กฎอันเป็นธรรมดาข้อนี้แหละครับ ถ้ารู้ซึ่งเข้าไปจริง ๆ ด้วยจิตแล้ว ไม่มีความสงสัยใดๆ แล้ว คุณจะอยากฝึกให้ท่านเป็นนิตย์ เหมือนเช่นที่พระพุทธองค์เคยตรัสว่าถ้าคนทั้งหลายทราบผล ทราบอานิสงส์ของการให้ทานแล้ว ก็คงแจกจ่ายอาหารให้ผู้อื่นก่อนบริโภคเองเป็นแน่แท้

ถ้าหากสงสัยในแง่ที่ว่าเหตุใดชาตินี้ใครทำมาค้าขึ้น ใครขยันค้าขายแค่ไหนก็ขาดทุนยับเยินตลอดตก เสมือน ‘ทุนเก่า’ ที่ลึกลับมีมาไม่เท่ากัน อันนี้ก็ขอให้ดูที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ คือ ผู้ใดเข้าไปหาสมณะหรือพราหมณ์แล้วเอ่ยปากเปิดโอกาสให้พวกท่านขอปัจจัยที่ต้องการ เมื่อสมณะหรือพราหมณ์เอ่ยปากขอแล้ว...

๑) เขากลับไม่ถวายปัจจัยตามที่รับปาก เมื่อเคลื่อนจากอภัพนั้นมาสู่ความเป็นมนุษย์นี้ เขาทำการค้าขายอย่างไร ก็ย่อมประสบกับความขาดทุน

๒) เขาถวายปัจจัยตามที่รับปากไว้ แต่ไม่เป็นไปตามความต้องการของสมณะหรือพราหมณ์ผู้ขอ เมื่อเคลื่อนจากอภัพนั้นมาสู่ความเป็นมนุษย์นี้ เขาทำการค้าขายอย่างไร ก็ย่อมไม่ได้กำไรตามที่ความมุ่งหวัง

๓) เขาถวายปัจจัยตามที่รับปากไว้ และตรงกับความต้องการของสมณะหรือพราหมณ์ เมื่อเคลื่อนจากอภัพนั้นมาสู่ความเป็นมนุษย์นี้ เขาทำการค้าขายอย่างไร ก็ย่อมได้กำไรตามที่ความมุ่งหวัง

๔) เขาถวายปัจจัยตามที่รับปากไว้ และของถวายมากเกินไปที่สมณะหรือพราหมณ์ต้องการ เมื่อเคลื่อนจากอภัพนั้นมาสู่ความเป็นมนุษย์นี้ เขาทำการค้าขายอย่างไร ก็ย่อมได้กำไรยิ่งกว่าที่มุ่งหวัง

ที่พระพุทธเจ้าท่านยกเอาบุคคลอันเป็นเป้าหมายของการให้ทานเป็นสมณะหรือพรานหมณ์ ก็เพราะความจริงมีอยู่ว่าสมณะหรือพรานหมณ์นั้นเป็นบุคคลจำพวกที่ทรงคุณใหญ่ ขอให้ทราบว่สมณะหรือพรานหมณ์มิใช่จำเพาะเจาะจงแต่ว่าต้องเป็นภิกษุสงฆ์ในเขตพุทธศาสนา แต่เป็นนักบวชผู้มีความประพฤติพรหมจรรย์สะอาด มีศีลที่เหนือกว่าชาวบ้านร้านถิ่นธรรมดา นี่ก็นับว่าใช้ได้แล้ว

เมื่อเข้าหาบุคคลผู้มีระดับจิตวิญญาณชั้นสูง เกิดความเลื่อมใสในบุญ เอยปาก รับประทาน ว่าจะจัดหาของใช้ให้ด้วยจิตคิดบริจาคอย่างแท้จริง นั้นเรียกว่ามีเชื้อ มีทุน มีปัจจัยอยู่กับตัว เกิดชาติใด ถ้าอยากเป็นพ่อค้าแม่ขาย อยากเป็นคหบดีใหญ่ผู้มีทรัพย์มาก ก็ยอมอาศัยทุนใหญ่ประเภทนี้เองเป็นตัวชี้ชะตาว่าจะค้าขายขาดทุนหรือได้กำไร

อย่างไรก็ตาม ดังกล่าวแล้วว่าทุนจากอดีตชาติเป็นของลึกลับ เชื่อได้ยาก แม้รู้ว่าผลลัพธ์มีจริง แต่ก็ไม่อาจสืบพิสูจน์ทราบได้จะแจ้ง เว้นแต่จะเป็นผู้มีสมาธิจิตผ่องแผ้วพอจะโน้มโน้มไปรู้เห็นเหตุผลระดับข้ามภพข้ามชาติได้ ฉะนั้นมาดูทานที่เป็นปัจจุบันดีกว่า ตั้งคำถามง่าย ๆ ครับ คุณทำเพื่อลูกค้าแค่นั้น?

คำว่า **‘นักธุรกิจ’** นั้นเหมือนมีแต่เอา ความจริงไม่ใช่เช่นนั้นเลย คุณจะค้าขายอะไรก็ตาม หากมีจิตคิดให้ประโยชน์แก่ลูกค้า ผลผลิตสินค้าอะไรก็คิดแต่สิ่งดี ๆ สิ่งที่คุณรู้เท่าใจว่านั่นคือของเลิศสุด สมราคาที่สุด ผ่านกระบวนการผลิตที่น่าพอใจสูงสุด เท่านั้นที่จัดเป็นการค้าขายด้วยจิตอนุเคราะห์แล้ว

เปรียบเทียบแบบอ้อม ๆ กับพุทธพจน์ข้างต้น ก็คือว่าคนซื้อเขาต้องการของอย่างหนึ่ง สินค้าของคุณเสมือนการรับปากว่าจะจัดให้ตามที่เขาต้องการ ก็เรียกว่าเสมอกันระหว่างเงินที่ยื่นมากับของที่ให้เขาไป ความสุขความพอใจของฝ่ายซื้อหาย่อมทำให้การค้าขายเจริญรุ่งเรืองหรือมีกำไรตามที่คาดเอาไว้

แต่หากคุณให้ **‘เกินความต้องการ’** คือลูกค้าได้อะไรเกินคาด เกินราคาสินค้าระดับเดียวกัน คุณไม่ต้องเพิ่ม แต่ก็เพิ่มให้ หากมีจิตคิดอนุเคราะห์โดยบริสุทธิ์แท้จริงแล้ว ก็หวังได้ว่าคุณจะมีกำไรอื้อซ่า หรืออย่างน้อยก็เกินกว่าที่ตั้งเป้าไว้ในการทำแผน

แต่แม้จะเป็นเรื่องพิสูจน์ได้ในชาติปัจจุบัน ของก็ต้องรอเวลาให้ผลเหมือนกันนะครับ หรืออาจจะมียปัจจัยแทรกซ้อนซึ่งคาดเดายากมาบั่นทอนกำลังใจเสียก่อน เช่นคุณเคยไปสัญญากับพระอรหันต์ว่าจะถวายปัจจัยที่ท่านต้องการ แล้วเกิดล้ม หรือเกิดขี้เกียจ หรือมีเหตุติดขัดให้ไม่อยากถวาย แบบนี้คุณเจอวิบากหนักชนิดแก่ยาก และจะทำให้คุณท้อถอยในการมีจิตคิดอนุเคราะห์ นี่ก็ทำให้ได้เห็นผลของการค้าขายแบบมีจิตอนุเคราะห์ได้เหมือนกัน

ความสุขและความพอใจของคนกลุ่มใหญ่นั้น ถ้าว่ากันตามจิตวิทยาเชิงการตลาดคือการสร้างภาพที่ดี น่าประทับใจ และอยากอุดหนุนให้ลูกค้า แต่ในแง่ของกรรม ถ้าคุณให้กับคนอื่นด้วยความจริงใจ ก็จะได้ใจจริงตอบกลับมา นี่อาจเป็นคำตอบว่าทำไมบางที่พ่อค้าวางแผนแจกจ่ายของฟรีอย่างดีแต่กลับไม่ได้รับความพอใจ นั่นก็เพราะไม่มี 'ใจ' อยู่ในสินค้าตั้งแต่แรก มีแต่การให้แบบลงทุนหวังผลตอบแทน หวังทำยอดขายให้เข้าเป้าหรือเกินเป้า และจิตที่คิดให้แบบลงทุน ก็มักเหมือนมีม่านหมอกบดบังทัศนวิสัย มันทำให้ความคิดอ่านและการตัดสินใจของคุณพวราเลือนหรือกระทั่งเลวลง จนตัดสินใจเลือกอะไรผิดๆ ไม่น่าประทับใจสำหรับลูกค้า

ส่วนจิตที่คิดให้ จิตที่คิดอนุเคราะห์ จิตที่หวังประโยชน์ผู้อื่นเป็นที่ตั้งนั้น จะทำให้คุณมีรสนิยมนต์ รวมทั้งเข้าถึงศาสตร์และศิลป์แห่งการค้าอย่างแท้จริง จิตคุณจะมีศักยภาพในการคัดเลือก ในการตัดสินใจ และในการคิดค้นปรับปรุงแก้ไขกิจการให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นได้ คุณต้องไปถึงจุดนั้นถึงจะเห็นและเชื่อด้วยตนเองครับว่า ทานจิตนั้นแหละ ปัจจัยสำคัญสูงสุดสำหรับการเป็นพ่อค้าแม่ขายผู้ประสบความสำเร็จ

ถาม : ทำไมคนค้าขายสินค้าที่ผิดศีลธรรมจึงร่ำรวย?

ตอบ :

ก่อนอื่นต้องมองว่าการค้าขายเริ่มต้นขึ้นจากความต้องการซื้อ เมื่อมีความต้องการซื้อย่อมมีผู้เสนอตัวเข้ามาหยิบยื่นสินค้าให้ ในโลกนี้ก็เลยมีคนผลักดันให้อยากซื้ออะไร ขอให้มองและตรองตามจริงก่อน จะเห็นว่าเครื่องของอันเป็นไปในทางอบายมุข ทั้งเหล้า ยา นารี เกมการพนัน ล้วนเป็นที่ต้องการอันดับหนึ่ง ดังนั้นใครครองตลาดได้ก่อน ได้ส่วนแบ่งมาก ย่อมมีรายได้มากเป็นเงาตามตัว และย่อมมีอิทธิพลเหนือธุรกิจอื่นซึ่งชาวโลกอยากซื้อหาไม่น้อยกว่าด้วย

ความฉลาดเกี่ยวกับกลไกการตลาด วิธีผลักดันด้วยภาพลักษณ์น่าประทับใจผ่านระบบโฆษณาอันล้ำลึก ล้วนเป็นตัวแปรให้สินค้าขายดีขยาดยิ่งกว่าเทน้ำเต้า

มองในแง่ที่จับต้องได้เช่นนั้นแล้ว ลองหันมามองในแง่ที่จับต้องไม่ได้บ้าง การค้าขายสินค้าผิดศีลธรรมไม่ใช่เหตุแห่งความวิบัติของทรัพย์สินเงินทองโดยตรง เพราะฉะนั้นทรัพย์ที่ได้มาถ้าเก็บสะสมไว้ก็จะยิ่งพอกพูนขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่มีเหตุปัจจัยลึกลับมากระทำให้พินาศลง

กรรมอันเป็นเหตุแห่งความวิบัติของทรัพย์สินเงินทองโดยตรงคือการลักขโมย ความคดโกง ความอกตัญญู ความตระหนี่ถี่เหนียว และความติดใจการพนัน ถ้าคุณลองสำรวจคุณสมบัติหนักคำของผิดศีลธรรมรายใดแล้วไม่พบกรรมอันนำไปสู่ความวิบัติแห่งทรัพย์ดังกล่าวมา ก็อย่าเพิ่งไปอยากให้เราวิบัติเป็นเหยื่ออย่างแก่ผู้ค้าของผิดศีลธรรมรายอื่น เหมือนกับที่คุณไม่ชอบใครแล้วจะไปแข่งให้เขาล่มจมตามใจชอบไม่ได้ กรรมของเขาเอง

ช่วยเลี้ยงดูสมบัติของเขาอยู่ และกรรมของเขาเองอาจช่วยกวาดล้างสมบัติของเขาเมื่อถึงเวลาไปเอง

ลองดูแง่ดีของเขาบ้างดีกว่า ส่องให้เห็นว่าเขาเคยบริจาคอะไรให้สังคมบ้างไหม? เขามีใจคิดอะไรไหม? เขาค้าขายซื้อตรงกับลูกค้าไหม? เขาห่างจากการพนันไหม? หากเขามีกรรมที่เป็นบวกอยู่มาก คุณก็ต้องให้เครดิตเขาว่าเป็นผู้ฉลาดในกองบุญอยู่บ้าง และเห็นตามจริงว่าเขาได้ในสิ่งที่สมควรจะได้แล้ว

เจ้าของธุรกิจใหญ่นั้นมักอยู่ในฐานะเจ้านายใหญ่ซึ่งมีผลกระทบกับหมู่คนจำนวนมากไปด้วย และความเป็นนายใหญ่ก็รวมกรรมหลากหลายไว้ในหนึ่งเดียว เช่นความเมตตาต่อลูกน้อง ความเอื้ออาทรต่อสังคม หากศึกษาชีวประวัติของบุคคลที่ร่ำรวย คุณจะพบว่าแต่ละคนต้อง ‘ให้’ อะไรคนอื่นมามาก เขาจึงมีเส้นสาย มีคนอยากตอบแทน และมีช่องทางมากกว่าคู่แข่งอื่นๆ

การให้ของคนๆ หนึ่งนั้น มีเขารู้อยู่แก่ใจว่าให้แบบหวังผล ให้ด้วยความเคยชิน หรือให้ด้วยจิตคิดอนุเคราะห์อย่างแท้จริง หากคุณไม่อาจหยั่งทราบน้ำใจของใครได้ ก็ขอให้ดูผลว่าเขาประกอบกิจการได้งอกเงยยั่งยืนเพียงใด หยัดสู้คู่แข่งได้เหนียวแน่นยาวนานแค่ไหน นั่นพอเป็นสิ่งที่สะท้อนได้ว่ากรรมของเขา ไม่อดีตชาติก็ปัจจุบันชาติที่กำลังอุดหนุนค้าชูอยู่ และคุณจะไม่มีความหาคำอธิบายที่น่าฟังได้ว่าทำไมชะตาของแต่ละคนจึงคงเส้นคงวาบ้าง ผันผวนขึ้นๆ ลงๆ รวดเร็วบ้าง

ส่วนผลกระทบจากการค้าขายสิ่งผิดศีลธรรมนั้น แนนอนว่าต้องเป็นไปในทางไม่ดี เพราะพระพุทธเจ้าตรัสว่าชาวพุทธไม่พึงกระทำอาชีพ ๕ ประการคือ ค้าขายอาวุธ ค้าขายสัตว์ ค้าขายเนื้อสัตว์ ค้าขายน้ำเมา ค้าขายยาพิษ และเหตุที่ไม่ควรค้าสิ่งเหล่านี้ แนนอนครับ ก็คงเป็นเพราะมีแนวโน้มจะได้ไปอบายมากกว่าค้าขายสิ่งอื่นนั่นเอง

ตอนที่ ๑๐

- จะเอาความคิดสกปรกออกจากหัวได้อย่างไร?
- การพูดในอินเทอร์เน็ตเห็นเป็นบุญบาปหรือไม่?

ถาม : มีความรู้สึกนึกคิดหลายอย่างที่ตกค้างอยู่ในใจ รู้ทั้งรู้ว่า เป็นความนึกคิดผิด ๆ แต่ก็ตัดไม่ได้ เหมือนทำยังไงก็ล้างสิ่งสกปรกออกจากใจไม่หมด อย่างนี้ควรทำอย่างไรดีครับ?

ตอบ :

ตอนที่พยายามจะเปลี่ยนความคิดแล้วมันไม่ยอมเปลี่ยนตามที่เรต้องการนี้แหละครับ เป็นโอกาสทองที่เราจะเห็นความจริงอันเป็นหนึ่งในแก่นความรู้ทางพุทธศาสนา นั่นคือ ความคิดไม่ใช่ของเรา ความคิดไม่ใช่สิ่งที่บังคับบัญชาได้ตามปรารถนา ความคิดเป็นเพียงสิ่งแปลกปลอมจรมารบกวนจิตใจชั่วคราว หรือสรุปย่อคือ **ความคิดเป็นอนัตตา ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่ตัวเรา ไม่มีเราในความคิด**

เพราะฉะนั้น แทนการบังคับควบคุมหรือตั้งใจให้มันหายไปตามปรารถนา เราต้องเข้าใจกฎอนัตตา คือสร้างเหตุปัจจัยเพื่อให้ความคิดแปรไปในทางที่ดี และสำคัญคือคุณต้องทำเป็นขั้นเป็นตอน รวมทั้งให้เวลาอนัตตาเขาปรับเปลี่ยนสภาพกันบ้าง อย่าคาดหวังว่าทุกสิ่งจะรวบรัดรวดเร็วแบบเสกปุ๊บได้ปั๊บ เพราะถ้าเสกได้ตั้งใจ ก็แปลว่าความคิดเป็นสมบัติของคุณ ความคิดเป็นอัตตาของคุณจริงดังอุปาทาน

เหตุปัจจัยที่จะเปลี่ยนความคิดด้านร้ายให้กลายเป็นด้านดี มีดังต่อไปนี้

๑) เมื่อความคิดผิด ๆ เกิดขึ้น ก็ให้ตระหนัก ให้ยอมรับว่ามันเกิดขึ้น อย่าปฏิเสธ อย่าหลอกตัวเองว่ามันไม่ได้เกิดขึ้น การยอมรับตามจริงจะทำให้สติเกิดเต็มตัว และมีกำลังมากพอจะเห็นตามจริงในขั้นต่อไป

๒) เมื่อยอมรับได้ เห็นตามจริงได้ ก็อย่าไปฝืน อย่าไปโทษตัวเอง อย่าตำหนิตัวเองให้เกิดความทรมานใจ เพราะการจมปลักอยู่กับความทรมานใจและความรู้สึกผิดไม่เลิกหรือนั้น แทนที่จะเป็นผลดี กลับตอกย้ำให้ออกุศลจิตเติบโตขึ้น เอาแค่ยอมรับตามจริง ไม่ต้องตำหนิตัวเอง ไม่ต้องหาทางกำจัดหรือขบไล่ความคิดแยะ ๆ คุณจะเห็นว่ามันเกิดเองก็ดับเองได้ ถึงแม้เกิดบ่อยดับบ่อยให้เห็น

อย่างน่ารำคาญ ในที่สุดคุณจะรู้สึกว่ามันเป็นเมฆหมอกและเงาดำแปลกปลอมที่จรมมาแล้วจรรไป ไม่ใช่หน้าที่ที่คุณจะต้องเสนอหน้าไปรับผิดชอบแต่อย่างใด

๓) ให้เฝ้าสังเกตว่าคุณมีใจยินดีไปกับความคิดร้ายๆ บ้างหรือไม่ ตอนยินดีกับความ คิดร้ายๆ คนเรามากก็มอยู่ในหน้า หรืออย่างน้อยก็เกิดความมั่นใจอยู่ข้างใน อันนี้เป็นสิ่งที่ต้อง สำรวจตรวจตรา หากพบว่าครั้งใดที่คิดร้ายๆ แล้วเกิดความยินดี ก็ต้องเตือนตัวเองให้ทัน ว่า นั้นเป็นอกุศล นั้นเป็นโทษ นั้นจะเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อนในภายหลัง แค คิดเหมือนเล่นๆ ก็ได้ แล้วจิตจะค่อยๆ ฉลาดขึ้นเองวันต่อวัน

๔) สืบเข้าไปถึงต้นเหตุ คิดว่าจะทำอย่างไรให้เปลี่ยนความคิดจากอกุศลเป็นกุศลได้โดยไม่ต้องฝืนใจ ยกตัวอย่างเช่นที่เป็นกันมากในสังคมเมือง คือการเกลียดชัง หรือความรู้สึกริษยากันในที่ ทำงาน ขอให้ลองตั้งมุมมองใหม่ มองแง่ดีที่คู่กรณีเราเขาเป็นประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าไม่มีแง่ดีให้มอง เลย ก็อาจต้องทำใจไปอีกแบบหนึ่ง คือเห็นเขาเป็นแบบฝึกหัด หรือเห็นเขาเป็น ‘ตัวแกล้ง’ ให้จิตใจ คุณตกต่ำ คุณกำลังเล่นเกมโหดๆ เกมหนึ่งที่มีตัวแกล้งอยู่กลาดเกลื่อน พอพิจารณาได้แบบนี้ ก็สุด แท้แต่ใจคุณเองล่ะว่าจะยอมติดลบหรือเอาคะแนนเพิ่ม โดยมากเกมชีวิตจะไม่มีเสมอตัว มีแต่ลบกับ บวก ถ้าลบก็ลบมาก ถ้าบวกก็บวกมาก หากวันหนึ่งคุณสะสมแต้มได้มากถึงขีดหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิด ความอบอุ่นใจ มีความสุขอย่างใหญ่กับการมองแต่แง่ดี คุณจะรู้สึกเหมือนเล่นเกมมาจนได้โบนัส และโบนัสนั้นก็คือความสุขที่ซื้อหาจากไหนไม่ได้ จะดีแค่ไหนถ้าคนเราไม่ต้องเครียด ไม่ต้องคิดมาก และไม่ต้องทรมาณใจกับศัตรูในหัวคือความคิดร้ายของตนเอง?

ถาม : ถ้าคิดไม่ดีโดยไม่ตั้งใจ จะถือเป็นกรรมที่ต้องได้รับผลไหมครับ?

ตอบ :

ตอนที่มันผ่านเข้ามาในหัวเป็นแวบแรก แล้วคุณยังไม่ทันหลงยินดีไปกับมัน ยังไม่สะใจ ยัง ไม่เอามาครุ่นคิดต่อราวกับเห็นเป็นเรื่องถูกต้อง ตรงนั้นยังไม่ใช้กรรมที่มีเจตนาหนักแน่นเป็น ประชาน เมื่อขาดเจตนาที่หนักแน่นเป็นประชาน โอกาสที่จะต้องรับผลกรรมก็น้อยเต็มที

ยกตัวอย่างเช่นถ้าคุณเห็นโอกาสเอาของในสำนักงานมาใช้ส่วนตัวโดยไม่มีใครรู้เห็น คุณ เกิดความอยากขึ้นวูบหนึ่งอย่างแรง แต่วินาทีต่อมาคุณรู้สึกผิด และเชื่อความรู้สึกผิดนั้น ห้าม ใจตัวเองไม่ให้ ‘ขโมยของ’ อย่างนั้นก็ไม่ใช่ไรหรอกครับ เพราะมันเป็นแค่ปฏิกิริยาของกิเลส ตามปกติ ปล่อยให้มันผ่านไป ได้เลย ความคิดไต่ยังไม่เติบโตขึ้นเป็นความตั้งใจลงมือทำจริง ความคิดนั้นยังไม่ใช้กรรมที่มีผลรออยู่อย่างชัดเจน ยิ่งความคิดมีกำลังอ่อนเท่าไร ผลก็ยิ่ง เหมือนพยับแดดมากขึ้นเท่านั้น สำคัญคืออย่าเปิดโอกาสให้ความคิดร้ายๆ ได้กำลังแก่กล้าจนชนะใจ คุณได้ก็แล้วกัน

ถาม : การเขียนข้อความหรือนำเสนอเนื้อหาอะไรผ่านอินเทอร์เน็ตโดยใช้นามแฝง ถือเป็นกรรมหรือไม่? เพราะไม่มีใครรู้จักชื่อเรา ไม่มีใครเห็นหน้าเรา ไม่มีใครได้ยินเสียงเรา เหมือนเราไม่มีตัวตน

ตอบ :

ผมเห็นว่าคำถามนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจเรื่องกรรมได้ลึกซึ้งขึ้น เพราะคนส่วนใหญ่ยังนึกว่าการก่อกรรมเป็นเรื่องที่ต้องโชว์ตัว โชว์เสียง หรืออย่างน้อยก็ต้องมีชื่อแซ่ของเจ้าตัวปรากฏเป็นที่รับรู้เสียก่อน ความเข้าใจดังกล่าวนั้นคลาดเคลื่อนนะครับ กรรมนั้นคือเจตนา ต่อให้คุณนอนคิดร้ายอยู่บนยอดเขา ไม่มีใครเห็น คุณก็ทราบชัดอยู่แก่ใจ และสามารถสำเหนียกรู้สึกได้ว่าใจคุณดำมืด เพราะโดนเมฆหมอกอกุศลทาบทับแล้ว

สำหรับกรรมที่ทำอยู่ในใจจริงๆ มีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจตนเองคนเดียวนั้น เรียกว่า ‘มโนกรรม’ สำหรับมโนกรรมนั้นจะสำเร็จสมบูรณ์เต็มขั้นในทันทีที่ตั้งใจคิดและมีความยินดีกับความคิดนั้น หากจะพูดว่ามโนกรรมคือกรรมที่ก่อแล้วยังไม่ทันส่งผลกระทบดีร้ายกับผู้อื่นก็ว่าได้ ตัวอย่างเช่นคุณคิดจะด่าเขา แต่ระงับใจไม่ด่า อย่างนั้นก็เพียงมโนกรรมอันเป็นอกุศล มีผลให้จิตคุณทุกชั่วขณะอยู่คนเดียว ยังไม่เป็นวจีกรรม ยังไม่มีเสียงกระทบหูใครให้ใจเป็นทุกข์ขึ้นมา

แต่หากคลื่นความคิดแรงจนทะลกร้าวกัน หลุดจากสมองไปกระทบผู้อื่น ไม่ว่าจะทางภาษาพูดหรือภาษาเขียน ทำให้เขาเกิดความเข้าใจว่าความคิดอย่างไร ตรงนั้นจัดว่าเป็นวจีกรรมได้หมด พูดง่ายๆ ว่า ‘ภาษา’ นั้นเองคือเครื่องมือก่อวจีกรรมของมนุษย์

ฉะนั้นคุณจะแอบเขียนอะไรทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้นามแฝงเฉพาะกิจ ไม่มีใครอื่นรู้เห็น ไม่มีใครรู้จักเลย แม้เพียงครั้งเดียวก็นับว่าสร้างวจีกรรมไปแล้วหนึ่งครั้ง และกรรมก็จะติดตามคุณเป็นเงาตามตัว ไม่ผิดต่างไปจากกรรมอื่นๆ ที่กระทำโดยเปิดเผยหน้าตาตัวตน เจตนาเกิดขึ้นที่จิตของคุณ กรรมก็เกิดที่จิตของคุณเช่นกัน เพราะกรรมคือเจตนา เจตนาคือกรรม ดังที่พระพุทธองค์ทรงตรัสว่าบุคคลคิดแล้วจึงก่อกรรมทางกาย วาจา ใจ

อินเทอร์เน็ตเปิดโอกาสให้เราเห็นอะไรหลากหลายจริงๆ แม้แต่การทำงานของกรรม อย่างเช่นที่ผมรู้จักหลายๆ คน เห็นกรรมทางวาจาของเขาในเบื้องต้น แล้วได้เห็นพัฒนาการหรือความเสื่อมทรามทางจิตใจในเวลาต่อมา เป็นไปตามวิธีคิดเขียนให้ตีให้ร้ายแก่ผู้อื่น

ผู้ก่อความวุ่นวาย นานไปย่อมมีจิตใจที่วุ่นวาย บั่นป่วนเหมือนพายุ และแสดงแนวโน้มที่จะพุ่งซ่านแส่ส่ายไปในเรื่องเหลวไหล พูดจาจับต้นชนปลายไม่ติดมากชิ้นเรื่อยๆ

ผู้ก่อกระแสความเยือกเย็น นานไปย่อมมีจิตใจเยือกเย็น สงบราบคาบผาสุก และแสดงแนวโน้มที่จะแน่วหนึ่งหนักแน่นในเรื่องเป็นเหตุเป็นผล พูดจามีต้นมีปลายมากขึ้นเรื่อยๆ

บอกได้เลยครับว่าวาทกรรมที่เกิดขึ้นในโลกอินเทอร์เน็ตนั้น อาจจะทำให้ผลเร็วและแรงเสียยิ่งกว่าวาทกรรมที่เกิดขึ้นในโลกความเป็นจริงเสียอีก ที่เป็นเช่นนี้เพราะอะไร? เพราะบนอินเทอร์เน็ตอาจมีผู้รับคำพูดของคุณจำนวนมาก ขอให้ลองนึกดู หากคุณพูดเบาๆ ว่า 'ไอ้โง่' ก็อาจมีคุณคนเดียวในโลกที่ได้ยินเสียงอสุลของตัวเอง แต่ถ้าคุณพิมพ์คำว่า 'ไอ้โง่' ลงในกระทู้ของเว็บบอร์ดที่มีผู้เข้าเยี่ยมชมคับคั่ง คุณไม่มีทางปรับให้ดังหรือเบาได้ตามใจชอบได้เลย คุณทำอสุลกรรมกับคนแบบไม่เลือกหน้าเข้าแล้ว คำด่านั้นอาจทำให้คนนับพันนับหมื่นเกิดความแสดงใจ ความแสดงใจของคนนับไม่ถ้วนนั้นแหละ จะย้อนกลับมาก่อเหตุให้คุณแสดงใจยิ่งกว่าพวกเขาได้

ผมเห็นแล้วนึกเสียดายครับ หลายคนยังเป็นเด็ก และมีความสุขที่จะขีดเขียนข้อความฝากไว้ในอินเทอร์เน็ตด้วยความคึกคะนอง บางที่ไม่รู้ตัวเลยว่าเอาอนาคตมาทิ้งเสียด้วยการสนทนาแบบไร้หน้าไร้เสียงนี้เอง

โอกาสก่อกรรมในยุคไอทีของพวกเรา มีได้เป็นร้อยเป็นพันเท่ามากกว่ายุคอื่นครับ กระดิกนิ้วง่าย ๆ ไม่ก็ที ผลอาจใหญ่หลวงยิ่งกว่าพยายามพูดในห้องประชุมใหญ่หลาย ๆ อาทิตย์เสียอีก หากจิตตั้งไว้ดีแล้วก็สบายตัวไป แต่หากจิตยังตั้งไว้ในมุมนมืด อย่างนั้นก็จะหน้าเป็นห่วงหน่อยละ

ตอนที่ ๑๑

- การประกวดสวยหล่อจะได้รับผลกระทบอย่างไร?
- ถ้าไม่แข่งขันกับใครจะอยู่ในโลกความจริงได้หรือ?

ถาม : การประกวดประชันกันเรื่องความสวยความหล่อจัดเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่ว และจะได้รับผลกระทบอย่างไรคะ?

ตอบ :

ลองสมมุติเพื่อให้เห็นอีกแง่หนึ่งนะครับ ถ้าเป้าหมายของการประกวด คือแข่งกันเรื่อง อัยาศัยดี และคนดูมีส่วนร่วมให้คะแนน อย่างนี้ใครชนะเลิศก็คงไม่มีใครว่า **ทั้งนี้เพราะการมี อัยาศัยดีเป็นเรื่องของการชนะใจคนหมู่มากอยู่แล้วในตัวเอง** คนชนะจะกลายเป็นแรงบันดาลใจดี ๆ ทำให้เห็นว่าความมีอัยาศัยดีเป็นสิ่งไม่สูญเปล่าอีกด้วย หากใครคิดอิจฉาคนอัยาศัยดี ก็พอเห็นลู่ทางแข่งกันได้ไม่ยาก เพียงปรับปรุงนิสัยให้ตัวอย่างเขาบ้าง วันหนึ่งก็ต้องกวตไล่กันทัน

ยิ่งไปกว่านั้น การมีอัยาศัยดียังเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าต้องทำเอาเองในปัจจุบัน คุณต้องพูด คุณต้องประพฤติตัวในแบบที่จะชนะใจคนเป็นเวลาต่อเนื่องระยะหนึ่ง ไม่ใช่แกล้งทำตุ้มตุ้ม แล้ววันสองวันแล้วจะมีใครยอมเทใจให้หมด

ย้อนกลับมาดูเรื่องการประกวดสวยหล่อ เวทีประกวดประเภทนี้มีคนแหงนคอรอดูกันเยอะ **ทั้งที่ไม่มีใครอธิบายได้ว่าเครื่องหน้าอย่างนี้ ทรวดทรงอย่างนั้น ได้มาแต่ไหน ลงทุนลงแรงไปเมื่อไหร่**

และเพราะงานแข่งสวยหล่อนั้น คือการเอาสมบัติติดตัวแต่เกิดมาประกวดกัน โดยไม่มีใครอธิบายได้ว่าที่มาที่ไปของความสวยหล่อคืออะไร **พูดง่าย ๆ ว่าแพ้นะกันอย่างไรเหตุผล คนก็เลยอิจฉาริษยากันอย่างไรเหตุผลไปด้วย** คือถ้าอยากสวยหรือหล่อให้เท่ากัน ก็ไม่ทราบจะทำอย่างไรถูก เพราะแต่งหน้าทาปากก็แล้ว ทำศัลยกรรมก็แล้ว อย่างไรก็ตามก็ไม่เห็นสัญลักษณ์เลขหนึ่งได้เสียที่

ในไทยเราพูดกันจนติดปากว่าสวยเพราะบุญเก่า เคยทำบุญมาดีหน้าตาถึงเหมาะจะเจาะจิ้มลิ้มพริ้มเพรา ฟัง ๆ กันก็รู้สึกชิน ๆ ธรรมดา ๆ เอาเป็นว่าสวยหล่อเพราะบุญเก่า แต่หากดูฝรั่งเขาวิจารณ์กัน ก็จะไม่มีการนิยมนั้นะครับ **ฝรั่งไม่รู้สึกหอกว่าสวยหล่อเพราะบุญเก่า** ผมไม่แน่ใจว่ามีสักกี่ประเทศที่พูดเป็นธรรมเนียมนิยมแบบไทย คือปลุกฝังความเชื่อด้วยคำอธิบายสั้น ๆ ว่า **‘เพราะบุญเก่า’**

เชื่อตามหลักกรรมวิบากมันก็ใช้อยู่ สบายหลอกก็เพราะบุญเก่าจริง ๆ แต่ที่นี้ถ้าเด็กรุ่นใหม่ถาม ล่ะว่าบุญเก่าที่ว่่านั้นคืออะไร? ส่วนใหญ่ก็มักอ้อ ๆ อึ้ง ๆ และมีไม่น้อยที่แนะนำกันว่าพอทำบุญใส่บาตร พระก็ให้อธิษฐาน เช่นเกิดชาติหน้าฉันใดขอให้งามเลิศ อย่าได้มีใครเกินหน้า พอเด็กหลงเชื่อ ทำบุญ แล้วอธิษฐานด้วยจิตนึกคิดอย่างนั้นจริง ๆ ก็เท่ากับสร้างภพแห่งการชิงดีชิงเด่น อิจฉาริษยากันในเรื่องไม่เป็นเรื่องแล้วเรียบร้อย

สำคัญกว่าอะไรนะครับ ถ้าทำบุญแล้วอธิษฐานด้วยความโลภ ขอให้มียรูปร่างหน้าตาดี เกินใคร ผลกรรมอาจบันดาลให้เกิดใหม่มีรูปร่างหน้าตาดีจริง แต่จะดีแบบร้าย ๆ ไม่ใช่ดีแบบอ่อนหวาน คือเห็นแล้วไม่ใช่ความงามที่ทำให้สบายตาสบายใจ แต่มีความเร่าร้อนแฝงอยู่ ซึ่งนั่นก็คือการมีหน้าตาดีเพื่อดึงดูดเข้าไปสู่วงจรร้อน ๆ ชวนว่าวุ่นฟุ้งซ่านแก่เจ้าตัวเอง

ความงามแห่งรูปร่างนั้น โดยที่แท้พระพุทธเจ้าตรัสว่ามาจากจิตคิดทำบุญประเภทต่าง ๆ ด้วยความเลื่อมใสในกุศล พุดง่าย ๆ คือทำบุญด้วยความปลื้มในบุญ มีปีติ มีความสุข มีความอึดอ้อม เปรมใจในบุญ ไม่ใช่ทำสักแต่ทำแบบแห้งแล้ง ไม่ใช่ทำบุญเพื่อลงทุนเอาหน้าหรือค้ำกำไรในทางใดทางหนึ่ง หากอยากทราบว่าคุณทำบุญด้วยจิตอันเป็นเชื้อความงามอยู่หรือไม่ ขอให้ลองนึกถึงขณะทำทาน ว่ามีความอยากให้มี ความอยากช่วยเหลือออกมาจากส่วนลึก แล้วปลอบปลื้มยินดีที่ช่วยเหลือเจือจานสำเร็จไหม พอระลึกถึงคราวใดยังปลอบปลื้มไม่รู้หายไหม หากเป็นไปตามนี้ ก็นั่นแหละครับ อาการของจิตที่เป็นไปเพื่อความมีรูปร่างหน้าตาและผิวพรรณงดงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าได้ถวายทานกับพระผู้ทรงศีลด้วยอาการดังกล่าว ผลจะแจ่มจรัสยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ เพราะได้สนามพลังศักดิ์สิทธิ์มาเป็นแรงช่วยขยาย

นอกจากทาน ก็เป็นเรื่องของการรักษาศีลได้สะอาด เมื่อจิตใจไม่สกปรกรูปร่างก็ดูสมส่วน เมื่อจิตใจไม่บิดเบี้ยวหน้าตาก็ไม่วิปริตผิดเพี้ยน ความสมส่วนของรูปร่างหน้าตาในอนาคต จะขึ้นตรงกับความสะดวกของศีล ถ้าอยากรู้ว่าคุณจะมีอะไรบิต ๆ เบี้ยว ๆ ใหม ขอให้คุณจากใจเถิดว่าขณะมีเรื่อง ยั่วชวนให้คิดละเมิดศีล คุณทำทันทีด้วยความเต็มใจ หรือกระทั่งสะใจหรือไม่ หากใช่ ก็ขอให้ทราบเถิดว่านั่นคือส่วนแห่งการตกแต่งเครื่องหน้า หรือองคาพยพพ่น้อยใหญ่ให้ชวนเมินไปแล้ว แต่หากเป็นตรงข้าม ถูกยั่วแล้วคุณปฏิเสธทันที ไม่มีมลทินแก่ใจเลยสักนิดเดียว ก็ขอให้ทราบเถิดว่านั่นคือเป็นที่มาของความสมส่วน ยิ่งศีลคุณสะอาดได้มากข้อเพียงใด หน้าตาก็จะยิ่งไร้ที่ติเพียงนั้น

สติของคุณสามารถทำหน้าที่เป็น ‘กระจกส่องวิญญูญาณ’ ให้ตัวเองได้ครับ หากมีความเลื่อมใสปลอบปลื้มในการให้ทานเป็นปกติ คุณจะรู้สึกออกมาจากข้างในว่าจิตผ่องใสและใจดีมีประกายนำพิสมัย หากมีความรักสะอาดปราศจากมลทินในศีล ๕ เป็นปกติ คุณจะเห็นออกมาจากข้างในว่าจิตใจหนักแน่น ใต้ดูล และมีความสมส่วนกันกับความรู้สึกลงงงามทั้งหลาย

เอาล่ะ! ถ้าเชื่อว่าความสวยความหล่อเป็นผลของท่านและศีลในอดีตชาติ ก็แปลว่าการประกวดนางงามหรือนายหล่อ ที่แท้คือการประกวด ‘บุญเก่า’ นั่นเอง การชนะประกวดแต่ละครั้ง ถ้าหากไม่มีการตุงตักเล่นเส้นเล่นสาย ก็พอพองขนาดบุญเก่าได้ว่าใครใหญ่กว่าใครในที่นั้น

ต่อถามว่าการประกวดสวยหล่อจัดเป็นบุญหรือเป็นบาป ก็ต้องดูเจตนาในปัจจุบัน แน่แน่นอนว่าเกือบร้อยทั้งร้อยคืออยากเป็นดาวเด่น ซึ่งการจะเป็นดาวเด่นเหนือคนอื่น ก็คือต้องใช้ไหล่ของคนอื่นเป็นบันไดขึ้นไปถึงตำแหน่งดาวนั่นเอง

เข้าหลักพุทธพจน์ที่ว่า ผู้แพ้ย่อมนอนไม่หลับ ส่วนผู้ชนะย่อมได้ชื่อว่าก่อเวร ไม่แตกต่างจากกิจกรรมอื่นๆ เช่นการแข่งขันกีฬา การแข่งกันทำธุรกิจ ตลอดจนการแข่งขันชิงตำแหน่งราชการ การก่อเวรด้วยความเป็นผู้ชนะนั้น กระเด็ดไปทางบาป แต่ก็ไม่เชิงว่าผิดศีลธรรมอันใด トラบเท่าที่ยังไม่มีการคดโกง

หลายคนคงมองออก ว่าถ้าปราศจากการแข่งขัน ก็คงต้องบวชเป็นพระ เพราะพระมีหน้าที่อย่างเดียวคือแข่งกับกิเลส สู้กับกิเลสเพื่อทำมรรคผลนิพพานให้แจ้ง (แต่ในไทยสมัยนี้พอเป็นพระก็ต้องมีสอบแข่งขันเอายศเสียมมาก แตกต่างจากสมัยพุทธกาลเป็นคนละเรื่องแล้ว) พุดง่าย ๆ ว่าถ้ายังรักจะเป็นฆราวาส ก็หลีกเลี่ยงการแข่งขันไม่ได้

การแข่งขันแต่ละประเภทมีเหตุผล มีน้ำหนักความสมควร และมีปัจจัยพิจารณาชี้ขาดแพ้ชนะต่าง ๆ กันไป ยิ่งใช้ความสามารถหรือสติปัญญาในการแข่งมากขึ้นเท่าใด รูปชีวิตของผู้เข้าแข่งขันก็จะมีเหตุมีผลมากขึ้นเท่านั้น หากเอาบุญเก่ามาประกวดทำเดี่ยว ก็มักจะต้องมีรูปชีวิตที่ขาดเหตุผล หรือใช้เหตุผลน้อย คือต้องใช้อารมณ์และความรู้สึกเป็นใหญ่เป็นประธานเสมอ ๆ

การประกวดนางงามหรือนายหล่อ ถ้าแทรกเรื่องความสามารถพิเศษ เรื่องการทำคุณแก่สังคม เรื่องการเป็นภาพดึงดูดใจเยาวชนมาสนใจสิ่งดีงาม ผมว่าก็เป็นหนทางแบบโลก ๆ ที่นำไปให้การยอมรับ เพราะสำหรับเยาวชนด้วยกัน คงไม่มีสิ่งใดเป็นแม่เหล็กดึงดูดได้ดีไปกว่าคนสวยคนหล่อซึ่งมีความสามารถสูงและมีบุคลิกเป็นผู้นำ การเอาบุคลิกลักษณะหน้าตามาชักชวนคนให้ใฝ่ดี ย่อมมีผลเป็นการส่งเสริมราศีให้ดูดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ทั้งโลกนี้และโลกหน้า

แต่การประกวดก็มีหลายระดับ หลายวัตถุประสงค์ หากเป้าหมายแท้จริงของการประกวดเน้นหนักไปทางกามารมณ์ อันนี้ก็เท่ากับเอาบุญเก่ามาเผาทิ้งเสียด้วยเพลิงราคะ ชาตินี้สวยด้วยท่านและศีลของปางก่อน ชาติหน้าคงต้องชี้เหร่ด้วยธรรมาของปางปัจจุบันนี้เอง

ถาม : ถ้าไม่ยอมแข่งขันเอาชนะกับใคร เพื่อจะได้ไม่ต้องเป็นผู้ก่อเวร หรืออยู่ในวังวนของการแย่งชิง จะอยู่ได้ในโลกของความเป็นจริงหรือไม่? ในเมื่อทุกคนต้องแข่งกันแ่งๆ อย่างเช่นการสอบเข้ามหาวิทยาลัย แท้ที่จริงก็คือการพยายามเบียดคนอื่นให้ตกกระป๋อง มีตัวเองขึ้นแท่นกับพรรคพวกไม่กี่คนนั่นเอง

ตอบ :

ต้องดูเข้าไปที่จิตใจและความรู้สึกนึกคิดกันเป็นหลักครับ ว่ามีเจตนาหนักไปทางนั้นจริงไหม คุณกล่าวว่าการสอบเข้ามหาวิทยาลัยหมายถึงการพยายามเบียดคนอื่นให้ตกกระป๋อง ก็ขอให้พิจารณาตามจริงด้วยใจที่เป็นกลาง ว่าขณะสอบเอนทรานซ์นั้น มีกี่คนที่ทำข้อสอบด้วยจิตคิดจะเหยียบย่ำให้คนอื่นพ่ายแพ้

ตามความเป็นจริงนะครับ ส่วนใหญ่ก็แค่จะต้องตอบข้อสอบให้ได้มากที่สุด เพื่อผ่านการคัดเลือกไปเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ต้องการ และได้คะแนนตรงตามความชอบใจด้วย โดยไม่คิดสักเท่าไรหรอกว่าฉันทำสอบยิ่งมากข้อ ก็ยิ่งเหมือนลงดาบฆ่าคนอื่นทิ้ง

นี่แหละครับ ความวิจิตรพิสดารของกรรม ด้วยลักษณะภายนอกบางอย่างเหมือนแข่งขัน แต่ใจอาจไม่ได้คิดแข่งขันก็ได้ ผิดกับลักษณะภายนอกบางอย่างเหมือนไม่แข่งขัน แต่ถ้าจิตคิดแข่งขัน มันก็กลายเป็นการก่อเวรไปได้ ยกตัวอย่างเช่นการทำบุญทำทาน จุดมุ่งหมายที่ฉากนอกเหมือนต่างคนต่างฝึกสละ ฝึกให้ทาน ฝึกทำใจเป็นกุศล แต่เอาเข้าจริงพอเห็นใครทำบุญด้วยจำนวนเงินเกินหน้าตนก็ทนไม่ได้ งานนี้ต้องมีเกทับกันใหม่ เลยแทนที่จะเป็นทานแบบสัจบุรุษ ก็กลายเป็นทานขอของสัจบุรุษไป

กรรมนั้น อยู่อยู่ที่ภายนอกครับ ทั้งหลายทั้งปวงเขาดูกันที่เจตนา เล็งดี ๆ ว่าคิดอย่างไร เป็นไปเพื่อให้ตัวเองก้าวหน้า หรือเป็นไปเพื่อความล้าหน้าล้าตาคนอื่น

การแข่งขันชนิดนั้น ถ้าใจประกอบด้วยความโลภอยากเอาชนะเหนือคนอื่น ใจนั้นก็ถึงทุกข์เดี๋ยวนั้นแล้ว และจะต้องเข้าวังจรกลับชนะเป็นแพ้ กลับแพ้เป็นชนะไม่รู้เลิก แต่มนุษย์ก็อย่างว่าแหละครับ ถ้าไม่แข่งก็ไม่สนุก แทบทุกคนอยากลิ้มรสชัยชนะเหมือนคนกระหายน้ำ ขณะเดียวกันก็ต้องถีบตัวสุดแรงเกิดเพื่อหนีจากฐานะความเป็นผู้แพ้

คงสุดแต่ว่าใครใช้ชีวิตมาถึงไหน เบื่อการแก่งแย่งชิงดีเสียทีหรือยัง ผู้ชนะนั้น ต่อให้รู้ตามจริงว่าก่อเวรเอาไว้ ก็ยินดีในการมีเวรต่อไป โดยเฉพาะเมื่อยังคาบเหรียญทองไว้คับปาก ในขณะที่ผู้แพ้นั้น ต่อให้ประสบกับอาการนอนทรมาณไม่อาจข่มตาหลับได้ ก็ยังยินดีที่จะตั้งหลักเพื่อปล้นชัยชนะมาจากแชมป์เก่าอยู่ดี ธรรมดาโลกครับ

ตอนที่ ๑๒

- ทำดีหรือร้ายกับคนคนเดียวกันได้ผลเหมือนกันเสมอไปไหม?
- แม่เมตตากับอุทิศส่วนกุศลต่างกันอย่างไร?

ถาม : ทราบว่าถ้าทำร้ายคนดีกับคนชั่ว ผลจะไม่เท่ากัน แต่สงสัยว่าถ้าเป็นคน ๆ เดียวกัน จะขึ้นอยู่กับวันด้วยไหม เช่นดิฉันเองก็ขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่ ยังไม่ได้ติดคิดงเส้นคงวาอะไร เลยสงสัยว่าตอนคนมาโกรธดิฉัน มาว่าดิฉัน หรือทำร้ายจิตใจดิฉันอยู่เรื่อย ๆ ผลจะเหมือนกันหรือเปล่านั้น เพราะบางวันดิฉันก็อารมณ์ดี มีใจเป็นบุญเป็นกุศล แต่อีกวันอาจใจร้าย มีใจเป็นบาปเป็นอกุศลพอ ๆ กับเขา?

ตอบ :

เป็นอย่างที่คุณเข้าใจครับ วันไหนใจคุณเป็นกุศล มีความคิดเสียสละด้วยใจบริสุทธิ์ หรือมีความตั้งใจรักษาศีลให้สะอาด วันนั้นใครทำร้ายคุณ เขาจะได้รับผลสะท้อนแรงกว่าทำร้ายคุณในวันที่คุณมีความคิดตระหนี่ถี่เหนียว หรือมีความตั้งใจเอาเข้าตัวโดยไม่สนว่าจะต้องฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ผิดกาเม โภก หรือเมยาปानใด

บุญกุศลนั้นเปรียบเสมือนปราการป้องกันตัว วันไหนจิตใจดีมีบุญมาก ก็เท่ากับได้ปราการแข็งแรง ใครวิ่งมาชนเขาก็เจ็บหน้กเอง แต่วันไหนจิตใจไม่ดีมีบาปเปื้อน ก็เท่ากับกันด้วยรั้วผู้ วิ่งชนแล้วเจ็บแค่นิดหน่อยเท่านั้น

สรุปว่าจิตของ ‘ผู้ถูกกระทำ’ นั้นมีความเป็น ‘ตัวขยายผล’ ได้จริง แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีการชอยแบ่งแยกย่อยอีกมาก เช่นถ้าหากคุณทำทานเป็นปกติจนมีทานจิตแก่กล้า หรือทรงศีลสม่ำเสมอแรมปีจนแกร่งอบ ก็เปรียบเหมือนดวงไฟขนาดใหญ่ที่ส่องสว่างคงที่ ถึงแม้หรือลมบ้างเป็นบางวันด้วยวิสัยของคนยังถูกกิเลสรุมเร้า อย่างนั้นถ้าใครมาร้าย ก็จะได้ความร้อนแรงตอบกลับไปเกือบ ๆ เต็มพิภพเช่นกัน

พลังและความแรงของจิตที่สั่งสมบุญมามาก ๆ นั้น บันดาลผลหลาย ๆ อย่างได้วิจิตรพิสดารเกินกว่าจะคาดคิด โดยเฉพาะถ้าสั่งสมกองบุญประเภทให้ทานไม่เลือกหน้า และรักษาศีลยิ่งชีวิต รวมทั้งความมีกตัญญูรู้คุณ หากประชุมพร้อมกันในตัวผู้ใด บุญญาริการในผู้นั้นจะมีพลังอัด หรือแรงดีสะท้อนกลับที่รวดเร็วและรุนแรง ถึงแม้วันใดท่านจิตตก คิดผิดทำพลาดอะไรไปบ้าง พลังอัดและแรงดีสะท้อนกลับก็อาจไม่ลดน้อยถอยลงเท่าใดนัก

ผู้มีอายุที่สร้างทำแต่คุณงามความดีมาตลอดชีวิตจึงเป็นผู้ที่สมควรให้ความเกรงใจ เพราะ กำแพงกุศลของพวกเขาจะแข็งแรงแน่นหนามาก แต่คิดปิ่นปลายลูปคลำเล่นด้วยความไม่เคารพ ก็มี ผลให้จิตคุณหม่นหมองได้มากแล้ว เมื่อพบผู้ควรเคารพก็ลองสังเกตเกิดกริบ หากคุณมีจิตสัมผัสที่ ละเอียดอ่อน และไม่มาปหน้าบตบั้งใจ ก็อาจรับรู้ได้ว่าเพียงคิดอกุศลต่อผู้ทรงคุณ จะเหมือนมี นามธรรมบางชนิดติดกลับมาให้รู้สึกผวาได้จริงๆ

คนปกตินั้นโดยมากครั้งดีครั้งร้าย เอาแน่เอาอนไม่ได้ เพราะฉะนั้นก็ไม่ใคร่จะมี ‘กำแพง คักศีลสิทธิ์’ ให้สัมผัสกันง่ายๆนัก แม้เมื่ออายุมากขึ้นก็ไม่ทำให้คนนอกบ้านเห็นแล้วเลื่อมใสเคารพยำ เกรงสักเท่าใด ผู้ปรารถนาจะได้เกราะกันภัยไว้คุ้มครองตนทั้งในโลกนี้และโลกหน้า จึงควรหมั่น สะสมบุญตั้งแต่เนิ่นๆ ยิ่งอายุมากขึ้น คุณก็จะยิ่งรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัยในภายใน ต่อให้กายกำลัง จะถูกพิฆาตเช่นหมาให้อาสาญ ก็จะไม่ตระหนกอกสัน เพราะคุณจะรู้สึกว่าเขาทำร้ายได้แค่ภายนอก แต่ภายในอันเป็นหน่อเนื้อเชื้อไขแห่งสรวงสวรรค์นั้น ไม่อาจถูกกระทบให้แตกหักลงได้ง่าย

นอกจากปัจจัยที่ตัวคุณซึ่งเป็นผู้ถูกทำร้ายแล้ว ปัจจัยสำคัญว่านั่นน่าจะได้แก่วิธีที่ เขาคิดทำร้ายคุณ พุดง่าย ๆ ว่าตัวเขาเองนั่นแหละ คือส่วนสำคัญในการตัดสินว่าทำร้ายคุณ แล้วได้บาปติดตัวไปมากน้อยเพียงใด

หากเขาทำร้ายคุณแบบขาดเหตุผล ผลจะมาก วิชาจะมาแบบไม่มีปีมีขลุ่ย คล้ายฝันร้ายที่ จู่ๆ ก็เกิดขึ้นปุบปับแบบไม่ให้ตั้งตัว คาคไม่ถึง

หากเขาทำร้ายคุณโดยมีน้ำหนักรุนแรง ปราศจากเมตตายังคิด ผลจะมาก วิชาจะมาถึงตัวแบบไม่ปรานีปราศรัย ชนิดที่ทำให้รู้สึกราวกับโดนคนจิตใจเหี้ยมโหดยำเย้อย่างไร้ ความปรานี

หากเขาทำร้ายคุณด้วยจิตคิดอาฆาต ทำทีเดียวไม่หน้าใจอยากทำอีก ผลจะมาก วิชาจะ เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกยืดเยื้อยาวนาน แม้เหน็ดเหนื่อย รู้สึกหดหู่เพียงใด ก็ยังไม่เห็นแว่วว่าจะจบสิ้นลง ไกลๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคุณแผ่เมตตาไปแล้ว ให้อภัยก็แล้ว เขายังไม่สะใจพอ คิดกระทำร้ายต่อ โดยถือความพอใจที่มีอำนาจยิ่งใหญ่เหนือคุณ สำคัญไปว่าคุณหงอ คุณไม่สู้ คุณอ่อนแอ อย่างนี้ยิ่ง ไปกันใหญ่ครับ เวลาที่วิชากรรมผลัดผล เขาจะอยู่ในสภาพคล้ายคนถูกอุดปากอุดจมูก หายใจไม่ ออก ทรมานทรมานเกินบรรยาย

ยังมีวิธีคิดทำร้ายหลากหลายพิสดารต่างๆ กันเหลือคณานับ เอาเป็นสรุปว่า จิตตั้งไว้ด้วย อากาการประทุษร้ายอย่างไร ก็ย่อมสะท้อนกลับมาให้ผลในทำนองนั้น ๆ

พูดถึงฝั่งเขา คราวนี้มาพูดถึงฝั่งเราบ้าง ขอให้ลองคิดด้วยว่าคุณถูกทำร้ายทุกวี่ทุกวัน นั้นหมายถึงตัวคุณเองกำลังเสวยวิบากกรรมบางอย่างอยู่ด้วย หากไม่แล้วจะไม่โดนผัสสะขาประจำมากระทบกระทั่งให้เจ็บตัวหรือระคายใจเสมอๆ ได้เลย

โลกนี้ไม่มีความบังเอิญ เพราะฉะนั้นก็ขอให้มองว่าสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้นั้น เป็นหลักฐานว่าผลกรรมมีจริง คุณเสวยทุกข์อย่างไร ก็ขอให้ตั้งใจว่าจะไม่ทำให้คนอื่นเกิดทุกข์ชนิดเดียวกันนั้นอย่างเด็ดขาด รวมทั้งยอมรับโทษโดยคุณนี้ ไม่มีความคิดผูกเวร ไม่มีใจพยาบาทมาดร้ายต่อไปแล้วทุกอย่างจะค่อยๆ ดีขึ้น อาจไม่ทันตาเห็น แต่ข้ามเดือนข้ามปีคุณจะเห็นโทษทัณฑ์เบาบางลงเอง

อยากฝากไว้ว่าอย่าทำร้ายใครเลยเป็นดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายด้วยกาย วาจา หรือแม้ด้วยใจคิด เพราะใจคิดนั้นแหละ ปฐมเหตุแห่งการทำดีทำร้ายทั้งปวงครับ

ถาม : การแผ่เมตตากับการอุทิศส่วนกุศลแตกต่างกันอย่างไรคะ?

ตอบ :

การแผ่เมตตาานั้น เหมือนหนึ่งๆ คุยกันอยู่กับใครแล้วเราอยากพูดดีให้เขาสบายใจ ก็จะมีลักษณะของจิตแบบแผ่เมตตาอ่อนๆ ออกมาแล้ว หากใครบอกว่าฝึกแผ่เมตตาแล้วไม่สำเร็จ เป็นของยาก ก็ขอให้ลองตั้งใจพูดดี พูดให้คนอื่นรับหู พูดให้คนอื่นเป็นสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกันมากๆ เป็นอาทิตย์ เป็นเดือน เป็นปี ตั้งใจไว้เลยว่าคำที่ออกจากปากเราจะมีแต่กลิ่นหอมหวาน นุ่มนวลเสนาะโสต ไม่เหม็นเน่า ไม่แหลมระคายแก้วหูใคร ถึงวันหนึ่งหากสัมผัสรู้สึกได้ว่ามีกระแสความปรารถนาดีจริงใจแผ่ออกไปก่อนพูด ก็ให้ทราบเถิดว่าอันนั้นแหละ คุณเป็นนักแผ่เมตตาผ่านคำพูดแล้ว

ส่วนการอุทิศส่วนกุศลนั้น ไม่ใช่แค่มีการตั้งจิตคิดดีกับใครเฉยๆ ก่อนอื่นต้องทำบุญ หรือระลึกถึงบุญ ซึ่งทำให้เรารู้สึกถึงรัศมีของบุญนั้น ทำให้ชุ่มชื้น ทำให้มีความยินดีปรีดา อย่างน้อยก็อยากทำให้ยิ้มในหน้าขึ้นมาเองอย่างเป็นธรรมชาติ

ที่ความรู้สึกตรงนั้น คุณจะสัมผัสกองบุญอันเป็นนามธรรมได้ด้วยใจอย่างแจ่มชัด แทบจะเรียกว่าเหมือนถือสมบัติเป็นตัวเป็นตนไว้ด้วยมือที่เดียว แตกต่างจากเวลาคิดนึกเอาลอยๆ เป็นคนละเรื่อง และเมื่อรู้สึกชัดราวกับกองบุญเป็นสมบัติที่ถือด้วยมือ ใจคุณย่อมเห็นกองบุญเป็นสิ่งที่ยกมอบผู้อื่นร่วมถือครองสมบัติด้วยกันได้เช่นกัน เรื่องสัมผัสอันเป็นนามธรรมนั้นสนุกครับ ทำบุญไว้มากๆ เถอะ จะเข้าใจที่ผมพูดตรงนี้เอง

เมื่อกล่าวถึงลักษณะจิตคิดอุทิศส่วนกุศล ก็ต้องกล่าวถึงลักษณะจิตคิดรับส่วนกุศลด้วย การรับส่วนกุศลทำได้โดยยินดี ปลื้มใจ และคิดส่งเสริมสนับสนุนในบุญผู้อื่น อย่างที่เรียกว่า ‘อนุโมทนาบุญ’ นั่นเอง

หากปราศจากจิตคิดยินดีในบุญ จุ่ๆ บุญหนึ่งๆ จะเข้าไปเป็นสมบัติของใครไม่ได้ เหมือนประตูที่ไม่อ้ารับของ หรือเหมือนมือที่ไม่ยอมแบรับเงิน ข้าวของเงินทองย่อมกองอยู่ตรงนั้นเฉยๆ โดยไม่อาจมีผู้ได้นำไปใช้ได้ อย่างมากที่สุดอาจเหมือนเขาสาदन้ามาให้เห็นผิวกาย เดี่ยวเดียวก็ร้อนใหม่ โดยหาแหล่งน้ำเองไม่เป็น

การฝึกเจเลียบบุญให้ผู้อื่นอนุโมทนานั้น คุณจะได้เห็นผลทันตาเป็นความเบิกบานใจของผู้รับนั้น อย่าเอาแต่นึกๆ คิดๆ อยู่ฝ่ายเดียว พลังจิตหรือพลังอธิษฐานของคนทั่วไปไม่อาจกระตุ้นให้ญาติมิตรรู้สึกดีขึ้นเหมือนสาदन้ามนต์ คุณควรชักชวนพูดคุยเหมือนเจ้าจะแจะให้เรารื่นเริงใจเป็นปกติ แล้วอาศัยความรื่นเริงใจของเขาเป็นสื่อ ค่อยๆ หยอด ค่อยๆ พูดถึงบุญที่คุณทำมา พร้อมพรรณนาให้เขาซึมซับรับรู้ตาม ว่าคุณรู้สึกแสนดีปานไหนกับบุญที่ได้ทำ อาจบรรยายบรรยายภาศให้เขาเห็นภาพตาม หรืออาจให้เขาสัมผัสถึงความปรีดาปราโมทย์ในใจของคุณขณะปัจจุบันนั้นเลยได้ยิ่งดี

พอฝึกพูดให้คนอื่นนึกยินดีตามบุญของคุณได้บ่อยๆ คุณจะรู้สึกว่าตัวเองมีพลังเพิ่มขึ้นชนิดหนึ่ง คือสามารถกระตุ้นให้คนรอบข้างรู้สึกดีไปกับงานบุญงานกุศลของคุณได้อย่างรวดเร็ว แม้เพียงเห็นคุณกำลังทำบุญ ก็เหมือนมีข้ายโยกุศลแผ่ออกไปโดยรอบ และเหนี่ยวนำให้จิตใครต่อใครพลอยปลาบปลื้มยินดีไปพร้อมกัน

ถาม : เคยอ่านพบมา เห็นบอกว่าการอุทิศส่วนกุศลโดยตั้งจิตคิดยกให้คนอื่นหมด จะทำให้บุญหมด หรือเหลือบุญเพียงครึ่งเดียว อันนี้เป็นความจริงหรือไม่คะ?

ตอบ :

ไม่จริงหรอกครับ เหมือนคุณให้เขาเอาเทียนมาต่อเปลวไฟ ไฟของคุณไม่ดับลงหรอก กลับจะทำให้ห้องสว่างขึ้นเพราะเกิดการขยายผลบุญด้วยซ้ำ คุณได้บุญเพิ่มนะครับถ้าทำได้จริง ไม่ใช่ว่าบุญลด คนเผยแพร่ความคิดผิดๆ แบบนี้จัดเป็นมิจฉาทิฎฐิ ผลกรรมจะทำให้เขาจิตใจคับแคบ มีศักดิ์ศรีน้อย ทุ่มทำบุญแค่ไหนก็ได้ผลจำกัด

เพราะฉะนั้นอย่าไปหลงเชื่อหรือยินดีตาม เนื่องจากอาจทำให้คุณได้ส่วนเคราะห์แบบเดียวกับเขาไปด้วยไม่มากนักน้อย

ตอนที่ ๑๓

ความฝันกับกรรมวิบากเกี่ยวข้องกันหรือไม่?

ถาม : ในนิยายของคุณดังตฤณมักมีเรื่องเกี่ยวกับความฝันปะปนมาด้วยเสมอ แสดงว่าคุณดังตฤณเห็นว่าความฝันมีความสำคัญกับชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่เป็นเครื่องสะท้อนกรรมวิบากหรือเปล่าคะ?

ตอบ :

ความฝันสำหรับคนส่วนใหญ่เป็นเพียงเรื่องเหลวไหลที่ผ่านไปชั่วข้ามคืน ตื่นแล้วก็จบกัน แต่สำหรับนักวิทยาศาสตร์หลายๆ กลุ่ม ความฝันเป็นอะไรที่สลักสำคัญยิ่ง คิดง่ายๆ ว่าแม้สิ่งที่อยู่ในฝันนั้นไม่จริง แต่ตัวความฝันเองก็ 'เกิดขึ้นจริง' ระหว่างคุณมีชีวิตอยู่ แถมกินเวลาในชีวิตคุณร่วมหนึ่งในสาม หากเหลวไหลไร้ความหมาย ก็แปลว่าชีวิตคุณเต็มไปด้วยความเหลวไหลไร้ความหมาย เสียเกือบครึ่ง

หากยอมรับว่าความฝันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และเปิดใจให้กว้างพอที่จะ 'ทบทวน' และ 'สังเกต' ความฝันของคุณเอง คุณอาจรู้เรื่องชีวิตดีขึ้น เข้าใจเหตุผลที่ทำๆ อะไรไปในแต่ละวันมากขึ้น

มีเหตุผลหลายข้อที่ผมชอบนำเรื่องเกี่ยวกับฝันมาเขียนในนิยาย (แล้วก็เพิ่งเอามาตอบในคอลัมน์เตรียมเสบียงขคราวนี้ หลังจากได้รับคำถามมาหลายรอบ)

ประการแรก ความฝันเป็นเครื่องเทียบเคียงที่ดี เมื่อจะพูดถึงประสบการณ์ที่ฝันขอบเขตปรากฏการณ์ในชีวิตจริง ยกตัวอย่างเช่นถ้าจะกล่าวถึงสวรรค์ชั้นต้นหรือเปรตชั้นที่ไม่มีความทุกข์มากนัก ก็สามารถนำความฝันหลายๆ ครั้งของคนส่วนใหญ่มายกเป็นตัวอย่างได้เลย คือถ้าฝันชัดแจ่มขึ้นตื่นตา มีแต่निमित्तหมายงดงามเป็นมงคล ความรู้สึกสุขสุดสุขสนุกสนานจนไม่อยากจะตื่น จะใกล้เคียงกับความรู้สึกในสวรรค์ชั้นต้นพอประมาณ เพียงแต่ในสวรรค์จริงจะเต็มไปด้วยวัตถุทิพย์คงเส้นคงวา และความรู้สึกของคุณจะหลุดจากกรอบจำกัดแบบฝันไปเป็นสำนึกคิดอ่านเต็มตัวกว่ากัน ส่วนถ้าฝันมัวมน ครึ้มดีครึ้มร้าย มีความแปรปรวน และมีนิमित्तหมายชวนหดหู่สลับกับนิमित्तชวนรื่นรมย์ หรือมีสภาพหิวสับสนไส้อยู่บ้าง อันนั้นใกล้เคียงกับเปรตบางภูมิที่ไม่ถึงกับตกกระท่ำลำบากมากนัก

ประการที่สอง การกล่าวถึงความฝันในบางแง่มุมอาจกระตุ้นให้เกิดคำถามว่าขณะที่กำลังล้มตาและคิดว่า 'ตื่น' อยู่ที่นี่ ที่แท้อาจเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของความฝันก็ได้ ทั้งล้มตาคิดอ่านอยู่ที่นี่ ก็

ฝันกันไปว่าเรามี ฝันว่าเราเป็น ฝันว่าเราได้ ฝันว่าเราเสีย แล้วต้อง 'สะดุ้งตื่น' ขึ้นรับรู้ความจริงเป็น ครั้งเป็นคราว เมื่อมีแล้วหมด เมื่อเป็นแล้วไม่เป็น เมื่อได้แล้วเสีย เมื่อเสียแล้วได้

ทุกคนพูดกันเสมอว่าตอนฝันนั้นคนเราแค่อุปาทานไป ยึดมั่นถือมั่นเรื่องเหลวไหลกันผิดๆ ไปชั่วครู่ แต่นึกกันไม่ค่อยถึง ว่าแม้กำลังลืมนอนอยู่อย่างนี้เราก็กำลังอุปาทานไป ยึดมั่นถือมั่น เรื่องเหลวไหลกันผิดๆ ไปจนชั่วชีวิต โดยไม่แม้แต่จะเอาใจช่วยซ้ำว่ากำลังฝันอยู่ เพียงแต่เป็นฝันที่เป็นรูปธรรม ต้องใช้เวลานานน้อยกว่าวัตถุหรือฉากหนึ่งๆ จะสลายตัวลง

คราวนี้มาพูดถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความฝันในมุมมองของผม ตามที่ผมเห็น ความฝันมีหลายฐานะดังนี้

๑) ฐานะของกระจกเงาสะท้อนสภาพจิตใจทั่วไปในชีวิตประจำวัน กล่าวคือถ้าระหว่างวันคุณฟุ้งซ่านและเหม่อลอยบ่อย ความฝันจะสะท้อนเป็นภาพเหตุการณ์เลื่อนราง มั่วซั่ว แปรปรวนง่าย กระโดดจากเรื่องหนึ่งไปสู่อื่นแบบไม่มีเหตุผลต้นปลาย และคุณอาจตื่นขึ้นด้วยความเลื่อนลอย รู้สึกว่าชีวิตไร้จุดหมาย เหมือนอยู่ท่ามกลางพายุที่พัดไปทางโน้นที่ทางนี้ที่ หาหลักแหล่งที่เกาะที่มั่นไม่เจอ แต่ถ้าระหว่างวันคุณมีจิตใจสงบสุขและมีสติสัมปชัญญะดี ความฝันจะสะท้อนเป็นภาพชัดเจน แจ่มใส เรื่องราวดำเนินไปแบบผูกเหตุผูกผล เมื่อฝันเกี่ยวกับเรื่องใดก็มักยืดยาวจนกว่าจะคลี่คลายปม และคุณอาจตื่นด้วยความเต็มอิ่ม รู้สึกว่าชีวิตมีทิศทางในเรือที่หางเสือไม่ชำรุด

๒) ฐานะของตัวให้กำลังใจหรือกระตุ้นให้สำนึกผิด คือคุณฝันถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงขณะตื่น อาจจะถูกเลื่อนของจริงมาสร้างเป็นภาพเสียงใหม่เหมือนกันเปี้ยบ หรือคล้ายคลึงกันจนคุณไม่สงสัยว่าความฝันนั้นเกี่ยวโยงกับเรื่องราวในชีวิตจริงอันใด ต่างกับความจริงอยู่บ้างคือ ในฝันนั้น คุณอาจไม่ฟังเสียงเรื่องนอกตัวสักเท่าใด แต่จะย้อนกลับมาเห็นเจตนาของตนเองเด่นชัด เห็นเข้าไปถึงกระทั่งความคิดที่ซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลังการกระทำหนึ่งๆ นอกจากนั้นความฝันอาจตกแต่งฉากเหตุการณ์อันเป็นผลลัพธ์ผิดแผกไปจากประสบการณ์จริงที่เคยเกิดขึ้น เช่นคุณตัดสินใจเลือกไม่ร่วมขบวนการคดโกง ฝันอาจย้อนภาพอดีตขณะคุณใจแข็งปฏิเสธข้อเสนอที่เพื่อนสารเลวเสนอมาน แล้วเห็นเป็นรัศมีสว่างแจ้ง ทำให้ยิ้มออก และพบว่าตนเองร่วมขบวนการของชนหมู่น้อยไปสู่สถานที่ที่มีหญ้าเขียวและฟ้าใส เป็นต้น

๓) ฐานะของบทลงโทษและการตกรางวัล พุดง่าย ๆ ว่าเป็นการเสวยวิบากเล็ก ๆ เช่น บางครั้งคุณทำดี มีความสุขใจกับการกระทำโดยไม่หวังผลตอบแทน แม้ชีวิตจริงอาจแร้นแค้นหรือยากลำบากอยู่บ้าง แต่ความฝันจะสนองคุณโดยสร้างนิมิตน่าชื่นใจ ทำให้เกิดความเบิกบานยินดีแบบที่ไม่อาจรับในชีวิตจริง แต่สำหรับบางคนทำชั่ว มีความหวังทะนงว่าความชั่วไม่มีผล แม้ชีวิตจริงอาจสุขสบายบนกองเงินกองทองและอำนาจยิ่งใหญ่ แต่ความฝันจะลงทัณฑ์โดยสร้างนิมิตน่าสยดสยอง เหมือนเอาเจ้าตัวเข้าเครื่องทรมานสารพัดรูปแบบ ยกตัวอย่างเช่นถ้าคุณพูดหยาบคาย

พูดที่มั่วแก่งคนอื่นเป็นนิตย วันดีคืนดีอาจฝันเห็นลิ้นยาวออกมาเป็นสองแฉก แต่ละแฉกมีผลสด เลือดไหลปวดแสบปวดร้อน เป็นต้น คุณจะถือว่านั่นเป็นสัญญาณเตือนภัยให้ไหวตัวทันก็ได้ เหมือน ฝันบอกให้รีบแก้ผิดเป็นถูกก่อนต้องไปเจอของจริงแบบแก้ตัวไม่ได้อีก

๔) **ฐานะของตัวลบความรู้สึกเก่า ๆ** หากคุณมีปมในวัยเด็กบางอย่าง เช่นดูหนังสือไม่ทัน สอบ ทำงานไม่ทันส่ง ก็อาจฝันทรมาณเป็นปี ๆ เห็นภาพตัวเองเดินเข้าห้องสอบด้วยความรู้สึกท้อ สมองกลวง หรือมองนาฬิกาเห็นเวลาส่งงานผ่านไปแล้วยังไม่แม้แต่จะเริ่มงาน ความรู้สึกกลัว สอบตกซ้ำชั้น หรือความรู้สึกว่าเป็นคนไม่รับผิดชอบซึ่งเกิดขึ้นในฝันนั้น จะกดให้คุณจมอยู่กับรูป ชีวิตที่สับสน ไร้ความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่อยากทำอะไร ต่อเมื่อในชีวิตจริงคุณพยายามกัดฟันสู้ รับผิดชอบกับงาน ทนเสร็จทันส่งเสมอๆ ความฝันของคุณจะค่อยๆ เปลี่ยนไป คือเห็นตัวเองเพียร พยายามทำให้เสร็จ ทำให้ทัน หรือมีความรู้ในหัวพอจะไปพูดในที่ประชุม แต่ละครึ่งที่ฝันเช่นนี้ก็ค่อยๆ ลบความรู้สึกเก่าๆ ทิ้ง จนกระทั่งหายเกลี้ยงในที่สุด อาจต้องใช้เวลาแรมปี แต่ฝันจะยืนยันว่า คุณชนะอารมณ์เก่าได้เด็ดขาดแล้ว คือไม่มีฝันล้มเหลวปรากฏอีกเลย

๕) **ฐานะของตัวฉายภาพแห่งสภาวะหรือภพที่จิตกำลังยึดถือไว้เหนียวแน่น** อาจกล่าวว่าเป็นบทลงโทษของผู้ยึดมั่นถือมั่นรุนแรง เช่นคนกลัวความสูง ก็อาจติดอยู่ในนรกของคนตกเหว หรือคนกลัวงู ก็อาจติดอยู่ในนรกที่เต็มไปด้วยงู ความฝันจะคล้ายภพๆ หนึ่งซึ่งเราอาจต้องเวียนวน อยู่กับมันคืนแล้วคืนเล่า ต่อเมื่อคุณสามารถแก้อาการยึดติดตรึงแน่นยามตื่นสำเร็จ นรกในฝันก็จะค่อยๆ คลายสภาพลง อาจต้องใช้เวลาหลายปีด้วยวิธีการทางจิตบำบัดซึ่งมีจิตแพทย์เป็นผู้ช่วยเหลือ หรือด้วยวิธีช่วยเหลือตัวเองโดยการบำเพ็ญเพียรภาวนาตามสูตรสำเร็จของพระพุทธเจ้า คือมีสติ รู้เท่าทันปฏิกิริยาทางใจ สักแต่เห็นว่ามิสภาวะความกลัวเกิดขึ้นที่จิต ไม่ใช่ตัวตนถาวรของใคร ถ้าจิต หัดเห็นตามจริงว่าความกลัวเกิดขึ้นด้วยเหตุกระทบ แล้วเดี๋ยวก็หายไปเองถ้าเราไม่ให้ความร่วมมือ ด้วยนิสัยยึดถืออย่างกังวล ในที่สุดจิตก็เป็นอิสระจากอุปาทานครอบงำได้เอง เป็นต้น

๖) **ฐานะของตัวเติมเต็มความรู้สึก** เช่นคุณอยากแล้วไม่สมอยาก ก็ได้สมอยากในฝัน นี้เอง เช่นเมื่อคนที่เรารักตายไปโดยไม่ทันล่ำลา คุณอยากพูดกับเขาเป็นครั้งสุดท้าย แต่ในความจริง ไม่อาจเป็นไปได้อีกแล้ว ก็อาจฝันถึงเขา เสมือนว่าทุกอย่างย้อนกลับไปสู่สภาพก่อนเขาตาย และ คุณได้อยู่ที่นั่น พูดคำสุดท้ายกับเขาตามที่อยากจะพูด เป็นต้น ความฝันประเภทนี้เหมือนดาบสอง คม เพราะคุณอาจตื่นขึ้นมาด้วยความรู้สึกที่ถูกเติมเต็มสองสามนาที แต่ถัดจากนั้นคุณอาจต้อง ร้องไห้เป็นนรรคเป็นเวร เฝ้าย้ำคิดย้ำอยากให้ฝันเป็นจริง และตราบใจที่รู้ว่าทุกอย่างไม่ใช่เรื่องจริง อย่างมากที่สุดได้แต่ฝัน ความรู้สึกส่วนลึกก็ยังคงพร่องอยู่อย่างนั้น ดังนั้นความฝันในฐานะตัวเติมเต็มความรู้สึกอาจทำให้คุณรู้สึกสมบูรณ์ได้ ก็ต่อเมื่อเรื่องที่ปรารถนานั้นไม่สำคัญมากนัก

๗) **ฐานะของตัวพยากรณ์อนาคต** บางคนมีความสามารถนี้จริงๆ เช่นเห็นเลขถูก เห็น เลขกันตรงๆ ตัวทุกต้นเดือนและกลางเดือน สำหรับความสามารถในทางฝันพยากรณ์นั้น ส่วนใหญ่

เกิดขึ้นจากการบันดาลของกรรมเก่าเป็นช่วงๆ มีความไม่สม่ำเสมอ ตัวอย่างเช่นเคยถวายของที่ติดมือให้กับพระแบบไม่ได้ตั้งใจมาจากบ้าน แต่เห็นความจำเป็นของท่านก็ยกให้เลยทันทีโดยไม่หวังประเภทนั้นมักได้ลาภลอยง่ายๆ เพราะบุญที่ให้แบบไม่คาดฝัน ย่อมบันดาลผลเป็นการได้รับแบบไม่คาดฝันเช่นกัน ผู้มีใจหมกมุ่นกับหวยบางรายมักมีจิตปรุงแต่งเป็นฝันเรื่องเลฆบ่อยๆ และฝันแม่นกว่าชาวบ้านเขา แต่เมื่อไหร่บุญหมด ไม่ยอมต่อบุญ จะเอาลาภเข้าตัวอย่างเดียว ในที่สุดก็ฝันละอะเหอะเหมือนคนปกติดั้งเดิม การเห็นอนาคตแบบอื่นยังมีอีก เช่นกรรมเก่าที่เคยช่วยเหลือพยายามเตือนภัยแก่ผู้อื่น อาจย้อนมาให้ผลโดยฝันฉายภาพเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นชัดๆ ชนิดไม่ต้องแปล ไม่ต้องตีความ เพื่อเตรียมตัวรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้น

๘) ฐานะของตัวเชื่อมมิตติ บางคนหลับแล้วคลื่นจิตมีสภาพที่สื่อกันกับจิตในภพอื่นได้ เพื่อนเก่าก็มาหา อาจด้วยฐานะจำเป็นต้องบอกกล่าวบางอย่าง เป็นต้น

ฐานะของฝันในสองข้อสุดท้ายนั้น ความจริงผมไม่อยากจะกล่าวถึงนัก เพราะมีจริง แต่ก็ทำให้คนลุ่มหลง และสำคัญผิดนึกว่าฝันละอะเหอะของตนเข้าข่ายสองข้อสุดท้าย ทั้งที่จริงไม่ใช่อะไรเลย

อยากสรุปทิ้งท้ายสั้นๆ คือในแง่มุมมองเกี่ยวกับกรรมวิบากก็ ก็ต้องว่าคุณทำอะไรก็ไปรับผลขณะฝันทำนองนั้นแหละ เป็น 'ภพจำลอง' ขนาดเล็กที่เกิดขึ้นชั่วคราว อย่างน้อยให้รู้ว่าเงาแห่งการกระทำของคุณมีจริง ไม่เคยหายไปไหน และอาจก่อรูปก่อนามใด ๆ ที่คุณไม่คาดคิดขึ้นได้ ในเวลาที่คุณหมดสิทธิ์แก้ไขเหมือนขณะมีสำนึกผิดชอบชั่วดีอย่างนี้แล้ว

บทส่งท้าย

บัญชีที่ไม่มีใบเสร็จ

คุณจะรู้สึกอย่างไร ถ้าหากฝากเงินแล้วไม่มีสมุดบัญชีจากธนาคารให้ดู ถอนเงินก็ไม่มีใบบันทึกรายการให้เห็น พุดง่าย ๆ คือคุณไม่รู้เลยว่ายอดเงินในบัญชีตัวเองเหลืออยู่เท่าไร จะใช้ไปได้อีกนานแค่ไหน

นี่คงเป็นเรื่องขอมไม่ได้ในโลกที่มนุษย์อาศัยกันและกันทำธุรกรรม ธนาคารไหนไม่มีเอกสารแสดงรายการให้ดูว่าฝากเท่าไร ถอนไปมากน้อยเพียงใด ก็คงแปลว่าธนาคารบริหารโดยคนสติไม่ดีเท่านั้น

แต่ในโลกของนามธรรม ของแบบนี้มีอยู่จริง ๆ ครับ แกรมเป็นธนาคารสำคัญอันดับหนึ่งในจักรวาลเสียด้วย นั่นคือธนาคารกรรม ธนาคารนี้ไม่มีสมุดบันทึกกรรมให้ดู คุณทำกำไรเท่าไร ใช้จ่ายไปแค่ไหน ไม่มีใบเสร็จสักใบ แกรมตัวคุณเองไม่รู้ด้วยซ้ำว่าค่าของกรรมเขาวัดกันเป็นหน่วยอย่างไร กำไรและขาดทุนจึงเสมือนไม่อาจปรากฏให้รับรู้ได้ด้วยวิธีใดๆ

คนส่วนใหญ่พอไม่มีใบเสร็จให้ดูก็ไม่มีกำลังใจ เห็นแต่ว่าทำแล้วหาย ทำแล้วหาย... ตรวจสอบอะไรไม่ได้เลย แตกต่างจากการลงเงินไปในการทำธุรกิจซึ่งเป็นรูปธรรม ถึงแม้ลงทุนแบบเตรียมใจว่าจะเป็นเงินจม ไม่โผล่ให้เห็นสัก ๕ ปี แต่ก็ยังมีความรู้สึกว่าคุณนั้นยังอยู่ ไม่หายไปไหน ตรวจสอบได้ด้วยวิธีที่แน่นอนในทางใดทางหนึ่ง

แม้แต่ความทรงจำอันเป็นสิ่งเดียวที่พอจะบันทึกกรรมได้ ก็มีความไม่เที่ยงเสียอีก เคยไหมครับที่เพื่อนคุณมาทวนเรื่องราวบางอย่างในอดีตให้ฟัง แต่คุณต้องทำหน้างึ๋น หึกเท่าไรก็หึกไม่ออก อาจเถียงคอบเป็นเอ็นด้วยซ้ำว่าไม่เคยคิด ไม่เคยพูด ไม่เคยทำ ไม่อยู่ในความจำแม้แค่เงารางเลื่อน

พอพูดถึงกรรมวิบาก ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว คนเรามักนึกเป็นเรื่องๆ เช่นเคยชกกับศัตรูหัวหุเปิด เคยด่าว่าก้าวร้าวพ่อแม่จนร้องไห้หรือเคยลักขโมยคดโกงชาวบ้านให้เขาเดือดร้อน แต่ก็ไม่เห็นจะเป็นไรเท่าไร คนเราอยากเห็นกรรมวิบากชนิดทันตาเห็นใน ๓ วัน ๗ วัน แต่ธรรมชาติกรรมวิบากไม่บริการให้ทันใจ เพราะแม้บริการคิวที่เป็นกุศลก่อนเสียเนิ่นนานอย่างนี้ใครที่ไหนจะไปเชื่อว่ากรรมวิบากมีจริง หรือถ้าเห็นกรรมทันตาแบบนานที่ปีหนก็ไร้ความหมาย เพราะคนต้องนึกว่าฟลุคอีกอยู่ดี

พอบวกๆ กัน สรุปแล้วลงเอยคือคนทั่วไปคงต้องนึกเหมือนๆ กันว่ากรรมที่เข้าไปแล้วเป็นของสูญ แม้ใจไม่คิด แม้ปากไม่พูด แต่ความรู้สึกเล็กๆ ภายในก็คงเป็นเช่นนั้น จึงกลายเป็นหนึ่งในพวกที่ขาดศรัทธาในศาสนา **ขอมีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ เอาตัวรอดไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะจบจากชีวิต** ยากนักที่มีชีวิตปกติอยู่ดีๆ แล้วให้นั่งทบทวนว่าชีวิตนี้เตรียมอะไรเป็นเสบียงสำหรับเดินทางไกลต่อไปบ้างแล้ว

สำหรับปุถุชนทั่วไปที่ไม่มีสมาธิผ่องแผ้วพอจะดูเข้าไปให้เห็นระดับชั้นหรือ **'ภูมิจิต'** ของตนว่ามีที่ไปสูงหรือต่ำกว่าความเป็นมนุษย์ ความจริงก็พอจะมีใบเสร็จอยู่ แต่เป็นใบเสร็จใบโตที่บอกคุณสั้นๆ เพียงว่าชาตินี้ **'กำไร'** หรือ **'ขาดทุน'**

ตามหลักการค้าขายพื้นฐาน เรามีต้นทุนอยู่ ๑๐๐ ค่าขายแล้วได้เงินคืนมา ๑๒๐ ก็แปลว่ากำไร ๒๐ แต่ถ้าต้นทุนมีอยู่ ๑๐๐ ค่าขายแล้วได้เงินคืนมาเพียง ๘๐ บาท อย่างนี้ก็แปลว่าขาดทุน ๒๐

เช่นกัน ถ้าจะดูว่าชาตินี้คุณกำไรหรือขาดทุน ก็ต้องดูว่า **'ทุนเก่า'** มีอยู่แค่ไหน แล้วดูว่าคุณใช้ทุนนั้นทำความงอกเงยขึ้นมาหรือว่าหดหายลงไปเพียงใด **คือเทียบกับผลที่จะเกิดขึ้นชาติต่อไปว่าดีขึ้นหรือแย่ลงกว่าที่กำลังเป็นอยู่**

คุณอาจกังขาว่าจะไปรู้ได้อย่างไรว่าชาติหน้าดีขึ้นหรือแย่ลงแค่ไหน? เป็นไปไม่ได้ เพราะคุณไม่ได้มีกำลังจิต แล้วก็ไม่ได้ฝึกนั่งทางในดูตัวเอง

ความจริงคือเป็นไปได้ครับ โดยอาศัย ขณะใกล้กับชาติหน้ามากที่สุด ซึ่งก็คือปัจจุบันขณะนี่เอง! ขอให้ดูเถิดว่าสิ่งต่างๆ **ต่อไปนี่ปรากฏชัดกับใจเพียงใด แล้วใช้เป็นเครื่องชี้บอกเถิด**

๑) ระดับความอุ່นใจ

คุณอาจไม่เคยคิดถึงสิ่งนี้มาก่อน แต่ขอให้ทราบเถิดครับว่า**คนเรามีความอุ່นใจไม่เท่ากัน** นับแต่เริ่มจำความได้มาเลยทีเดียวน เด็กบางคนมีความเชื่อมั่นในส่วนลึกว่าตนจะมีความสุขไปเรื่อยๆ ในขณะที่เด็กบางคนมีแต่ความหดหู่และหวาดกลัว

คุณอาจคิดว่าใช่สิ ถ้าอยู่ในครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมที่ทำให้เป็นสุข ก็ย่อมมีความอุ່นใจ ถ้าอยู่ในครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมที่ทำให้เป็นทุกข์ ก็ย่อมมีความหดหู่และหวาดกลัวเป็นธรรมดา

นั่นแหละครับ **ตัวนั้นเลย** ตอนเป็นเด็กนี่กรรมเก่าจะแสดงฤทธิ์เต็มเม็ดเต็มหน่วย เพราะยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่นอย่างเดียว **คำถามคือทำไมเด็กแต่ละคนมาอยู่ในความคุ้มครองดูแลของพ่อแม่ที่แตกต่างกัน?** คำตอบก็คือกรรมเก่าที่ตนเองส่งมาอยู่กับครอบครัว

แบบหนึ่ง สภาพแวดล้อมแบบหนึ่งๆ ความรู้สึกยามเด็กของคนๆหนึ่งจะชี้ได้ค่อนข้างชัดว่า กำลังเสวยวิบากด้านที่เป็นกุศลหรือว่าอกุศล หากหนักไปข้างกุศลจะรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย หากหนักไปข้างอกุศลจะรู้สึกห่อเหี่ยวเหมือนตกอยู่ในอันตราย

ท่านเริ่มต้นเป็นผู้มีความอ่อนใจระดับใดก็ตาม เมื่อใช้ชีวิตไประยะหนึ่งจนโตเต็มตัว ให้ดูว่า ความอ่อนใจเพิ่มขึ้นหรือลดลง ถ้ารู้สึกอ่อนใจเท่าเดิมแปลว่าเสมอตัว ถ้าอ่อนใจมากยิ่งขึ้น แปลว่าคุณ กำลังอยู่ในเส้นทางกุศล แต่ถ้าอ่อนใจน้อยลงก็แปลว่าคุณกำลังอยู่ในเส้นทางลงเหว ความจริงนี้เป็น สัจจะเสมอ ผู้สั่งสมบุญย่อมเกิดสุขทางใจ ผู้สั่งสมบาปย่อมเป็นทุกข์ทางใจ

คนสั่งสมบุญมากๆ นั้น แม้ว่าฐานะยากจนก็อ่อนใจยิ่งกว่าเศรษฐีหมื่นล้าน ตรงข้ามกับคนสั่ง สมบาปไว้เยอะๆ แม้ฐานะร่ำรวยก็ประหวั่นพวดได้ยิ่งกว่านักโทษผู้หลบหนีอาญาเสียอีก ขอให้ดูดีๆ ว่าความอ่อนใจนั้นไม่ขึ้นอยู่กับทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมใดๆ ทั้งสิ้น

นอกจากนั้นขอให้แยกให้ออกด้วย ว่าความสุขอันเกิดจากการเสพเครื่องบำรุงกามคุณ ๕ นั้น เป็นคนละเรื่องกับความอ่อนใจ ลองดูตอนอยู่เฉยๆ ไม่มีอะไรมากระทบกระทั่งให้นินทียินร้าย มอง ใจตัวเองว่าภาพรวมใหญ่ๆ อันนั้นแหละ ถ้าอ่อนใจขึ้นมาเองก็ใช้ที่ผมพูดถึงในข้อนี้ครับ

๒) ความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ

ถ้าเดิมที่คุณถูกคนรอบข้าง รวมทั้งตัวคุณเอง ตัดสินว่าเกิดมารูปไม่งาม เสียงไม่ไพเราะ กลิ่นตัวเหม็นน่ารังเกียจผิดปกติ ผิพรรณทรนทรนต่าง แล้วต่อมาคุณไม่ได้ไปตกแต่งด้วย วิทยาการหรือเครื่องมือแพทย์สมัยใหม่ใดๆ ปรากฏว่าคนรอบข้างรวมทั้งตัวคุณเอง เห็นไปใหม่ว่า รูปร่างกายตาดูดีขึ้น เสียงฟังดีขึ้น กลิ่นตัวไม่เหม็นชนิดน่ารังเกียจ ผิพรรณละมุนหรือผ่องใสขึ้น อันนั้นพอใช้เป็นเครื่องตัดสินได้เหมือนกัน ว่ากำลังอยู่บนเส้นทางทำกำไรมหาศาล

ที่ตัดสินเช่นนี้เพราะผลที่ปรากฏทันตาทางกายภาพนั้น ไม่ใช่เห็นกันง่าย ๆ คุณต้อง พลิกเปลี่ยนนิสัย หรือวิธีปฏิบัติจากอกุศลเป็นมหากุศลอย่างต่อเนื่องจริง ๆ ความ เปลี่ยนแปลงทางกายภาพจึงปรากฏชัด คนส่วนใหญ่กำลังใจไม่ค่อยมากพอจะคิด พูด ทำในทางที่ เป็นบุญเป็นกุศลกันต่อเนื่องเท่าใดหรอกครับ

แต่หากเดิมที่คุณถูกคนรอบข้าง รวมทั้งตัวคุณเอง ตัดสินว่าโชคดี เกิดมารูปงาม เสียง เพราะ กลิ่นกายหอม ผิพรรณละเอียดดูเป็นผู้ดี แล้วต่อมาคุณดูหมองๆ เสียงกระด้าง กลิ่นกายซั กแยะ ผิพรรณทรนทรนลง อย่างนี้เป็นสัญญาเตือนให้ระวังได้แล้ว ซักขาดทุนหนักแล้ว ต่อให้เป็น นักแสดงที่เล่นได้หลายบทบาทเพียงใด ก็ไม่อาจกลบเกื้อนร่องรอยความเปลี่ยนแปลงทางวิญญาณ ที่ส่งผลกระทบมาถึงรูปกายภายนอกได้เลย

น้ำเสียงของคนหมั่นทำบุญกับคนหมั่นทำบาปจะผิดแผกแตกต่างกันเห็นได้ชัด คนมีศรัทธาในบุญจะมีแก้วเสียงใสไพเราะ ฟังแล้วสบายใจ มีความชื่นบานตามไปด้วย แม้ว่าเดิมทีเสียงนั้นๆ หรือกระเดียดไปในทางไม่น่าพิสมัยนัก

ส่วนคนมีแค้นใจทำบาปบ่อยๆ สู้มเสียงจะออกโหดๆ ฟังแล้วระคายใจ รู้สึกอึดอัด แม้เดิมจะเป็นผู้มีคุณภาพเสียงชั้นเลิศ คุณก็จะรุ่มร้อนเมื่อฟังไปนานๆ ต่อให้เคยติดหลงน้ำเสียงเพียงใด ฟังบ่อยเข้าก็จะแหยงหน่ายคลายความยินดีจนได้ในที่สุด

๓) ความเปลี่ยนแปลงของสิ่งกระทบรอบตัว

หากช่วงต้นชีวิตมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นซ้ำๆ ที่บั่นทอนศรัทธา หรือกีดกันให้คุณดูถูก เรื่องกรรมวิบาก ก็ขอให้ทราบว่ามันอาจเป็นผลกรรมของการที่เคยเป็นผู้ผิดศีลมาอย่างหนัก หรืออีกทางหนึ่งคืออาจเป็นผู้หลงผิด และยุยงให้คนอื่นเห็นผิด ให้นึกว่ากรรมวิบากไม่มีจริง ทำบุญทำบาปไม่มีผล (ซึ่งถ้าหนักหนาสาหัส ก็มีความเป็นไปได้น้อยที่คุณจะอ่านหนังสือมาจนถึงบรรทัดนี้) สรุปว่าต้นทุนเก่าของคุณไม่ดีเท่าที่ควร

แต่ถ้าคุณเกิดไฟใจ อยากศึกษา อยากเข้าใจถึงซึ่งศรัทธาในกรรมวิบาก จนกระทั่งในที่สุดเอาชนะความเป็นผู้มี 'ศรัทธาด้าน' ได้ ก็แปลว่านั่นคือกำไรแล้วจะยิ่งถ้าหากช่วยส่งเสริมหรือแนะนำให้คนรอบตัวหันมาสนใจและเลื่อมใสกฎแห่งกรรมวิบากได้ ผลเข้าตัวจะยิ่งมากขึ้น คือใจยิ่งนุ่มลงสู่ความนุ่มนวล ฟังธรรมะแล้วต้านน้อยกว่าเก่า จนกระทั่งถึงขั้นลงใจในที่สุด

ณ จุดของความลงใจจริง ๆ ไม่ฝืนแสร้งแกล้งเชื่อเพื่อให้เกิดผลพิสูจน์ คุณจะพบว่าเหตุการณ์ภายนอกและสิ่งกระทบทั้งหลายค่อยๆ แปลกเปลี่ยนไป จากร้ายกลายเป็นดี จากดีกลายเป็นดียิ่งๆ ขึ้น นั่นแหละครับ การแสดงตัวของกำไรอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้คุณเกิดกำลังใจมุ่งมั่นทำดีหนักกว่าเดิม

ทั้งนี้ทั้งนั้นอย่าได้เข้าใจว่าทำดีแล้วทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตจะดีหมด กรรมเป็นเรื่องคาดการณ์ยาก ผลของอกุศลบางอย่างนั้นอาจเกิดขึ้นเรื่อยๆ หากจุดจบยากไม่ว่าคุณจะได้สักขนาดไหน แต่ที่แน่นอนคือเมื่อศรัทธาเรื่องกรรมวิบากอย่างมั่นคงแล้ว ใจคุณจะไม่เป็นทุกข์ เพราะเจตนาทำชั่วไม่มีด้วยกรณีใด ๆ และแม้ถูกทำร้าย ความอาฆาตแค้นพยายามทึ้งใจก็ไม่ปรากฏ เมื่อไม่คิดทำชั่ว ไม่ผูกใจเจ็บ เท่านี้จิตก็ใส ใจก็เบา เหมือนลอยคอบุญในทะเลแห่งความสุขกันแล้วเห็นๆ เหตุยั่วยุให้ทำชั่วจะน้อยหรือเบาบางลงอย่างเห็นได้ชัดเมื่อจิตคุณใส ใจคุณถึงจริง ๆ

ในทางตรงข้าม หากยิ่งวันคุณยิ่งเจอเหตุการณ์ประดังเข้ามาให้เสื่อมศรัทธาในกรรมวิบาก ประเภทหนักผิดปกติหรือบ่อยเกินงาม ทั้งที่เดิมก็ธรรมดาๆ ไม่หนักไม่เบาหนัก อันนั้นก็ก็เป็นเครื่องชี้ได้เหมือนกันว่าคุณกำลังถูกดึงดูดเข้าไปสู่ความหลงผิด นั่นอาจหมายถึงคุณกำลังถูกชักชวนเข้าไป

หาอบายมุข เทียวผู้หญิงบ่อย กินเหล้าหนัก หมกมุ่นกับการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตรสนิทสนม กระแสอบายมุขจะนำเรื่องเลวร้ายสารพัดสารเพทยอยมากระหน่ำย่ำยีคุณตามระดับหนักเบาของการเข้าไปมั่วสุมคลุกคลี

ใครจะหาว่าเข้าข้างตัวเองก็ช่างเขา แต่ขอให้เชื่อเถิดว่าเมื่อเกิดมาอยู่ใต้ร่มพุทรมีสิทธิ์ฟังคำสอนอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธเจ้าแล้วละก็ ให้ตัดสินใจได้แล้วว่าคุณมีทุนเก่ามาหนากว่าคนอื่น ๆ ในโลกที่เขาอยู่ในประเทศซึ่งขาดโอกาสแบบเรา

ปักใจเชื่อให้เด็ดเดี่ยวแบบนี้เสียจะได้มีกำลังใจเป็นทุนใหม่ ก่อกรรมจนได้ความอ่อนใจเป็นใบเสร็จ คือยิ่งอ่อนใจมากแปลว่ากำไร ใจแห้งขาดแปลว่าขาดทุน ไม่ว่าจะกำไรหรือขาดทุนแค่ไหนแล้ว ก็ขอให้ลงทุนเพิ่มเข้าไปเถิด ที่พระพุทธเจ้าสอนให้คิด พูด ทำอยู่ในกรอบของทาน ศีล ภาวนา ยิ่งนำหนักกรรมดีมีมากขึ้นเพียงใด ความอ่อนใจก็จะยิ่งเอ่อมากขึ้นเพียงนั้น กระทั่งถึงวันหนึ่งเมื่อมีความสุขจนล้นหลาม คุณจะทราบเองว่าใจแท้ ๆ ที่เป็นบุญเป็นกุศล ที่มีสติสัมปชัญญะ ที่มีปัญญาความฉลาดนั้น จะไม่รู้สึกละเลยชีวิตสิ้นสุดตอนไหนเอา คุณจะไม่ยอมใส่มั่วสุมในบุญกุศลอย่างเต็มเปี่ยม และเห็นประจักษ์ตามธรรมชาติคือ ผู้สั่งสมบุญย่อมอยู่เป็นสุข แน่หอนครับ